

Ita communissima sententia ; & expressè habetur in *can. tit. de Clero per saltum ordinato*. ¶ Hoc autem non est intelligendum de Episcopatu. Si enim quis nō fuerit Ordinatus in Sacerdotem, in validè Ordinaretur Episcopus. Quia Episcopatus præcisè secundum quod addit supra Sacerdotium, est gradus inferior ipso Sacerdotio: (iuxta dicta *num. 31.*) ergo non includit illum gradum: ergo, si non præsupponatur receptus, frustrà recipitur Episcopatus. Sicut frustrà intenderetur ædificatio tecti sine præiactioe fundamenti. Recolantur dicta *num. 31.*

61 Notant, eum, qui ordinatus est per saltum (id est, eum, qui recepit posteriorem Ordinē, non recepto priori) mortaliter peccare, & manere suspensum ab exercitio illius Ordinis, quem per saltum recepit. Linnō & sine dispensatione Episcopi non potest promoveri ad Ordinationem Ordinis omisi: ut dicitur in *cap. Sicut olim*. Si autem in Ordine per saltum recepto administravit, nō potest ascendere ad alium Ordinem nisi ex dispensatione Papæ. ¶ Advertit verò Villalobos *ibi num. 4.* citans Silvestrū, posse Episcopum dispensare cum illo, qui scienter administravit in Ordine per saltū recepto, ad hoc ut in eodem Ordine possit licitè administrare. ¶ Adverte de mūm, peccare mortaliter eum, qui, prima tonsura omissa, ordinē

recepti. Quia, etsi prima tonsura non sit Ordo; (*ex num. 13.*) facit tamen contra consuetudinē Ecclesiæ, & contra eius præceptum in re gravi.

D V B I V M XXVI.

62 P Et es 26. an in Ordinatione Sacerdotis duplex partialis character sit admittendus? Respondetur affirmativè. Quia ei confertur duplex potestas; altera ad consecrandum; & altera ad absolvendum; ergo & duplex character. Patet consequentia: quia character ipse est potestas, seu physicae entitati characteris annexit Deus potestatem. Confirmatur, & declaratur: quia in Sacerdotio est duplex partialis Ordinatio, per quarum priorem confertur Ordinato potestas consecrandi: & per posteriorem confertur potestas absolvendi: ergo in vnaquaque confertur partialis character: aut in neutra imprimatur aliquis character. Patet consequentia: non enim est maior ratio, quare in vna, quam in alia imprimatur, aut non imprimatur. Recolantur dicta *a num. 38.* Hanc conclusionem defendit Scotus *distinct. 24. §. De tertio vers. Sed in Sacerdotio*; & *§. Ad argumenta vers. Ad secundum: vbi concedit, plures esse characteres, & probabilius, quod alterius speciei.* Quamvis enim *ibi* solum loquatur de characteribus impressis a diversis Ordinibus, eius tamen ratio equè probat, ponendos esse partiales characteres, seu diversos gradus eius.

eiusdem characteris, quando in eadem ordinatione plures partiales potestates reperiuntur. Subdit enim: *ut apparet ex actibus, ad quos illi gradus disponunt: qui gradus vel sunt character, vel habent proprios characteres necessario correspondentes: ergo sentit, quod, si in eadem Ordinatione multiplicantur actus; etiam characteres multiplicantur. Patet consequentia: quia character est potestas ad Ecclesiasticum actum circa Eucharistiam congruè, vel simpliciter exercendum. Idem defendunt nostram conclusionem Paludan. Bellarminus, & Aegidius, quos citat, & sequitur Gasp. Hurtado d. ff. 16.*

63 Sed *Vazquez disp. 139. n. 57. & disp. 140. num. 54. Henriquez, Reginaldus, & Laimanus citati à prædicto Hurt.* dicunt, per priorem tantum partialem Ordinationem imprimi characterem; per posteriorem verò conferri novam potestatem ad novum ministerium. Quæ posterior potestas non consistit in novo characterem, sed in extrinseca denominatione diversæ destinationis, aut destinationis ad diversum ministerium; aut in modo reali intrinseco superaddito dicto characteri. In quo enim istorum consistat hæc nova potestas, variant AA huius sententiæ. Pro qua sententia obijcies contra nostram. In sacerdotis Ordinatione imprimitur duplex character? ergo sunt plura accidentia solum numero distin-

cta in eodem subiecto, nempe characteres illi. Responderetur (omisso supposito consequentis, id est, quod solum numero differant illi characteres) concedendo: etsi enim sit inconueniens, quod plura accidentia absoluta, seu omnino similia (vt duæ quantitates, aut duæ qualitates eiusdem intensiōnis) sint in eodem subiecto: cum enim vna præstaret omnino idem, ac præstat alia; vna illarum superflueret: non tamen est inconueniens, quod in eodem sint plura accidentia relativa, seu quorum vnum præstat subiecto aliquid, quod non præstat aliud. Tunc enim vitatur superfluitas. Quod confirmat instantia habentis plures filios; in quo Scotista admittimus plures relationes solum numero distinctas: dicimusque, nullam illarum superfluere: quia per vnā solum refertur ad vnum filium; & per aliam ad alium determinatè. ¶ Contra: probabile est Scoto, quod character sit qualitas: vt dixi in tractatu de Sacrament. in genere cap. 4. num. 89. ergo tunc nequit multiplicari character. Responderetur negando consequentiam: quia etiam si ponatur qualitas, debet ei superaddi relatio, (sivè realis, sivè rationis) qua subiectum referatur ad illud ministerium, ad quod Ordinatur. ¶ Obijcies secundo, in Ordinatione Sacerdotis confertur potestas absolvendi per novum characterem distinctum à characterem,

Acte,

Acere, quo ei fuerat collata potestas consecrandi: ergo, si alicui solum conferretur potestas, seu Ordinatio ad consecrandum, non collata Ordinatione, per quam ei confertur character ad absolvendum, non posset absolvere à peccatis, adhuc in articulo mortis. Respondetur, ita esse.

64 Ex dictis à num. 62. inferitur, etiam in Ordinatione Diaconi, Subdiaconi, & acolythi concedendos esse parciales characteres: quia in horum Ordinatione est duplex partialis Ordinatio, per quam quilibet Ordinatus destinatur ad novum ministerium; iuxta dicta à num. 42.

De ministro Sacramenti Ordinis.

D V B I V M XXVII.

65 **P**etes vigesimo septimo, quæ sint certa de ministro Ordinis? Respondetur, in primis esse certum, Ordinarium ministrum huius Sacramenti esse Episcopum. Quia sic statuit Concilium Florentinum; necnon & Tridentinum *ses. 23. can. 7*. Secundo est certum ex convenientia Authorum, non Sacerdotem non posse esse ministrum Ordinis, adhuc ex commissione Papæ. Tertio est certum, etiam ex convenientia Authorum, solum Papam posse committere Sacerdoti conferri Ordines, adhuc minores. Quarto conveniunt AA. (contra

Adrianum, & Maiorem citatos à Gasp. Hurtado *diff. 18.*) posse Papam committere Sacerdoti administrationem Ordinum minorum. Quia de facto id concessum est Abbatibus Ordinis Cisterciensis: & nunc temporis Cardinales Præsbyteri habent facultatē conferendi Ordines minores.

D V B I V M XXVIII.

66 **P**etes vigesimo octavo, an Sacerdoti non Episcopo possit Pontifex committere facultatem conferendi Ordines maiores? Respondetur negative. Quia sicut Sacerdos est determinatus minister absolutionis; Episcopus ita est Ordinationis maioris: ut docent Bellarminus, Henricus, Suarez, Covarrubias, & Martinus Fornarius, quos citat, & sequitur Bonacina de Sacramento Ordinis *disp. 8. q. vnic. punct. 4.* Et satis colligitur ex usu Ecclesiæ, quæ nunquam hoc commisit Sacerdoti non Episcopo. Hanc conclusionem defendit Scotus *d. 24. 9. De tertio vers. Et si circa. Item Ricardus, Silvester, Covarrubias, & Bonacina, quos citat G. Hurt. diff. 18. Idem docet Villal r. 1. tract. 11. diff. 8. n. 3. citans D. Th. & dicens, esse communem sententiam Doctorum. Et à fortiori ipsam defendere tenentur Adrianus, & Maior.*

67 Unde constat, non esse suffragandam sententiam nostræ Aureoli, Angeli, Panormitani, Vazquez, & Ochogavia, quos citat, & sequi.

sequitur G. Hurt. *ibi*: quid dicunt, Sacerdoti nō Episcopo posse Papam committere potestatem conferendi etiam Sacerdotium.

¶ Neque est sustinenda sententia supplementi Gabrielis, & aliorum, qui solum Sacerdotium ab hac potestate excludunt. ¶ Neque sententia Francisci Turriani, & aliorum apud Vazquez, qui dicunt, posse Papam committere potestatem Ordinandi Subdiaconum Sacerdoti non Episcopo. Igitur omnes hęc sententię refutantur ex dictis pro nostra.

68 Sed obijciunt nobis, quod Innocentius VIII. concessit Abbatibus Ordinis Cisterciensis posse conferre suis subditis Ordines minores, necnō & Diaconatum, & Subdiaconatum. Cuius concessionis verba adducit Vazquez *disp.* 243. *num.* 39. Respondetur, sic concessisse sequendo opinionem probabilem. Hac ratione aliquando dispensarunt Pontifices, vt monachus matrimonium duceret; (vt notant præcipuè nosister Villalobos *tom.* 2. *tract.* 34. *diff.* 15. *num.* 3.) licet sit opinio D. Thom. 2.2. *quest.* 88. *art.* 11. & aliorum, (quos citat Villalob. *ibi num.* 4.) Papam non posse dispensare. Immo, quod numquam dispensaverit Papa in hoc, quod Sacerdotium conferatur à non Episcopo, maxime mihi persuadet, id fieri non potuisse, vel saltem, quod quando concesserunt non Episcopo conferre Diaconatum, & Subdiaconatum, sequuti

sunt opinionem, seu iudicium probabile: quod non sunt ausi sequi in ordinatione Sacerdotis propter ingentia incommoda, quæ nascerentur, si fortè in re, alia opinio esset vera. Tunc enim non consecraret in re, nec absolveret à peccatis; & si fieret Episcopus, nec benediceret christiana confirmationis; nec Ordinaret aliquem in Sacerdotem. Quæ omnia incommoda cum cessent, licet in re non recipiat quis Ordinem Subdiaconatus, & Diaconatus; ideò Pontifices concesserunt aliquando non Episcopo potestatem ad conferendum prædictos Ordines; non autem sunt ausi, concedere potestatem conferendi Sacerdotium, quanvis de hoc extet opinio probabilis.

D V B I V M XXIX.

69 **P**etes 29. quoti Episcopi requirantur ad Ordinationem Episcopi? Respondetur, requiri tres. Quia ita habetur in epistola Aniceti Papæ, vbi postquam dixisset, D. Iacobum à D. Petro, Iacobo, & Ioanne fuisse Ordinatum Ierosolimorū Episcopum, (id est assignatam fuisse illi eam regionem: in qua assignatione voluerunt servare id, quod à Christo Domino eis fuisse mandatum, creditur, in ordinatione Episcopi esse observandum) subdit. *Si autem non minus quam à tribus Apostolis tantus vir fuit Ordinatus Episcopus; patet profecto,*

eos formam, instituyente Domino, tradidisse, non minùs quàm à tribus Episcopis Ordinari debere. Vnde patet, quòd Ordinatio pendet ab illis tribus simul concurrentibus per modum vnius ministri Ordinarij huius Sacramenti. Idem docet Damasc. *epist. 4.* sub his ver-
Quòd enim Episcopi non sunt, qui minùs quàm à tribus sint Ordinati Episcopi, omnibus patet. Ita Bellarminus, Vazquez, & Ægidius, quos citat, & sequitur Gaspar Hurta-
do diff. 19.

DUBIUM XXX.

70 **P**etes 30. an tres Episcopi essentialiter requirantur ad Ordinationem Episcopi? Respondetur negativè. Quia pluralitas ista solum requiritur ad solemnizandum cõsecrationem Episcopi. Præterea in nullo alio Sacramento requiritur pluralitas ministrorum: ergo neque in isto requiritur essentialiter. Adde quòd D. Augustinus Cantuariensis impetravit a Divo Gregorio Papa, quòd ipse Augustinus solus in Anglia posset Ordinare vnum, aut alium Episcopum, donec in illa provincia essent plures Episcopi, qui posset alios Ordinare. Insuper D. Clemens Romanus *lib. 8. Constit. Apostolicarum cap. 27. aliàs 33.* postquam dixisset, Episcopum Ordinandum esse à duobus, vel tribus, subdit. *Si necessitas coegerit, ab vno Ordinari (scilicèt Episcopum) quòd*

propter persecutionem, aut aliam causam plures adesse non possunt, asseratur decretum commissionis plurium Episcoporum. Hanc conclusionem defendunt Palud. *Silvester, Armilla, & D. Antoninus citati à G. Hurt. diff. 19.* Idem defendunt Vazquez, Ægidius, & ipse Hurt. dum cõcedunt ex commissione Papæ posse Episcopi cõsecrationem ab vnico fieri, assistentibus alijs duobus Sacerdotibus loco aliorum Episcoporum.

71 Sed ad valorem Ordinationis Episcopi ad minùs requiri tres Episcopos, docent *Hostiensis, Glossa, & Bellarm. citati ab Hurt. ibi: vbi etiam citat Vazquez, & Ægid. quibus ipse subscribit; quavis postea cum Vazq. & Ægidio limitet hanc sententiam, dicens, essentialiter requiri tres tamquàm ministròs Ordinarios; ex commissione tamen Papæ sufficere vnum.* Sed (quidquid sit de coherencia huius limitationis cum doctrina ab his auctoribus prius tradita) obijcitur contra nostram conclusionem; quòd de factò illo D. Gregorij committentis D. Augustino Episcopo Cantuariensi posse solum cõsecrare alium in Episcopum, non satis constat: vt notant Ægid. *disput. 20. num. 92.* & G. Hurt. *ibi.* Insuper non satis constat de auctoritate libri *Constitut. Apostolicarum.* Respond. non facile esse negandum factum illud Gregorij; cum in multis Auctoribus fidedignis reperiat. Idem

Idem dico de illo libro D. Clementis. Nostra tamen conclusio nō præcise nititur in istis: si enim horum auctoritas esset omninō certa, esset etiam omninō certa nostra sententia; sed illis probabiliter tantūm adhaeremus: & ideo negari nequit, nostram cōclusionem illorum probabilitatem participare. Igitur præcipue nitimur in duplici illa ratione, nempe in paritate aliorum Sacramentorū, in quibus omnibus, & singulis vnicus assignatur minister: necnō & quod multiplicatio ista Episcoporum potius videtur necessaria ad auctoritatē actionis, quā ad valorem Sacramenti.

72. Obijcies 2. vnus tantūm Episcopus est minister Ordinarius ad consecrandū alium in Episcopū: ergo, si solus vnus cōsecraret, (etiam sine cōmissione Papæ) teneret consecratio. Resp. negando cōsequentia: quia sine delegatione est solū minister partialis. Et ideo sine commissione nihil faceret. Sicut plures portantes pōdus vnique illorū improporionatum, portant quidē illud, quando simul concurrunt; nihil tamen, si seorsim portare intendant. Et si cut intellectus simul cum specie impressa elicit intellectiōnem; secus autem sine illa; nisi aliās Deus supplere velit cōcursum speciei.

¶ Obije. 3. quod Conciliū Regiense affirmat, Ordinationem Episcopi, quā pauciores, quā tres Episcopi faciunt, esse irritā. Resp. Cōciliū istud fuisse provin-

cialē: (tredecim Episcoporum; habitum anno 439. tēpore Sixti Papæ III. in Gallia Narbonēsi) & consequenter nō fuisse ecumenicæ auctoritatis. Resp. 2. verba cōcilij cap. 2. esse ista: *De voluntate Domini placuit, remoto hoc, qui perperam assumptus erat Episcopus, &c.* Vnde non infertur, definire Conciliū, Ordinationē illius, quā à duobus tantūm fuerat Ordinatus Episcopus, fuisse nullam: quia non semel removetur, seu privatur officio, & beneficio ille, qui verē est Episcopus, Sacerdos, &c. Quare ex hoc, quod conciliū determinet, Episcopum à duobus tantūm ordinatum esse removēdum, hæc tantūm disiunctiva infertur; aut quod eius Ordinatio fuit nulla; aut quod fuit irritanda: (quoad forum externum, seu privando illum honore, & dignitate Episcopali) eo quod facta fuit contra sacros Canones, qui disponūt, Ordinationem Episcopi non fieri à paucioribus, quā a tribus Episcopis. His favet Severinus Binus in notis ad Conciliū Regiente sic locutus. *Ebreduniensis Episcopi Ordinatio à duobus tantūm Episcopis contra canones facta irritatur.*

¶ Respondetur tertio, merito à concilio definitum fuisse, esse irritam: quia sine auctoritate Papæ non tenet Ordinatio Episcopi facta à ministro partiali: totalis autem minister Ordinationis ex tribus Episcopis integratur.

D V B I V M XXXI.

73. **P**etes 31. an Episcopus hæreticus, excommunicatus, aut degradatus validè Ordines conferat? Respondetur affirmativè. Quia per nullum ex his aufertur ab ipso, quòd sit verè minister Ordinis: (quamvis aliàs ab Ecclesia exercitium ei sit prohibitum) ergo, si ponat necessaria, validè Ordinabit. Ita Scotus *dist. 25. §. 8. & vers. De secundo D. Thom. in 4. dist. 25. quæst. 1. artic. 2. in corpore*, *Agidius disput. 20. num. 84. & communiter Theologi.*

¶ Sed oppositum dixerunt *Gratianus cap. 9. quæst. 1. in initio, & Palea, si ve Protopalea ibidem cap. 2.* Pro quo objicitur, quòd PP. aliquando dicunt, Ordinos ab huiusmodi ministro potius fœdari, quàm consecrari. Respondetur, solùm intendere, ab illis illicitè recipi Sacramentum Ordinis. ¶ Objicies secundo, PP. aliquando dicere, Ordinos ab illis nò recipere potestatem. Respondetur, loqui de illo, qui in Ordinatione omittebat aliquid ex necessarijs, nempe materiã, formam, aut intentionem. Aut loquitur de Chorepiscopis: qui nullo modo erant Episcopi, sed eorum Vicarij: & consequenter invalidè Ordines conferrent. De quibus loquitur *Damascent. epist. 4.* dicens: *Quòd enim Episcopi non sunt qui minus quàm à tribus sunt Ordinati Episcopi, omnibus patet.*

¶ Respondetur secundo, loqui de quibusdam hæreticis, qui solùm nomine erant Episcopi; in-
star eorum qui nunc temporis in Anglia vocantur Episcopi: qui in re non sunt Episcopi: cum fiant independentes à Romano Pontifice; ad quem spectat saltèm confirmare electum.

74. Notant AA. tam hæreticum Episcopum conferentem Ordines, quàm illos recipientem (scientèr) peccare. Episcopus (inquam) peccat: quia rem prohibitam exercet. Recipiens autem, quia communicat cum illo in sacris: quòd etiam est sibi interdicitum. Insupèr vterque ipso facto sit irregularis. Et ob hoc fortè dicunt PP. non manere Ordinum, qui ab hæretico Ordinatur, scilicèt quantum ad licitum Ordinum exercitium.

D V B I V M XXXII.

75. **P**etes 32. an mortaliter peccet minister, qui sub mortali existens ministrat Ordinem receptum? Respondetur affirmativè, loquendo de ministracione, in qua confertur gratia: negativè autem, loquendo de ministracione, in qua gratia non producitur. Et ratio vtriusq; est, quòd, quando exercet actionè productivã gratiæ, debet se conformare in statu sanctitatis cum ipso authore gratiæ. Secus autè, quando exercet actionè, quæ non est

est productiva sanctitatis, aut gratiæ. Vt latè dixi in tractatu de Sacrament. in genere cap. 3. à num. 91. Vnde inferitur, ministraturum Ordinem, in cuius administratione producitur gratia, qui alias, sentit se esse sub mortali, debere, aut elicere supernaturalem contritionem, seu dilectionem Dei super omnia; aut confiteri: quia utroque modo acquiritur gratia. Notant tamen, solum esse necessarium confessionem Sacramentalem ad receptionem Eucharistiæ. Quare ad cuiuscumque Sacramenti dignam administrationem sufficit elicere contritionem, aut dilectionem Dei super omnia: quia sic potest transire peccator ad statum gratiæ: & alias non est admittenda obligatio sine præcepto. De confessione autem communioni præmittenda extat præceptum in Tridentino *sessione 13. cap. 7.*

76 Diximus, peccare mortaliter eum ministrum, qui existens sub mortali, exercet actionem productivam gratiæ: secus autem si actio, quam exercet, non est productiva gratiæ. Pro plena autem horum intelligentia aliqua sunt in speciali declaranda, quæ ex prædicta conclusione inferuntur.

(. .)

De Sacerdote.

77 **I**gitur inferitur primò, Sacerdotem existentem sub mortali peccare mortaliter, dum absolvit, baptizat; confert extremam unctionem; & celebrat. Quia in quacumque harum actionum producitur gratia: ut nulli est dubium. Solum noto, quod in celebratione productio gratiæ est cõcedenda in sumptione. Et ideo non peccat, eo quod celebrat sub mortali; sed quia communicat. Neq; peccat, quia consecrat: quia etsi per hanc actionem ponat Christum Dominum sub speciebus; per illam tamen nulli applicatur sanctitas, aut nullius fit sanctificatio. ¶ Dices: Sacerdos ponit tunc Christum Dominum sub speciebus: ergo tanta actio petit sanctitatẽ in ministro. Respondetur negando consequentiam: alias, quando portatur, seu manibus tractatur Christus D. sanctitas requireretur.

De Episcopo.

78 **I**nfertur secundò, Episcopum peccare mortaliter, si est sub mortali, dum Ordines confert. Quia collatio Ordinis est actio productiva gratiæ. Solum noto, hoc esse omninò certum loquendo de Ordinatione alicuius in Sacerdotem: quia sine controversia est Sacramentum Ordinationis Sacerdotis. De collatione

autem aliorum Ordinum, tam minorum, quam maiorum non est ita certum. Qui enim dicat, aliquem ex Ordinibus maioribus, vel minoribus, aut Episcopationem non esse Sacramentum; (iuxta dicta à num. 22.) dicit consequenter, Episcopum existentem sub mortali non peccare conferendo prædictum Ordinem, seu exercendo talem Ordinationem. Quia tamen nos à num. 22. statuimus, collationem cuiuscumque Ordinis (etiam minoris, necnon & Episcopationis) esse verum Sacramentum: ideo in præfenti affirmamus, Episcopum existentem sub mortali mortaliter peccare quaecumque Ordinationem (etiam minorem, necnon, & Episcopationem) exercendo.

79 Infertur tertio mortaliter peccare Episcopum, si confirmationem conferat sub mortali. Quia illa actio est collativa gratiæ.

¶ Idem dico de Sacerdote, qui ex commissione Papæ confirmaret: quod posse fieri dixi in tract. de Confirmatione num. 54. ¶ Contra: ergo etiam peccat laicus, qui existens sub mortali baptizat in casu necessitatis. Respōd. ita esse: quod Ægidius q. 64. n. 37. probabile iudicat. Respōdetur secundo negando: quia laicus non est minister specialiter sanctificatus, seu non accipit characterem, & gratiam ad baptismum dignè administrandum. ¶ Dices: neque Sacerdos accipit characterem,

& gratiam ad confirmandum, sed hanc potestatem habet a commissione Papæ: ergo neque peccabit confirmando. Respondeatur distinguendo: proximè concedo: remotè, nego. Itaque licet Sacerdos per characterem Ordinis Sacerdotalis solum non possit administrare confirmationem; sed requiratur adhuc specialis, & expressa commissio Papæ: ista tamen commissio solum potest committi Sacerdoti: sicut facultas absolvendi à peccatis. Quare character Sacerdotalis datur etiam (licet remotè) ad confirmandum: sicut & ad absolvendum. Quod nullo modo habet character baptismalis, quo quis fit Christianus; qui neque remotè datur ad conferendum baptismum: cum ille possit conferri etiam à Gentili.

80 Infertur quartò, non peccare Episcopum, qui existens sub mortali, confert primam tonsuram. Quia hæc non est Sacramentum: (vt enim dixi n. 13. non est Ordo: & consequenter neque Sacramentum) ac per consequens actio collativa primæ tonsuræ non est productiva gratiæ. Idem dicendum est de Episcopo consecrante chrisma ad confirmationem, & ordinem, au oleum ad extremam unctionem, &c. hoc enim non est conficere Sacramentum, sed materiam Sacramenti confirmationis, &c. Idem insuper est dicendum de Episcopo consecrante Ecclesiã,

aras, &c. Et à fortiori de Sacerdote benedicente corporalia, vestes sacras, &c.

De Diacono, & Subdiacono.

81 **I**nfertur quintò, Diaconum, & Subdiaconum existentes sub mortali non peccare sua munera exercētes. Quia illæ actiones non sunt productivæ gratiæ. ¶ Dices: ergo saltē peccabit Diaconus administrans Eucharistiam (quando ipsi licet. Recolantur dicta num. 12.) sub mortali. Respondetur negando: quia ipse non exercet actionem productivam gratiæ, seu non cōficit Sacramentum; sed solum applicat iam factum. Gratia autem tunc producitur non in applicatione ministri ad os; sed in applicatione ipsius communicantis ad stomachum, seu in sumptione. (vt communiter dicitur)

De ministrante Ordines minores.

82 **I**nfertur sextò, nullum committi peccatū in administratione Ordinum minorum, quando minister est in mortali. Quia tunc non efficitur Sacramentum, seu nō fit actio productiva gratiæ. ¶ Sed noster Fabro in 4. distinct. 24. quest. 1. disputat. 1. num. 80. oppositum defendit; (si credendum est Diana 3. part. tractatu 4. Resul. 196.) & citat Angelum, & Silvestrum; & obijcitur pro illo: in ordinatio-

ne Ordinum minorum minister recipit gratiam, & characterem ad sua munera dignè administranda: ergo peccat abytendo prædicta gratia. Respondetur negando consequentiam: quia illæ actiones non sunt effectiones Sacramentorum; seu potius quia non sunt productivæ gratiæ. Et, si cōsequentia aliquid valeret, concluderet, illum, qui est in gratia, peccare duplici peccato, quādo præceptum frangit in re gravi, nempe & quia transgreditur præceptum; & quia abytitur gratia habituali recepta; immò & etiā quia abytitur gratia oblata, seu auxilijs; quæ Deus temper offert, ne eius præceptum transgrediatur homo.

De ministro conficiente Sacramentalia.

83 **I**nfertur septimò, nullum ministrum conficientē Sacramentalia sub mortali existentem peccare mortaliter. Quia per nullam talem actionem producitur gratia ex opere operato in recipiente Sacramentale. Quare non peccat, qui existens in mortali catechismus ad Baptismū præcedentē cōfert; neque qui baptisatum, seu aquæ ad Baptismū benedicir, &c.

De prædicatore, & lectore.

84 **I**nfertur octavò, à fortiori non peccare prædicatorem, qui in mortali occulto existens, prædicat; neque lectorem Theologiæ. Quia per hoc alijs non administrat gratiam ex opere operato. Ita communior sententia: licet pro opposita (quantum ad prædicatorem) Diana 3. part. tract. 4. Resol. 197. citet D. Thom. Palud. Caiet. Navarrum, & Angelum. Vbi addit, non esse mortale legere Theologiam, etiam in peccato publico, dummodo absit scandalum: quavis pro opposita sententia citet D. Thom. Paludanum, Angelum, & Sivestrum.

De subiecto capaci Sacramenti

Ordinis.

DUBIUM XXXIII.

85 **P**etes 33. an foeminae sint capaces Sacramenti Ordinis? Respondetur negativè. Quia sic disposuit Christus Dominus. Cuius institutionis argumentum evidens accipitur, quia Christus Dominus, nec matrem suam posuit in aliquo gradu Ordinis in Ecclesia: inquit Scotus distinct. 25. quest. 2. §. Hic breviter vers. Nunc autem: vbi subdit. Ratio autem naturalis huic dicto consonat, quam Apostolus innuit 1. ad Corinth. cap. 11. nam natura non permittit, mu-

lierem (saltem post lapsum) tenere gradum eminentem in specie humana: siquidem est dictum sibi in pœnâ peccati sui Gen. 2. sub viri potestate eris. ¶ Sed obijcit sibi Scotus, quod 1. ad Corinth. 2. dicitur, docere mulierem non permittit: ergo nō est de iure divino, sed humano: & consequenter nō est incapax, sed solum humana dispositione impedita. Respond. negando consequentiam: quia non est dictum Apostoli tamquam statuentis. (verba sunt Scoti) sed non permittit; quia nec Christus permisit. ¶ Obijcies secundo, quod in aliquibus textibus fit mentio Diaconissæ, & Presbyterissæ. Respondetur, Diaconissam ibi vocari illam, cuius vir, separatione facta, quoad thorum, transierat ad Diaconatum. Similiter vocabatur Presbyterissa, Subdiaconissa, & Episcopissa; ut notat Gasp. Hurt. diff. 20. secutus Vazq. disput. 245. & Laimanum cap. 6. Respondetur secundo, cum Scoto distinct. 25. questione, 2. §. Ad argumenta vers. Ad secundum, quod fortè in Græcia vxor Presbyteri potest dici Presbyterissa, vbi Sacerdotes licitè vtuntur matrimonio prius cōtracto. Sed apud nos Latinos, vbi castitas, non coniugalis, sed simpliciter, est Ordini annexa, Presbyterissa potest dici aliqua bona matrona vidua, vel perfecta inter alias mulieres. Vel fortè in collegio illa, quæ præest omnibus alijs, vt Abbatissa inter monia-

niales: sed ista non habet per hoc gradum altiorem Ordinis; immo nec præminentiam respectu alicuius viri. Cõsimiliter potest dici ad illud de Diaconissa, quod illa, cui cõpetit ex Ordinatione Abbatissæ, vel collegij legere homilianam in matutino, potest dici Diaconissa. Hucusque Scotus.

¶ Obijcies tertio, quod ad Galat. 3. in Christo Iesu non est distinctio, seu discrimen personarum. Respondetur, loqui quantum ad iustificationem, seu consequentiam vitæ æternæ non autem loquitur quantum ad gradus, & honores Ecclesiæ.

86. Inferitur ex conclusione, foeminam non posse (etiam ex speciali Papæ commissione) recipere Ordines minores. Quia isti sunt verum Sacramentum Ordinis; vt constat ex dictis à num. 22. Foemina autem est incapax Sacramenti Ordinis, ex numero precedenti. Ita Vazquez, Laimanus, & Egidius apud G. Hurtado diff. 20. & defendere tenentur quotquot affirmant, Ordines minores esse Sacramenta. Immo, & qui hoc negant, dummodo alias affirmant, Ordines minores non fuisse institutos ab Ecclesia, sed à Christo Domino: si enim Ecclesia non sentiret, foeminam iure divino esse incapacem Ordinis, alicui sanctissimæ foeminæ Ordinationem alicuius Ordinis minoris contulisset. Igitur, cum nec Christus Dominus matri suæ hoc conce-

serit; neque Ecclesia alicui alteri; apertè videtur inferri, foeminas omnino huius honoris esse incapaces. Quæ ratio etiam probat, foeminam non posse recipere primam tonsuram. Quod & docent Vazquez, Laimanus, & Ochogavia apud Hurtado diff. 20. quamvis oppositum ipse defendat sequutus Paludanum.

87. Inferitur secundo, illum hermaphroditam, in quo sexus foemineus prævalet, esse incapacem Ordinis minoris. Secus autem, si in illo prævaleat sexus virilis. (Suppono ex tractatu de Irregularitate, esse irregularem.) Quia prior est propriè foemina; posterior verò propriè est homo. Sin autem æquè inclinet in vtrumque sexum, etiam est incapax Sacramenti Ordinis: quia non est propriè homo. Ita Villalobos tract. de Sacrament. Ord. diff. 10. num. 2. secutus Silvestrum, Navarrum, & Suar.

D V B I V M XXXIV.
 Petes 34. an non baptizatus sit capax recipiendi Ordines? Respondetur negativè. Quia Baptismus est ianua Ecclesiæ, eiusque Sacramentorum. Sed Ordo est Sacramentum; ergo, qui nõ recepit baptismum nõ est capax recipiendi Ordinem. Cõsequentia est legitima. Maior est indubitata: minor autem constat ex dictis à num. 22.

& loquendo saltem de Sacerdotio est certa de fide : vt constat *ex num. 9.* loquendo autem de Ordinibus minoribus, immò & de Subdiaconatu, Diaconatu, non est ita certa. Sunt enim qui negent, esse Sacramentum: (Recolantur dicta à *num. 23.*) qui fortè possent consequenter affirmare, posse ex dispensatione Pape non baptizatum recipere omnes illos Ordines, qui non sunt Sacramenta. Quod, quamvis nobis non probetur: cum affirmemus *num. 22.* etiam Ordines minores esse Sacramenta; evidenter tamen illud non possumus impugnare, aut oppositum convincere.

DUBIUM XXXV.

89 **P**etes 35. an baptizatus, qui non pervenit ad usum rationis, sit capax recipiendi Sacramentum Ordinis? Respondetur affirmativè. Quia sicut validè baptizatur, & confirmatur; ita validè Ordinatur. Ita Scotus *distinctione 25. in fine, D. Thom. eadem distinct. quest. 1. artic. 1. questiuic. 2. Vazquez disputatione 246. Gasp. Hurtado diff. 21. & communiter Doctores.* Et loquendo de Ordinibus minoribus, & Subdiaconatu expressè supponitur in cap. unico de Clero promovendo per saltum per hæc verba. Puer minoribus Ordinibus Ordinatus non debet iterum Ord-

nari. Estque eadem ratio de Ordinato in Sacerdotem, immò & in Episcopum; necnon & de initiato Ordinibus minoribus, nempe quòd in susceptione cuiuscunque imprimitur character: (vt dixi *num. 24.*) qui est potestas, seu signum potestatis administrandi in Ordine recepto. ¶ Dices: ad recipiendum Ordinem requiri usum rationis, vt character ille Ordinis imprimatur. Respondetur negando: estque difficilimum assignare rationem, quare character Baptismi, & Confirmationis non requirant usum rationis; benè tamen character Ordinis. (secundum adversarios)

90 Sed Durand. *distinctione 25. questione 2. & Petrus Sotus de Institutione Sacerdotum lect. 5.* oppositum defendunt. Pro qua sententia objicies: nullum Sacramentum potest recipi sine voluntate aliena, vel propria saltem interpretativa recipientis. Sed ad recipiendum Ordines non sufficit aliena: & aliàs propria non potest interpretari: cum iste iam adultus fortè non velit esse Ecclesiasticus: ergo parvulus non est capax Ordinationis. Quòd autem non sufficiat voluntas aliena probatur: quia congruum videtur sufficere in Baptismo: quia est simpliciter necessarius ad salutem; & aliàs est Sacramentum deletivum peccati, quòd aliena voluntate fuit contractum, sed neutrum istorum

reperitur in Sacramento Ordinis: ergo nulla est congruentia, vt dicamus, sufficere ad eius receptionem voluntatem alienam. Respondetur negando, maiorē, cum Vazquez *ibi num.* 13. & videtur aperte colligi ex Scot. *in 4. dist. 4. q. 2. §.* *Ad questionē vers.* *Ad secundū:* vbi affirmat, parvulum non baptizari in fide parentum; immo neque Ecclesiæ, &c. ¶ Objicies secundō, quod *ly Accipe potestatem*, &c. denotat actionem, seu acceptionem recipientis: ergo requiritur consensus recipientis: quia sine isto non datur actio humana. Respondetur negando consequentiam. Ad probationem dico, quod illa actio, seu tangencia materiæ facta à parvulo non erit moralis, aut humana, seu meritoria; erit tamen sufficiens ad valorem Sacramenti.

¶ Eodem modo, ac de parvulo, loquendum est de amente, qui numquam usus est ratione. De illo autem, qui aliquando usus est ratione, existimat Agidius *disputatione 20. num.* 100. non posse validè Ordinari: quia reputatur, esse in habituali voluntate non recipiendi Ordines. Quod verum iudico, si antequam incidere in dementiam, habuit voluntatem non recipiendi Ordines: in qua, dum dementia perseverat, merito reputatur permanere. Sin verò ante dementiam nullum actum

circa non receptionem Ordinum elicit, non video, cur non possit validè Ordinari: tunc enim reputandus est, sicut parvulus, qui ad usum rationis non pervenit: aut sicut perpetuo amentes; in quibus nullus consensus requiritur: vt constat ex nuper dictis. ¶ Hinc inferitur, etiam parvulum, aut amentem posse validè consecrari in Episcopum. Quia Episcopatio secundum id, quod addit supra Sacerdotium, est Ordo, & Sacramentum, ac imprimis characterem: qui est potestas vtendi tali munere in Ecclesia. Recolantur dicta *num.* 9. 14. & 30.) Sed parvulus, & amentes possunt recipere Sacramentum Ordinis, & eius characterem: (vt constat ex nuper dictis) ergo validè possunt consecrari in Episcopos. ¶ Dices: parvulus (& amentis) non potest validè contrahere matrimonium: ergo neque fieri Episcopus. Patet consequentia: Episcopus enim contrahit matrimonium cum Ecclesia sibi tradita. Respondetur negando consequentiam. Ad probationem dico, illud matrimonium non esse verum, sed similitudinarium.

De requisitis ex parte Ordinand.

DVBIVM XXXVI.

92 **P**etes 36. an ex parte Ordinand. aliquid ab Ecclesia ad debitam, seu congruentem Ordinationem sit requisitum? Respond. affirmativè. Requiritur enim congrua ætas: item scientia; non habere interstitia; beneficium, aut patrimonium, & quod Ordines certis temporibus conferantur. Quæ omnia singulatim sunt declaranda.

De ætate.

93 **T**ridentinum sessione 23. cap. 4. de Reformatione requirens certam scientiam in illo qui recepturus est primam tonsuram insinuare videtur, in eo ætatem novem annorum esse illi necessariam: etenim ante novenum annum certa scientia regulariter non datur. Pro minoribus autem Ordinibus videtur insinuari ætas duodecim annorum. Sed in his vsui est standum. ¶ In cap. autem duodecimo expressè determinatur, quod nullus ad Subdiaconatum ante vigesimum secundum; ad Diaconatū ante vigesimum tertium; & ad Præsbyteratum ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoveatur. ¶ No-

tant autem communiter sufficere, primam diem vltimi anni attingibile. Tum quia sic verificatur, habere prædictum annum saltē inchoativè. Tum quia est materia odiosa: odia autem sunt restringenda.

94 Nota, hoc decretum Tridentini etiam cōprehendere Regulares; vt declarat idem Concilium, non obstantibus eorū privileijs. Quare revocatum manet privilegium nobis Minoribus concessum ab Innocentio VIII. vt Generalis, & Provincialis possent dispensare, vt eorum subditi possint, completo anno vigesimo secundo, ad Præsbyteratum promoveri. Et quamvis Pius V. voluerit, vt Mendicantes, non obstante Tridentino, vterentur suis privileijs, tamen Gregorius XIII. id revocavit per motum proprium. Et licet ipsemet Gregorius XIII. restituerit Mendicantibus sua privilegia; (vt Cardinales congregationis Tridentini referunt) tamen hoc solum fuit ad forum conscientie: & ob hoc non possunt vti dicto privilegio dispensandi in ætate ad Præsbyteratum requisita: quia hoc videtur spectare ad forum exterius, cum ipsi non Ordinent suos subditos; sed ipsos mittant cum suis dimissorijs ad Episcopos. Hæc omnia dicit Gasp. Hurstado diffic. 21. ex Vazquez disputatione 236. à num. 42.

¶ Ego autem existimo, hac tem-

pestate nullo modo posse Regula res vti dicto privilegio, saltem ex eo capite, quod concessio Pij V. (qua concedit, Mendicantes posse in foro conscientia vti suis privilegijs, etiam contra Tridērinum) est viva vocis oraculum, teste nostro Emanuele Rodriguez in qq. Regul. tom. 1. q. 8. art. 9.

¶ Existimo, etiā esse viva vocis oraculum restitutionem privilegiorum Mendicantium factam à Gregorio XIII. Omnia autē viva vocis oracula annullasse Gregorium XV. & Urbanum VIII. dicunt. Immo per constitutionem nostri Sixti V. contra male promotos (quæ incipit *Sanctum, & salutare*) revocata manet concessio Pij V. vt advertit noster Villalobos *diff. 11. num. 8.* Et idē dicendū est de concessione Gregorij XIII. & de quacumque alia antecedenti.

94 Notant communiter, eū, qui mala fide, vel temerè Ordinatur ante legitimam aetatem à Tridentino præscriptam, ipso facto incurrere suspensionem positam à Pio II. quam Sixtus V. auxit, & cōfirmavit Clemens VIII.

¶ Dixi autem consultò *mala fide, vel temerè*: hoc enim denotat *ly presumpserit* positum in prædicta constitutione. Quare AA. cōmuniter excusant eum, qui

bona fide Ordines sus-

cepit ante legiti-

mam aeta-

tem.

D V B I V M XXXVII.

95 **P** Etes 37. an, qui bona fide Ordinatus est ante legitimam aetatem, si postea id cognoscat, possit ante legitimam aetatem sine peccato celebrare? Respondetur affirmativè. Quia concilium solum prohibet Ordinationem ante aetatem à se præscriptam, non autem exercitium Ordinis, qui sine peccato est receptus: ergo non est extendendū. Patet consequentia: quia odia nō sunt extendenda, sed potius restringenda. Ita *Navarrus, cuius sententiam probabilem reputat Ledesma in summa tom. 1. de Sacrament. Ordinis cap. 7. concl. 1.*

¶ Sed oppositum defendit noster Villalob. *tom. 1. tractatu 11. diff. 11. num. 7. cuius sententia communis est, & practiacatur, teste Diana 3. part. tract. 4. Resolut. 182.* Pro qua sententia obijcitur: in iure est prohibita Ordinatio ante legitimam aetatem: ergo & exercitium Ordinis. Respondetur negando consequentiam: talis enim prohibitio est materia odiosa: (vtpotè tollens libertatē Ordinandi) & consequenter potius restringenda, quàm extendenda. ¶ Obijcies secundo, qui bona fide suscepit Ordines ante legitimam aetatem, potest ante illam celebrare sine peccato etiam postquam id cognoverit? ergo qui mala fide fuit Ordinatus poterit sine culpa exer-

exercere ordines, si absolutus fuit à suspensione. Responderetur negando consequentiam: quia mala illa fides in radice, seu in Ordinatione impedit adhuc post absolutionem. Aliàs, si nō impediret, daretur occasio peccandi, seu recipiendi Ordines ante aetatem præscriptam. Quod non sequitur in nostro casu.

96 Ex nostra conclusione inferitur, eum, qui bona fide fuit ordinatus ante legitimam aetatem, non incurrisse suspensionem impositam contra promotos ante legitimam aetatem. Neque incurrit irregularitatem (si postea celebret) impositam contra illū, qui celebrat existens sub aliqua censura. Quia ubi non est culpa, nulla ex his, aut alijs poenis incurri potest. Ita *Portel, Miranda, Fillincius, Suarez, & G. Hurt.* quos citat, & sequitur *Diana 3. p. tract. 4. Res. 182.*

De Scientia.

97 **S**uppono, illiteratum esse irregularem, id est, inhabilem ad licitè suscipiendum Ordines. Et ideo Tridentinum *ses. 23. cap. 4. de Reformat.* dicit, quod recepturus primam tonsuram sciat legere, & scribere: recepturi autem Ordines minores linguam Latinam intelligant. Ita *cap. 14.* Et addit: *atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in eis cum aetate vitæ & meritis, & doctrina maior accrescat.* Agendo autem de Sub-

diacono, & Diacono petit in eis scientiam ad suum ministerium necessariam. ¶ Præcipit demū, ut Præsbyteri sint idonei ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examinatione præcedenti, idonei comprobentur. Quæ verba si strictè forent accipienda, strictiùs forent examinandi Sacerdotes. Sed iam fert usus, ut sufficiens reputetur etiam ad Sacerdotiū, qui mediocrem notitiam habet linguæ latinæ; necnon & materialium, & formarum Sacramentorum. ¶ Immo notat noster *Villalobos tom. 1. tract. 21. diff. 34. nu. 5.* minorem scientiæ notitiam requiri in religioso, quam in sæculari. Tūm, quia degunt in cōmunitate, in qua nullus error incorrectus evadit. Tūm quia nō ordinantur in curam animarum. Quare dixit *D. Hier. apud Villalobos ibi Monachus non docentis, sed plangentis habet officium.* Vbi multa scitu digna dicit prædictus Author: inter quæ affirmat, securè posse Episcopum acquiescere litteris Prælatorum, in quibus fidem faciunt, Ordinandum sufficienti scientia pollere.

De Interstitijs.

98 **T**ridentinum *ses. 23. cap. 11.* assignat interstitia, seu intervalla temporis decurrēda inter receptionem duorum Ordinum Maiorum; minores enim

enim simul iam conferuntur in Hispania, vt communis vsus Episcoporum manifestat. Igitur requirit Concilium, quod integer annus mediet inter receptionem Diaconatus. & Præsbyteratus. Idemque inter Subdiaconatus, & Diaconatus receptiones præscribit. Relinquitur tamen Episcopi iudicio, vt in interstitijs dispenset, prout necessitas, vel utilitas Ecclesiæ postulaverit.

D V B I V M XXXVIII.

99 **P** Etes 38. an, annus, qui inter duos Ordines fluere debet, sit Solaris? (qui continet 366. dies, & sex horas: ista autem in anno visilexili non reperiuntur) an vero Ecclesiasticus? Nempe qui fluit inter duas celebrationes eiusdem festi mobilis: v g inter Quadragesimam huius, & præteriti anni. Resp. sufficere annum Ecclesiasticum, quia odia sunt retrahenda. Secundo, quia extat declaratio quadam, quam ex Farinacio affert noster Villalobos *diff. 12. n. 6.* & est huiusmodi. *S. D. N. ex sententia Congregationis dixit, attendendum esse cursum quatuor dierum interstitiorum; Non autem tempus duodecim mensium complerorum.*

100 Benè notant Villalobos *ibid. n. 8.* & P. Ioannes de la Cruz in *Epitome lib. 2. c. 4. §. Secundo sequitur*, quod licet Gregor. XIII. expressit, non esse communi-

candum ab alijs Religionibus privilegium dispensandi in interstitijs, quod ipsemet concesserat Generali, & Provincialibus Societatis Iesu. Hoc tamen non obstante dictum privilegium participant aliæ Religiones. Quia Clemens VIII. ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine potestatis confirmat nostra privilegia; qua confirmatione non solum confirmat, sed etiam innovat omnes concessiones, & Privilegia concessa à Sede Apostolica; etiam si ab aliquo Pontifice fuerint revocata. Præterea Gregorius XIII. Bulla III. concessit Ordini Cisterciensium communicationem Privilegiorum Societatis Iesu; etiam si specialem, & individuum requirant mentionem, ac particularem intertionem. Idem Pontifex idem concessit Ordini Crucifigerorum. Quare, cum nos, & aliæ Religiones communicemus in privilegijs, in prædictis communicamus, & consequenter communicamus, seu habemus participationem dicti privilegij Societatis: ac per consequens nostri Provinciales dispēsāt interstitia.

De Beneficio, & Patrimonio.

101 **T** Ridentinum *ses. 21. c. 2. de reformatione Statuit, ne quis deinceps Clericus secularis, quamvis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate ad sacros ordines promoueat, nisi prius le-*

legitimè constet, eum Beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quòd ad illius beneficij ritulum sit promotus, nec ea resignatio admittatur, nisi constet, quòd aliundè commodè vivere possit. Et infra Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes ordinari posthac, non possint, nisi illi, quos Episcopus indicaverit assumendos pro commoditate, vel necessitate Ecclesiarum suarum: eo que prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem verè ab eis obtineri; taliaque esse, que eis ad vitam sustentandam satis sit, atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguì, vel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliundè habeant, unde vivere possint. Antiquorum Canonum pœnas super his innovando.

102. Hinc inferunt A. A. tam ordinatum, quàm Episcopum Ordinantem peccare, si contra formam huius decreti faciant; quòd peccatum erit mortale, quia materia est gravis. Immo, Ordinatus incurrit suspensionem positam in capite. Nemo d. 7. Nò tamen maneret suspensus, si distraheret patrimonium; quia suspensio solùm est posita contra eum, qui se ordinat sine patrimonio, ut cum Gutierrez, & Salscedo avertit Villalobos. diff. 15. num. 7. ¶ Inferunt etiam, Religiosos professos sine alio titulo

posse Ordines recipere: ut colligitur ex ly Clericus sæcularis; & Ordinavit Pius V. in quadam constitutione anno 1568. Immo idem concessit Gregorius XIII. Religiosis Societatis Iesu, qui tria vota emisissent.

D. V. B. I. V. M. XXXIX.

103. **P**eres 39. an Ordinatus cū Patrimonio ficto (nempe dato, ut post Ordines, illud restituat danti) incurrat suspensionem? Respondetur negativè. Quia pactum illud de restituendo, vel reddendo patrimonium est nullum, vel saltè rescindibile: (iuxta diversas sententias) ergo est verè patrimonium: ergo, qui ad eius titulum Ordinatur, non Ordinatur sine Patrimonio; & consequenter non incurrit suspensionem positam contra Ordinatum sine Patrimonio. Ita Ledesma, & Villalobos, quos sequitur Diana 3. p. tract. 4. resol. 184. ¶ Sed oppositum defendunt Avila, & Ioannes de la Cruz, qui citat Cordubam, & Lopez. Pro qua sententia obijcitur: illa donatio est conditionata; ergo Ordinatus tenetur illam restituere: ergo manebit Ordinatus sine patrimonio. Respondetur negando consequentias; primam, (inquam) quia est contra dispositionem iuris; quare Ordinatus non potest in conscientia talem redditionem facere, sibi que imputet, qui fraudulentè ita doctavit

Pa.

Patrimonium : ius enim meritò disposuit, vt, in poenam peccati, quo voluit fallere Episcopū Ministrum Ecclesię, privaretur prædicta quantitate donata.

104 Notant AA. ex cap. *Cum Secundo*, Episcopum teneri ad sustentandum Ordinatū, qui sine aliquo indecenti exercitio degere non potest. Si tamen aliquis carens beneficio, aut Patrimonio congruo (iudicium istius congruitatis, seu sufficiētia pertinet ad Episcopum) faceret pactum cum Episcopo se nunquam alimenta ab ipso petitarum, & hoc pacto ille Ordines maiores reciperet, talis Ordinum collatio esset Simoniacā; vt ex Salcedo, & Felino notat Villalobos tract. 11. diff. 15. n. 9.

De Temporibus conferendi Ordines.

105 **C**ertum est, primam tonsuram quouis anni tempore, quavis hora, & loco posse conferri. Atque minores Ordines quavis die Dominica. Immo vnam, aut alteram personā quouis die festo posse ad minores Ordines promoveri, dicunt cōmuniter AA. ¶ Fert autem vsus in Hispania, quòd Ordines Minores cōferantur in ieiunio quatuor temporum ante Sabbathū; quod introductum videtur, ne Ordines minores, & etiam Diaconatum aliquis reciperet in eodem die : quamvis (vt ex Vaz-

quez notat Hurtado) hoc nullo iure sit prohibitum : Quare aliquando Episcopus Ordines Minores, & similiter Subdiaconatum eodem die confert. ¶ Agēdo autem de Ordinibus maioribus in cap. *Dilectis*, & in *Trident. ses. 23. cap. 13. de ref.* disponitur, ne duo Ordines maiores in eodē die conferantur. Immo dies, in quo sunt conferendi, debet esse Sabbathum quatuor temporum anni: atque Sabbathum ante Dominicam Passionis, & Resurrectionis; vt dicitur cap. *De eo autē*, & fert vsus. ¶ Episcopatum demum solum posse conferri in die Dominica, constat ex antiqua praxi Ecclesię, & tradit Leo 1. *Epist. 79. cap. 1. vt dicit Hurtado.* ¶ Denique pro complemento huius dubij videndus est tractatus de irregularitate; qui enim aliqua irregularitate afficitur, illicitè recipiet Ordines (licet validè) sicut & qui iam est Ordinatus, illicitè in ordine recepto administrabit, superveniente irregularitate.

De Continentia adiuncta Ordinibus Maioribus.

DVBIVM XXXX.

106 **P**etes 40. an Ordinibus initiati aliqua speciali lege teneantur ad continentiam? Respondetur, sub distinctione. Etenim initiati Ordinibus minoribus nulla speciali lege tenentur

continentiam servare. Quare valide, & licitè possunt matrimonium ducere, & prædicto matrimonio uti: sicut reliqui Christiani. Nec committunt peccatum distinctum à fornicatione, si ante matrimonium se mulieribus immisceant. ¶ Initiati autè maioribus ordinibus prohibiti sunt matrimonium contrahere: Immo ad id sunt inhabiles: vt constat ex Trident. *ses. 24. can. 9.*

D V B I V M XXXXI.

107 ¶ **P** Etès 41. an, inllè Ecclesia nullum admittat ad ordines maiores, nisi vo veat omnimodam cōtinentiam? Respondetur affirmativè; quia talis deputatur ministerio sacro; (inquit Scotus in 4. d. 37. §. & vers. Dico igitur) quod requirit munditiam mentis, & carnis, perspicacitatem intellectus, fervorem affectus: ad que omnia disponit continentia; & ad eorum opposita frequentia carnalis actus. Est convenientia Catholicorum.

108 Sed hoc malè, & ægerri- mè auditur ab Vviclepho, & alijs hæreticis: & contra illud obijciunt: quòd *primè ad Timoth. 3.* dicitur, Episcopum debere esse *vnus vxoris virum.* Respondetur ex Scoto in 4. d. 37. §. & vers. ad argumenta, nunquam fuisse licitum ordinato Ordine Sacro, contrahere matrimonium; quãvis in primitiva Ecclesia licitus fuerit Ecclesiasticis, qui, antequã

ordinarètur, matrimonium duxerant, vsus ipsius matrimonij. Apostolus autem ibi solùm prohibet, assumi ad Sacros Ordines bigamum, seu illum, qui plures vxores habuerat. ¶ Obi. secundo, quòd Ecclesia per hanc dispositionem præiudicat, seu iniuriam facit illis, qui in Sacris Ordinibus sunt constituti: cùm matrimonium pro omnibus sit institutum. Resp. ex Scoto ibi §. & vers. Dico igitur negando; quia Ecclesia nullum cogit ad susceptionem Ordinum; & aliàs satis publicavit, quòd per talem Ordinem redditur cuius inhabilis ad contrahendum: & idè ipsemet suscipiens Ordinem voluntariè incurrit talem inhabilitatem.

¶ Obi. tertio, quòd Apostoli habuerunt vxores: ergo non dedit Præsbyterum, &c. vsus matrimonij. Respondetur distinguendo antecédens: ante Apostolatam, omitto: (de quo antiqui variè senserunt) post Apostolatam illas duxerunt, aut matrimonio prius contracto vsi sunt, nego. Immo hoc argumentum maximè hæreticis nocet: etenim (vt advertit Ægidius *disp. 20. n. 112.*) ex testimonio totius antiquitatis constat, omnes Apostolos post electionem in Apostolatam omninò continentèr sine vllò vsu matrimonij vixisse: licèt fateantur aliqui AA. nonnullos ex Apostolis fuisse matrimonio adstrictos ante Apostolatam: ergo: quia iudicarunt dedecere

Præsbyterum, &c. thorum matrimoniallem. ¶ Obi. quarto, quòd *canon 6. Apostolorum præcipit* Episcopo, ne vxorem prætextu religionis abijciat. Respondetur solum præcipere, ne vxori, quam ante Episcopatum duxerat necessaria ad victum subtrahat, iuxta illud *1. ad Timotheum 4. Si quis autem suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, & infideli deterior est.*

109 Obi. quintò, quòd Concilium Grangrense *can. 4.* dicit: *Si quis discernit Præsbyterum conjugatum tanquam occasione nuptiarum, quod offerre non debeat, & ab eius oblatione ideò abstinere, anathema sit.* Respondetur, damnare quosdam hæreticos, qui dicebāt nuptias esse malas, & consequenter dicebāt eum, qui matrimonium duxerat, esse incapacem Præsbyterij, etiam si postea continenter viveret. ¶ Obi. sexto, quod Paphnutius in synodo nizæna persuasit omnibus Patribus volentibus prohibere Sacerdotibus usum matrimonij, quòd illis talem usum permetterent. Respondetur, solum probari non semper fuisse prohibitum in Ecclesia Præsbytero, & alijs in Sacris ordinibus constitutis usum matrimonijam contracti; vt ex Scoto notabamus *numero præcedenti.* ¶ Respondetur secundò, apocrypham esse illam historiã, seu narrationem, aut (proprius loquendo) merè fabulam: (vt

notat Ægidius *disp. 20. n. 113.*) sicut & est confuta Epistola Vdalrici. in qua narratur, sex millia capita infantium occisorum fuisse à piscatoribus reperta in piscina Papæ. Quod cum D. Gregorius intellexisset, habuisse ortum ex occultis Clericorum fornicationibus; eoquòd ipsis connubia interdixerat; valdè se hoc fecisse doluit; & legem revocavit. Sed quàm fictum, & apertis mendacijs hoc scateat, clarè demonstrat Ægidius ibi.

D V B I V M XXXXII.

110 P Et es 42. An Sacris initiati sint prohibiti etiam iure divino positivo matrimonium ducere? Respondetur negative. Quia de illo non conitat. Ita Scotus *in 4. d. 37. §. & vers. Dico igitur,* (verbis illis sed ex hoc, quod Ecclesia facit talem personam illegitimam) *Vazquez, Sotus, Laiman, & Ægidius, quis sequitur Hurtado diff. 24.* ¶ Dices, quòd ipsemet ordo Sacer reddidit inhabilem ordinatum ad contrahendum ex Christi D. institutione; licet hoc non legatur in Scriptura. ¶ Sed contra est, quòd, cum hoc non constet ex Scriptura, vel saltem ex aliqua probata historia, voluntariè dicitur. Secundò, quia, si ipsemet ordo Sacer redderet hominem inhabilem ad contrahendum, nõ posset dispensare Papa, vt sacris ordinibus initiatus contraheret: cu-

cuius oppositam sapè fecisse, dicunt AA. Tertio, quia multa Concilia, & Pontifices prohibent, in sacris constitutos matrimonium ducere: (de quo Videndus est Vazquez à disp. 247. à n. 50.) Quod omnino fasset superfluum, si divino iure iam esset interdictum.

III Sed Franciscus Turrianus lib. de 6. 7. & 8. Synod. generali, Clichtobæus, Maior, & Medina citati à Vazq. disp. 249. n. 1. & ab Hurt. diff. 24. dicunt, teneri ex iure divino in maioribus ordinibus constitutos non ducere matrimonium. Et obi. quod Ecclesiæ tam Græca, quam Latina uniformitèr abstinet à matrimonio contrahendo post Sacros ordines: ergo, quia est de iure divino, in hoc convenerunt. Respondetur negando consequentiam: convenit enim utraque Ecclesia in multis alijs, quæ non sunt de iure divino.

D V B I V M XXXXIII.

112 **P**etes 43. an Sacris Ordinibus initiati solo iure Ecclesiastico sint prohibiti vti matrimonio ante Ordinationem contracto? Respondetur affirmative, quia non constat de aliquo iure divino. Secundo, quia Græci vtuntur matrimonio ante Ordines inito; ergo non est de iure divino: ergo de Ecclesiastico. Ita Scotus in 4. d. 37. §. & vers. ad argumenta D. Thom. nos. Medina,

Bellarminus, Vazquez, & communiter Doctores, quos citat. & sequitur Hurt. diff. 25. & Aegidius disput. 20. n. 20. ¶ Franciscus Turrianus num. precedenti citatus oppositam defendit; & obiicit, quod Sixtus III. dicit, necesse esse Sacerdotes continentibus esse non quomodocumque, sed secundum Scripturam: ergo est de iure divino. Respondetur negando consequentiam; quia etiam secundum Scripturam bigamus nequit esse Sacerdos; & tamè præceptum de non admittendo bigamum ad Sacerdotium non est divinum, sed Apostolicum.

¶ Plura alia obiicit, sed solutione facilia.

D V B I V M XXXXIII.

113 **P**etes 44. quo tempore Ecclesiæ præceperit continentiam Sacris Ordinibus initiatis? Respondetur, quod à tempore Apostolorum, in quorum Canone 26. dicitur: *in nuptijs autem, qui ad Clerum proveci sunt, precipim⁹, vt, si voluerint, uxores accipiant; sed Lectores, cantoresque tantummodo.* Vnde saltè constat, nunquam licuisse prædictis matrimonium ducere.

114. Difficilius tamen est assignare tempus, quo cœpit prohibitio matrimonij ante Ordines contracti. Circa quod solum illud est mihi certum, nempe quod à Concilio Elibertino (quod celebratum est Hispaniæ circa tē-

pora D. Silvestri Papæ, & Concilij Nicæni, & Constantiniani Magni Imperatoris circa annum 320. & cui præfuit Osius Cordubensis) id in Ecclesia Latina permāferit. In Græca autem abiit in disuetudinem; vt communiter dicunt AA. Quod autē hoc in prædicto Concilio fuerit statutum, constat ex cap. 33. vbi sic dicitur: placuit in totum prohibere Episcopis, Præbyteris, Diaconis, ac Subdiaconis positis in ministerio abstinere se à coniugibus suis, & non generare filios, quod quicumque fecerit, ab honore clericatus exterminetur.

D V B I V M XXXV.

115 **P** Etes 45. an Sacris initiati obligentur ad continentiam immediatè per legem Ecclesiasticam? An mediante voto? Respondetur vtrimque teneri, nempe & ex lege Ecclesiastica immediatè hoc præcipiente; & simul ex voto Sacris Ordinibus ex lege Ecclesiastica annexo. Probatur cōclusio quoad primam partem ex Concilio Elibertino nuper citato. Quoad vltimam autem probatur ex capite *Nullus d. 28.* vbi præcipitur, vt nullus deinceps Subdiaconus Ordinetur, nisi prius castè victurus promittat; & etiam, vt votū continentia ab Ordinandis Sacris ordinibus exigatur. Ita *Ægidius disp. 20. num. 129. Rebellus lib. 3. de Matrimonij impedimen-*

tis quæst. 10. & G. Hurtado diff. sic. 26.

116 Vnde constat, non esse admittendam sententiam Paludani in 4. dist. 37. q. 1. art. 2. *Valentia q. 5. puncto 5. & plurimum aliorum, quos citat Sanchez lib. 7. de Matrimonio disp. 27. n. 9. qui dicunt, ordinatos Sacris ordinibus solo præcepto Ecclesiastico teneri ad continentiam. Pro qua sententia Ægid. disp. 20. n. 125. & Hurtado diff. 26. citant Scotum in 4. d. 37. § Dico igitur, Immeritò tamen; quia ibi solum quaeritur rationem, ob quam talis sit impeditus ad contrahendum? (impeditus, inquam, taliter, vt validè contrahere non possit) & respondet, rationem esse, quòd ab Ecclesia fuit inhabilitatus. Non tamen negat; immò apertissimè supponit, Ordinem sacrum habere annexum votum continentia. Quod videntur negare AA. huius sententia. ¶ Constat etiam non esse sustinendam sententiam affirmantem, Sacris initiatos non teneri immediatè ad continentiam ex lege Ecclesiae, sed ex voto Sacris ordinibus ex lege Ecclesiastica annexo. Quam sententiam defendunt noster *Medina lib. 5. de Continentia cap. 2. Caiet. t. 1. tract. 27. & Vazquez disput. 247.* Igitur neutra ex his sententijs est sustinenda. Non prima: quia contra illam militat probatio posterioris partis nostrae conclusionis, seu caput illud *Nullus*, vbi præcipitur, nullum admitti ad*

saeros Ordines, quin emittat votum castitatis. Contra secundam autem sententiam militat probatio prioris partis nostrae conclusionis seu caput illud 33. Concilij Elibertini; in quo praecipitur praedictis coniugum abstinentia.

117 Ex nostra autem conclusione inferitur, quod, si quis, quando Ordines Sacros recipit, non emitteret votum continentiae saltem implicitum, (quod semper elicitur ab ordinato; eo ipso quod voluntarie sacrum Ordinem recipit, nisi alias oppositum affectum haberet) solum ex lege Ecclesiastica teneretur ad continentiam. Et consequenter non committeret speciale peccatum distinctum a luxuria per internum actum, seu affectum libidinosum: sed solum quando exterius luxuriaretur: etenim Ecclesia non potest praecipere actus merè internos. Esset tamen in continuo peccato mortali inobedientiae: quia Ecclesiasticum praecipit de emittendo votum obligat non solum in ipsa receptione Ordinis; sed etiam postea toto tempore vitae. ¶ Dices, quod est praecipitum positivum: ergo non obligat pro semper. Respondetur, esse virtualiter negativum: sicut est praecipitum restituendi: cuius obligatio semper perseverat. Itaque sicut praecipitum restituendi virtualiter, aut aequivalenter prohibet retinere alie-

num. Ita praecipitum continentiae sacris ordinibus initiatis impositum, virtualiter, aut aequivalenter prohibet ascendere ad statum Sacrum, aut in illo permanere sine voto continentiae.

118 Inferitur secundo, eum, qui ante usum rationis ordinaretur, nullo modo teneri ad castitatem ratione voti. Quia neque emisit votum explicitè; (ut de se patet) neque implicitè, aut interpretativè: nullum enim est caput ad interpretandum, istum vovisse castitatem. Immo existimarem ego, neque teneri ad castitatem ratione praecipiti Ecclesiastici. Quia mihi satis difficile apparet, Ecclesiam velle obligare arduo continentiae praecipito eum, qui nullo modo in suam ordinationem consensit. Quod clarè innuit Scotus *dist. 37. §. Dico igitur*, dum affirmat, Ecclesiam non praedudicare alicui in suo iure; eoque non cogit aliquem ad suscepcionem Ordinis Sacri: & satis (expende) publicavit, quod post talem Ordinem susceptum suscipiens est inhabilis ad contrahendum. Sentit ergo, quod, si ab Ecclesiae ministro Ordinaretur sine proprio consensu, praedudicaretur in suo iure, si ad continentiam obligaretur: cum respectu istius non satis publicasset, quod suscipiens est inhabilis ad contrahendum. In quo videtur consentire Aggidius *disput. 20. num. 134.* &

119 Idem dicendum est de illo, qui inculpabiliter ignorabat, continentiae votum, & Ecclesiasticum præceptum coniunctum esse susceptioni Ordinis Sacri. Quia respectu istius Ecclesiæ non satis publicavit, eum, qui recipit Ordinem Sacrum, manere inhabilem ad contrahendum. Ita tenent aliqui, quos suppresso nomine citat Aegidius *disp. 20. num. 139.* Quam sententiam ipse sequitur cum hac limitatione, quod procedat, quando Ordinatus habuit rationes probabiles pro sua ignorantia; quia scilicet videbat, alios Ordinatos contrahere, neque Prælatos hoc prohibere. Quod olim in Subdiaconis Siciliae evenisse, aperte constat ex quodam responso D. Gregorij *lib. 1. Epist. 42. circa medium.* Ego tamen hanc limitationem non admitto: quia ratio D. Gregorij militat in quacumque ignorantia inculpabili: dicit enim, nimis durum esse prædictis Subdiaconis vltimum matrimonij interdicere: quia, cum fuerint Ordinati cum ignorantia obligationis continentiae, non poterant censeri, eam acceptasse. Quæ ratio currit de quacumque ignorantia inculpabili. Immo & de inadvertentia inculpabili. Et ob hoc excusatur à fractione ieiunii, qui ex quoque capite illud inculpabiliter ignoravit; vel non advertit currere præceptum illius:

ergo à simili in nostro casu. Quare addo, quod, si dari posset casus, in quo ille, qui Ordines suscipit, in nullo instanti totius temporis, à quo determinavit Ordinem Sacrum recipere, usque ad eius receptionem advertit, obligationem continentiae illi statui esse annexam, non maneret obligatus, licet antecedenter scivisset prædictam obligationem. Quia non minus excusatur inculpabilis inadvertentia, quam ignorantia Ecclesiæ enim solum præcipit actiones humanas; non vero naturales, seu involuntarias; qualis est, quæ fit cum inadvertentia inculpabili.

DUBIUM XXXXVI.

120 **P** Etes 46. an, qui Ordinem Sacrum suscipit ob metum eadentem in virum constantem, (v. g. ob metum mortis sibi ab aliquo inferendæ; &c.) obligetur ad continentiam? Respondetur negativè. Quia votum sic factum est irritum: ut constat *ex cap. 1. c. 6. de his, quæ vi, &c.* Merito autem irritatur tale votum à iure, aut potius declaratur irritum: quia nullo modo cefferi potest, Deum acceptare prædictum votum. Ita *nosler Villalobos diffic. 14. num. 4. Roseta, Angelus, Navarrus, Sorus, Azor, & Sanch.* quos citat, & quorum sententiam magis probat Aegidius.

Ægidius disput. 20. num. 145.

¶ Dices: saltem tunc obligat præceptum Ecclesiæ. Respondetur, Ecclesiam non obligare cum tanto dispendio: ut in præcepto ieiunij, auditionis missæ, &c. dicitur. Et merito: est enim suave iugum Christi Domini.

121 Sed oppositum defendunt *Paludanus in 4. distinct. 38. quæst. 3. art. 4. Sotus lib. 7. de Iustit. quæst. 2. art. 5. ad ultim. (quamvis aliàs in 4. distinct. 25. quæst. 1. art. 2. ad 3. sit pro nostra sententia) D. Antoninus, Abbas, & Armilla. Pro qua sententia obijcitur: sequi ex nostra, cum, qui in naufragio positus, vel in gravi infirmitate vovit religionem, &c. non teneri. Patet, quia id vovit, ut fugiat mortem. Respondetur negando sequelam. Ad probationem dico, metum patientem in virum constantem vocari ab Authoribus illum, qui iniuste ponitur: de quo tantum procedit nostra conclusio. ¶ Obi. secundo: accessorium sequitur naturam sui principalis: sed Ordo tenetur ergo, & votum. Respondetur, cum *Ægidio disp. 20. num. 151. maiorem esse veram: quando in utroque est par ratio: quæ non est in præsentem: nam ponuntur omnia essentialia Ordinis: voto autem deest acceptatio Dei (& ideo ab Ecclesia irritatur, seu declaratur esse irritum) essentialiter requisita ad**

eius valorem. ¶ Obijciunt tertio, quod in Concilio *Toletano VIII. cap. 7.* dicitur invitè Ordinato teneri, permanere in statu Ecclesiastico. Respondetur, loqui de illis, qui postea per liberam in Ordine administrationem, ratum habuerunt Ordinem susceptum. ¶ Obijciunt quarto, qui ob metum sit Christianus, tenetur legem Christianam observare: ergo à simili, qui ob metum vovet, tenetur voto. Respondetur negando consequentiam. Disparitas autem est nota: iure enim divino omnes tenentur baptizari: quare ita compulsus ad nullum obligatur, ad quod antea non teneretur saltem mediare. Ordinatus autem suscipit obligationem, ad quam nullo modo tenebatur. Quare necessarium est, ut liberè hanc sibi imponat obligationem, aut subeat statum, cui illa obligatio est annexa.

122 Obijciunt secundo, Deus acceptat iuramentum promissorium iniuriosè extortum: ergo, & votum. Respondetur negando antecedens, aut eius suppositum, nempe quod Deus in iuramento aliquid propriè acceptet: cum enim propriè loquendo nihil Deo offeratur per tale iuramentum, nihil propriè potest acceptare. ¶ Dices, hoc argumento solum adversarios probare, Deum velle, quod illud votum impleatur: sicut vult, quod impleatur iuramentum promissorium

rium iniuriōse extortum. Respondetur, velle quidem Deum, quōd tale iuramentum adimpleatur; non tamen vult, quōd votum prædictum adimpleatur: seu propriū loquendo obligatus manet quis ad implendum iuramentum iniuriōse extortum; non autem simile votum: quia valor, seu substantia voti dependet ab acceptatione: (quæ non est in Deo, quando votum iniuste extorquetur) iuramentum autem subsistit independēter ab huiusmodi acceptatione; non quidem ea parte, qua est promissio; sed quatenus adducitur Deus in testem adimplentionis. ¶ Instabis: ergo nequit Deus facere, quōd iuramentum promissorium non obliget iurantem. Respondetur distinguēdo: immediatē, concedo: (Sicut enim non potest facere, quōd iurans non sit obligatus ad testificandum verum: ita non potest facere immediatē, quōd non sit obligatus ad implendum illud, in cuius adimplentionis testimonium Deum testem adduxit, seu quod se adimplendum promissit, teste Deo.) mediate, nego: quia potest, vt summus omnium Dominus, facere, vt promissio aut ab initio sit irrita; aut postea desinat obligare. Quo posito, desinit obligatio iuramenti, tamquam accessoria. Et hoc modo dicuntur Prælati dispensare in iu-

ramento promissorio per metum extortum: vt benè notat Agidius *disputatione 20. num. 148.*

D V B I V M XXXXVII.

123 **P** Etes 47. an doli capaces, qui ante annos pubertatis ordinantur; teneantur ad continentiam? (Doli capaces dicuntur, qui habent sufficientem usum rationis. Anni pubertatis, seu anni nubiles sunt in viris quatuordecim, & in foeminis duodecim: ante quorum impletionem ius prohibet connubia: quia præsumitur, nondum esse aptos generationi; nec non, & carere cognitione requisita ad tantum negotium.) Respondetur negativè. Quia Tridentinum *sessione 25. cap. 15.* irritat votum solemne Religionis ante prædictam ætatem: ergo idem est dicendum de voto adiuncto Ordini Sacro: militat enim eadem ratio, (quamvis disparitatem conetur assignare Agidius *disputatione 20. num. 136.*) scilicet gravitas negotij. Ita *moſter Villalobos tomo 1. tractatu 14. difficult. 14. num. 4. qui citat Hostiensem, & Abbatem.* Immo addit cum illo, idem esse dicendum, si ordinatur ante adimplentionem annorum sexdecim. Quia Trident. *ses. 25. cap.*

cap. 15. irritat votum solemnne religionis ante prædictam ætatem sexdecim annorum.

134 Sed Glossa in cap. Pueri 1. q. 1. Vega t. 2. Summe cap. 57. casu 7. Soto lib. 7. de Iustitia q. 2. art. 5. ad ult. & alij, quos citat. & sequitur Ægid. disp. 20. n. 136. affirmant, prædictos manere obligatos ex vi legis naturæ, seu spectato iure naturæ. (vt loquitur Ægidius) Et obijciunt: spectato iure naturæ doli capaces validè se possunt obligare Deo, & alicui statui; sed iura nullibi annullant obligationem, aut votum annexum Ordini Sacro in doli capace: ergo talis manet obligatus. Respondetur negando minorè: quia Tridentinum *ses. 25. cap. 15.* irritans professionem solemnè, seu votum solemnne Religionis ante illam ætatem, irritat consequenter votum solemnne continentiaæ annexum Ordini Sacro suscepto ante illam ætatem: quia militat utrobique eadem ratio. ¶ Contra in rebus à iure dispositis non valet argumentum à simili: ergo etiam si in ordinato currat eadem ratio, ac in professione solemnni, nõ propterea debet esse eadem iuris dispositio. Antecedens probatur ab inconvenienti: ex opposito enim sequeretur, quòd sicut ieiunamus pridie natiuitatis Baptistæ; ita pridie Natiuitatis B. Virginis esset ieiunandum: quia in illa Natiuitate currit eadem ratio, immò vrgētior: hæc enim sanctior,

ac venerabilior est. Respondetur distinguendo antecedens: in odiosis, concedo: in favorabilibus, nego: iuxta illam regulam: *odia sunt restringenda; fauores sunt ampliandi.* ¶ Obijciūt secundo, obligatio religiosi grauior est, quàm ordinati Ordine Sacro: ergo non militat utrobique eadem ratio, vt dicamus, quod sicut ibi irritatur votum factum ante sexdecim annorum a doli capace: ita irritetur ab Ordinato ante prædictam ætatem. Respōdetur distinguendo antecedens: etsi enim in alijs materijs hoc sit verum; non autem in materia continentiaæ: ista enim aequè vtrumque obligat sub voto solemnni. Præterquam quod parum vrgeret, si in religioso hæc obligatio esset grauior, dummodo in Ordinato esset grauis. Magis enim, & minus non variant materias. Negabit autem nemo, satis grauem esse obligationē seruandi perpetuam continentiam, etiam coniugalem.

DVBIVM XXXXVIII.

125 **P**etes 48. an, qui, in scia, vel contradicente vxore, Ordinem Sacrum recipit, reneatur ad continentiam? Resp. negativè. Quia etsi non possit licite petere debitum; tenetur tamen illud solvere: quia votum castitatis annexum Ordini Sacro non potest præiudicare vxori, cuius ius petendi est antiquius

voto. ¶ Pro ampliori autem intelligentia suppono, prædictum mortaliter peccasse contra legem Ecclesiasticam. Recolantur dicta *num* 107. & 117. ¶ Suppono secundo, non posse petere debitum: oblat enim votum, & Ecclesiasticum præceptum. Immo accedendo ad uxorem (petendo) committit duplex peccatum; aliud sacrilegij contra religionem frangendo votum; & aliud quasi sacrilegij contra duliam sacram ratione legis Ecclesiasticæ id prohibentis intuitu reverentiæ itatui Ecclesiastico debitæ: ut in simili docet Hurtado *diff* 26. *sub finem*. ¶ Suppono tertio, in nostro casu posse maritum ab uxore revocari; (ut diffinit Ioannes XXII.) si matrimonium erat consummatum; & consequenter maritus revocatus tenetur debitum reddere. Vnde aperta manet nostra conclusio. Si enim uxor habet ius revocandi virum in nostro casu ordinatum ad pristinum matrimonij; & ipse revocatus tenetur solvere debitum, ex hac quidem parte non teneatur ad servandum continentiam

D V B I V M XXXIX.

126. **P**eres 49. an, si matrimonium nondum erat consummatum, teneatur homo ingredi religionem, ut servetur votum continentie Ordinibus annexum? Respondetur negativè. Quia religio habet alias obliga-

tiones distinctas ab observantia castitatis: ergo non debet imponi tanta obligatio, ut prædictum votum servet. Quare sufficit, quod non petat debitum: poterit tamen illud solvere; quia votum non potest præiudicare mulieri, cuius ius petendi est antiquius voto. Ita Lopez 1. p. *instruc cap.* 5. Thomas Sanchez *lib.* 7. de *Matrimon. disp.* 38. *num.* 16. & noster Villal. *tom.* 1. *tract.* 11. *diff.* 19. *n.* 3. Quod probabile reputat Ledesma de *Matrim. quest.* 53. *art.* 4. *dub.* 2. ¶ Sed Azor *lib.* 13. *cap.* 14. *quest.* 2. & Ledesma ibi oppositum defendunt, & obijciunt: qui post votum castitatis contrahit matrimonium, tenetur ingredi religionem ante consummationem: ergo à simili. Respond. negando antecedens.

D V B I V M L.

127. **P**eres 50. an, ante bimestre assignatum a iure; ut possit quis deliberare, an sibi magis expediat, religionem ingredi, quam matrimonium consummare, licitè possit prædictus Ordinatus reddere debitum? Respondetur negativè. Quia, dum non obligatur ad reddendum debitum, tenetur ad servandam omnimodam continentiam. Sed intra illud bimestre non tenetur ad solvendum: ergo nequit licitè solvere. ¶ Notat Petrus de Ledesma de *Matrimon. cap.* 13. *conclus.* 8. illum, qui in nostro casu

casu ordinatur, manere irregulare. Pro quo citat Covarruviam dicentem, sic disposuisse Ioannem XXII. in extrav. *Antiqua*.

DUBIUM LI.

128 **P**etes 51. quid requiratur, ut vxoratus possit Ordines Sacros recipere? Respōdetur, requiri beneplacitum vxoris; & quod ipsa sit in tali aetate, ut de eius incontinentia timeri non possit; & quod votum castitatis emiserit. Si autem non sit in tāta aetate, requiritur, quod in religione approbata sit professa: ut probatur *ex cap. Episcopus dist. 77. & docet Villal. ibi n. 4. secutus Abbatem, Silvestrum, Covarr. & Sotum. Qui dicunt, etiam requiri licentiam Episcopi: non quidem ad valorem, sed ut debite fiat.*

DUBIUM LII.

129 **P**etes 52. an vxoratus possit contra voluntatem vxoris adulteræ Ordinem sacrum recipere? (loquimur in casu, quo vir sit innocens, id est, quod non etiam adulteraverit ante sententiam iudicis: si enim etiam ipse adulteravit, tunc fit compensatio. Itē loquimur in casu, quod adulteram non recōciliavit expresse, vel tacite. De quo legendus est Villal. *tom 1. tract. 15. diff. 4. n. 1.*) Resp. af-

firmativè. Quia adultera amisit per adulterium ius circa corpus consortis: ergo non fit sibi iniuria, si innocens omnimodanoveat castitatem, saltem post sententiam iudicis declaratoriā adulterij. Ita *Silvester, Henricus Navarrus, Sanch. & c. quoscitat, & sequitur Villal. 1. 1. tract. 15. diff. 6. n. 2.* ¶ Sed oppositum defendunt *Innocentius, Gutierrez, & c. apud Villal. ibi.* Qui obiiciunt: in hoc præiudicatur vxori: etenim, etiam post mortem viri, qui religionem est professus, maritali non potest: ut dicitur *in cap. Quia sunt dist. 28.* Respondetur negando assumptum: ad probationem dico, caput illud loqui in casu, quo vxor votum castitatis emiserat. ¶ Obi. secundò, quod in Ecclesia Latina nasceretur scandalum ex eo, quod vxoratus esset Sacerdos. Respond. negando: sicut non nascitur ex eo, quod vxoratus, cuius vxor religionē est professa, sit Sacerdos. Et utriusque ratio est, quod est licitum. Immo, dato antecedenti, totum sequeretur, esse illicitum extrinsecè, non pè ratione scandalii.

130 Ex dictis numero precedenti inferitur, prædictum posse profiteri in religione propter eandem rationem, immò & a fortiori. Præterquam quod id expresse definitur *in cap. Constitutus & alibi.*

131 Conclusionem positam num. 129. aliquantulum restrinxit dicens, licere suscipere ordinē con-

tra voluntatem vxoris adulteræ saltē post sententiam iudicis. Ad modo, etiam licere ante prædictam sententiam, dummodo duæ conditiones adfint, nempè, & quòd adulterium sit notoriū, & quòd non pariat scandalum, quòd facillè generaretur, si ille nō posset probare vxori iniuriam sibi per adulterium illatam: etenim tunc, si ab ipsa peteretur maritus, foret à iudice restituendus: quòd in dedecus Religionis, aut status Clericalis resultaret.

De exemptionibus status Clericalis.

D V B I V M LIII.

132 **P**etes 53. an Clerici habeant aliquas exemptiones? & quales? Respondetur nihil certius apud AA. esse, quàm quòd Clerici habent privilegia, & exemptiones, quibus à iurisdictione Principum sæcularium eximuntur. Gaudent item quodam privilegio concessio in canone. Si quis suadente diabolo, in quo excommunicatio latæ sententiæ Pontifici reservata ponitur contra percutientem Clericum, vel Monachum. Quòd privilegium extenditur ad illum, qui habet Ordines minores tantum, vel solùm primam tonsuram (vt communiter dicunt AA) Inmodicè sit vxoratus; dummodo habeat conditiones requisitas à iure, scilicèt, quòd

gestet coronam, & habitum Clericalem, & virginem duxerit in matrimonium; necnon & ex dispositione Episcopi alicui ministerio Ecclesiastico inserviat; vel ex Episcopi facultate in aliqua Vniversitate studijs vacet. Nomine autem *Monachi* comprehenduntur omnes religiosi, & religiosæ, etiam quando novitiatum agunt. Immò etiam æquites D. Ioannis; quia tria vota emittunt. Prædicta autem excommunicatio cōprehendit etiam consules, necnon & ratificantes, quòd eorum nomine fuit factum. De quo videndus est tractatus de Excommunicatione.

D V B I V M LIIII.

133 **P**etes 54. an Clerici sint exempti à potestate Principum sæcularium ipso iure divino? An verò ex iure humano? Respondetur utrimque esse exemptos. Quòd exemptio ista sit de iure divino, probatur ex eo, quòd Christus Dominus tradidit D. Petro (& in ipso eius successoribus) iurisdictionem, seu potestatem Ecclesiasticam: ergo saltē in causis merè Ecclesiasticis exēpti fuerunt Clerici à potestate civili per ius divinum tunc datū D. Petro. Antecedens colligitur ex *Math. 16* verbis illis *Tibi dabo claves regni cœlorum; quodcumque ligaveris super terrā, &c.* atque ex illis *Ioann. ultim. Pas-*

Pasce oves meas. Secundò probatur ex eo, quòd potestas Ecclesiastica est superior civili: ergo ab illa dependere non potest. Antecedens probatur ex illo Pauli ad Hebr. 7. ubi habetur, quòd Sacerdos Melchisedec superior fuit quàm Abraham propterea, quòd ille benedixit istum: (vt dicitur *Genes.* 14.) & sine dubio maior est, qui benedicit, quàm qui benedicitur. De quo legatur Dominic⁹ de Soto in 4. *distinct.* 25. *quest.* 2. *art.* 1. *conclus.* 2.

134 Quòd autem exemptio Clericorum sit etiam de iure humano; nemo dubitat: cum ius canonicum passim hoc privilegiũ & concedat, & supponat.

¶ Vnde constat, privilegium exemptionis Clericorum fuisse à iure divino immediatè concessum; & à iure Canonico postea stabilitum; immò & à iure civili fuit idem concessum, aut acceptatum: & primus omnium videtur acceptasse hoc privilegium Còstantinus Magnus. Verum tamen est, potuisse hoc privilegiũ à iure Canonico concedi, etiam secluso iure divino immediato, seu immediatè illud concedente; necnon, & sine adminiculo iuris civilis. Itaque ius Canonicum solum attendendo, quòd Clerici erant personæ Deo dicatæ (secluso privilegio à Deo concessio, & à iure civili vel concessio, vel acceptato) potuit predictum privilegium concedere. Hanc nostram conclusionem defendunt com-

muniter Canonistæ; & ex Theologis *Suar.* contra Regem Angliæ lib. 4. cap. 9. *Eaimam*, *Azor*, *Bonacina*, *Filliucus*, & innumeri alij quos citat & sequitur *Diana* 1. p. tract. 2. *Resol.* 1.

135 Vnde infertur, non posse Clericum aliquem (etiam ex facultate Episcopi) renuntiare hoc privilegium. Quia est concessum communitati. Privilegium autè communitatis nequit aliqua persona particularis renuntiare.

136 Infertur etiam, non esse sustinendam sententiam, quæ docet, dictam exemptionem esse de iure humano, quamvis aliàs multum consonam divino. Quæ sententia communis est Theologis, teste *Diana* ibi, ubi pro ipsa citat *Salas*, *Molinam*, *Salon*, *Lefsiũ*, *Victoriã*, *Villalobos*, &c. Pro qua sententiã obijcitur: nullum sufficiens testimonium adducitur ad probandum, hanc exemptionem esse de iure divino: ergo solum est de iure humano. Respõdetur negando antecedens: verba enim Christi Domini *num.* 133. relata sufficienter declarant hanc exemptionem, præsertim adiuncta intelligentiã tot Auctorum dicentium, ibi cõcedi predictã exemptionem. Et meritò: etenim verba illa *Ioan. ult. pasce oves meas* satis declarant, oves, seu personas illas, quæ ob specialem dicationis seu consecrationis titulum dicuntur Christi Domini, & ipse vocat specialiter suas, ab omni alia iurisdictione exemptas *D. Petro*, & eius

eius successoribus subiecisse.

¶ Nec obstat, prædicta verba intelligi de spiritali profectu. Et enim extenduntur ad prædictam exemptionem, quæ multum iuvat ad profectum spiritualem. Sicut quamvis verba in *Matth. 16. tibi dabo claves Regni Cælorum; Quodcumque ligaveris super terram, &c.* intelligantur de iurisdictione spiritali circa peccata; extenduntur à Doctoribus ad censuras etiam in foro exteriori; & ad indulgentias.

De tonsura Clericorum.

D V B I V M LV.

137 **P**etes 55. an sacris initiati teneantur gestare tonsuram Ecclesiasticam? Respondetur affirmativè. Quia in cap. *Siquis de vita, & honestate Clericorum* præcipitur, ut quicumque in sacris Ordinibus cõstitutus, tonsuram Ecclesiasticam gestet factam instar coronæ in summitate capitis. (quæ initium sumpsit à D. Petro, teste Beda, qui illam gestavit in imitationem coronæ spinæ Salvatoris: aut quia ipsa in iurisdictionem fuit facta ab illis, quibus legem Evangelicam prædicabat; & Ecclesia voluit illam convertere in honorem.) Idem ipsis præcipitur in quodam motu proprio Pij V. in quo etiam ipsis iubetur, quod gestent habitum Clericalem.

D V B I V M LVI.

138 **P**etes 56. an prædictum præceptum obliget sub mortali? Respondetur negativè. Quia lex ista sic est recepta à doctis, & timoratis. Et merito: quia id præcipitur Clericis in honorem status clericalis, nempe ut non vilipendatur; sed regulariter parum vilipendij accrescit ex hoc, quod non portet quis coronam, aut habitum Clericalem: ergo nõ obligat sub mortali. Ita *Silvester verbo Clericus 2. num. 2. Vazquez disputat. 250. num. 24. Armilla, Reginaidus, & Laimanus, quos citat, & sequitur G. Hurt. diff. 27. Quibus adde Caietanum, quamvis ex diverso fundamento.* ¶ Sed oppositum defendunt *Navarrus cap. 25. num. 100. & Panormitanus (apud eundem Hurtado)* loquentes de corona. Et obijciunt quod est omisio rei gravis præceptæ: ergo est mortale. Respondetur negando consequentiam: quia, quidquid sit de gravitate materiæ, hoc præceptum non est sub tanta obligatione receptum. Quod autem humanarum legum obligatio (etiam Pontificis) pendeat ab acceptatione populi, dicemus (Deo dante) in tractatu de legibus. Interim legatur *Diana 1. part. tractatu 10. Resol. 1.* Et interim hoc confirmo alio simili præcepto Concilij Tridentini, quod, etsi strictissimum sit, tamè non est sub tanto rigore receptum.

Igitur Tridentinum *ses. 25. cap. 2.* totaliter interdicit peculiū quarumcumque rerum religiosi vtriusque sexus: & tamen hoc præceptum non obligare dicunt AA. Persertim legatur P. Frater Ioannes à Cruce *in epit. lib. 1. cap. 3. dub. 2.* quicum *Lopez, Navarro, & Rodriguez* sic loquitur: *Intendit Concilium tollere à Religiosis dominium, & proprietatem: & si aliud intendat, illud decretum non est cum tanto rigore receptum Legatur etiam Sanchez tom 2. summæ lib. 7. c. 22. num. 11. & Ausonius verb Paupertas num. 7.*

139 Ex fundamento nostræ conclusionis inferitur, quod, si ex omissione coronæ, aut habitus

Clericalis aliquando oriretur vilipendium status Clericalis; tunc prædicta omisio esset grave peccatum. Quia ideo docti, & timorati existimant, præceptum illud non obligare sub mortali; quia iudicant ex illius materiæ omissione parum, aut nihil vilipendij accrescere statui Clericali: ergo quoties ex nimia omissione, aut ex alijs circumstantijs oppositum esset iudicandum, dicendum foret, peccatum mortale tunc intercedere. Relinquitur autem prudentium iudicio, quâdo hoc sit iudicandum. Et hæc de tracta,

tu Ordinis dixisse,
sufficiat.

(:.)

LAVS DEO

TRA.

TRACTATUS DE SACRAMENTO

EXTREMÆ VNCTIONIS

IVXTA MENTEM

SCOTTI.

PROEMIVM.

D hoc Sacramento agunt Scholastici cū Magistro in 4. distinctione 23. ubi Scotus quest. vnica, & Scotistæ. Immo & Angelicus Doctor ibidem: etenim morte præventus in Partibus de Extrema vnctione non disputavit. Quare quæ in tertia parte D. Thom. de Extrema vnctione in additionibus à questione 29. vsque à 33. reperiuntur, erunt fortassis consentanea doctrinæ Angelici Doctoris; ab ipso tamen non sunt inibi elaborata. Igitur etiam D. Thom. agit de Extrema vnctione in 4. distinctione 23. Alij autem AA. in diversis tractatibus. Præsertim legantur noster *Fabro* disputatione de Extrema vnctione, *Coninch* disputat. 19 & *G. Hurtado* tractatu de Extrema vnctione.

Hoc vnum præmonendum duxi, quòd prius tractant AA. de Pœnitentia, quàm de Extrema vnctione, & Ordine: Ego tamen vtrumque tractatum præmitto ad tractatum de Pœnitentia, & Eucharistia, vt in præfati tomo hos tractatus complectens à brevioribus iam expeditus ad fusiores de Pœnitentia, & Eucharistia disputationes applicer commodiùs. ¶ Omnia verò, quæ de hoc Sacramento hac nostra tempestate disputant, vnico capite (sicuti Scotus vnica questione) perstringemus; prædictum caput in dubia discendo.

CAP. VNIC.

De omnibus & singulis, quæ ad

*Sacramentū Extremæ vn-
ctionis qualitercum-
q; possunt spe-
ctare.*

De spectantibus ad essentiam Extre-
mæ vnctionis.

D V B I V M I.

I Petes primò, quid sit Ex-
tremæ vnctio? Respond.
quòd est vnctio hominis infirmi pœ-
nitentis facta in determinatis parti-
bus corporis cum oleo consecrato ab
Episcopo, ministrata à Sacerdote si-
mul verba certa cum intentione de-
bita proferente, ex institutione di-
vina efficaciter significans curatio-
nem finalem venialium. Ita Scotus
citatus, ubi latè explicat singulas
particulas huius definitionis. No-
bis autem breviter sic probatur,
aut declaratur ista definitio. Ly
vnctio ponitur pro genere; in quo
hoc Sacramentum cõvenit cum
alijs vnctionibus tam Sacris, quã
non sacris; quæ habent rationem
signi sensibilis. ¶ Ly *hominis
infirmi* ponitur pro differentia si-
mul cum alijs: per quod denota-
tur, hoc Sacramentum non esse
administrandū homini sano; neq;

exposito periculo mortis: immò
neque cuiusque infirmo; sed
illi tantum, cuius mors imminēs
probabiliter timetur: & cui ne-
cesse est non retardari ob pecca-
ta sua ab ingressu regni coele-
stis. ¶ Ly *hominis pœnitentis*
denotat, hoc Sacramentum re-
quirere statum gratiæ per pœni-
tentiã acquisitæ. Quare qui sunt
incapaces pœnitentiæ, (vt parvu-
li, perpetuò amentes, & furiosi)
sunt etiam incapaces huius Sacra-
menti. ¶ Ly *in determinatis
partibus corporis* denotat, infirmū
esse vngendum in organis, quibus
anima peccatis inficitur: quia
prædicta organa per peccatū ori-
ginale prona ad malum, & quasi
vulnerata remanserunt: & cum
alijs per Extremam vnctionem
auferrī intendantur reliquiæ pec-
catorum, congruè vnguntur præ-
dicta organa, vt ipsis curatis, ani-
ma ad ampliùs peccandum non
excitetur. ¶ Ly *cum oleo* deno-
tat, in hac vnctione non requiri
balsamū; sicut in confirmatione.
¶ Ly *consecrato ab Episcopo* de-
clarat, nō cum quocumque oleo
benedictō posse conferri hoc Sa-
cramentum. ¶ Ly *ministrata à
Sacerdote* denotat ministrum ne-
cessarium Extremæ vnctionis.
¶ Ly *simul verba certa proferente*
denotat & formam huius Sacra-
menti, & simultatem, quã forma
debet habere cum vnctione.
¶ Ly *cum debita intētionē* deno-
tat qualem intētionem debet ha-
bere minister.

2 Verbis hucusque explicatis declaratur Sacramentum vñctionis Extremæ quantum ad physicum, seu quantum ad res, quibus constat, seu integratur.

¶ Per reliqua verò verba declaratur, seu definitur quantum ad esse metaphysicum. Quare metaphysicè hoc Sacramentum est *vñctio* (seu signum sensibile) *ex institutione divina efficaciter significans curationem finalem venialium.*

¶ Unde constat, Scotum in præcitatæ verbis tam physicum, quam metaphysicum Extremæ vñctionis comprehendisse.

3 Constat etiam, prædictam definitionem esse optimam, quia cõllans genere, & differentia optimè declarat naturam Extremæ vñctionis; nullaque particula in ea aut deficit, aut superfluit. Pro pleniori actem huius explicatione recolantur, quæ diximus in *tract. de Sacramentis in genere cap. 1. à num. 7.*

D V B I V M II.

4 **P** Etes secundò, quid nominis? seu quare hoc Sacramentum dicatur Extrema vñctio? Respondetur, dici vñctionem: quia proxima materia illius consistit in hoc, quòd est vngere corpus infirmi cum prædicto oleo sancto. Dicitur autem extrema. Tum quia confertur homini existenti in extremo termino vitæ. Tum quia est vltima, & extrema, qua Sacramentaliter vngi-

tur homo viator. Primò enim, quando baptizatur, vngitur in vertice; secundò, quando confirmatur vngitur in fronte; tertio, quando ordinatur Sacerdos, vngitur in manibus; &, quando consecratur Episcopus, vngitur in capite, & in manibus: & tandem, quãdo ipsi in extremis existenti confertur Sacramentum Extremæ vñctionis, vngitur in pluribus partibus, nempe in organis, quibus anima potest infici peccatis.

Despectantibus ad materiam remotam Extremæ vñctionis.

D V B I V M III.

5 **P** Etes tertio, quæ sit materia remota huius Sacramenti? Respond. esse oleum. Quia *Iacobi 5. n. 14.* sic exprimitur: *vngentes eum oleo in nomine Domini, &c.* ¶ Hoc autem oleum debet esse olivarum: quia solum illud est simpliciter tale.

¶ Item debet esse ab Episcopo benedictum, ex cõvenientia Doctorum. ¶ Discordant autem in explicando necessitatem huius benedictionis: nam *Victoria in summa num. 216.* dicit solum esse necessarium necessitate præcepti, quòd vñctio fiat oleo ab Episcopo benedicto. ¶ *Caictanus autem 3. part. quæst. 72. art. 3. & Sorus in 4. dist. 7. art. 3.* dicunt esse necessariũ necessitate Sacramenti, quòd oleum sit benedictum.

Quòd

Quòd autem hæc benedictio fiat ab Episcopo, solum esse necessã. riam necessitate præcepti.

¶ Nobis autem dicendum est, esse necessarium necessitate sacramenti, quod oleum sit benedictum, & quòd ab Episcopo acceperit talem benedictionẽ. Quia *Eugenius, III. in Florentino, & Trident. ses. 14. cap. 1. de Extrema vñctione*, dum dogmaticè tradunt materiam huius Sacramenti, affirmant, esse oleum ab Episcopo benedictum. Secundo, quia sic fert Ecclesiæ antiquus vsus. Confirmatur ex dictis in tract. de Confirmatione à num. 25. Ita noster *Villalobos tract. 10. diff. 1. n. 5. Coninch disput. 19. num. 6. & communior sententia*. ¶ Notat, aut *Villalobus* cum alijs, benedictionem ab Ecclesiã in manuali præscriptam solum esse necessariam necessitate præcepti. Quia, posita qualibet benedictione facta ex invocatio- ne Dei, verificatur, oleum esse ab Episcopo benedictum.

D V B I V M III.

6 **P**etes quarto, an extet præceptum renovandi oleum benedictum per singulos annos? Et consequenter non vngendi cum oleo anni præteriti; aut cum oleo veteri? Responde- tur negativè. Quia nõ assignatur tale præceptum, seu vbi cõtinea- tur. Ita *Henricus 2. lib. 3. cap. 8. & faver Ledesma tomo 1. cap. 2. de Sacrament. Extreme vñctio- nis in fine*, dum dicit, non esse cer-

tum, extare præceptum de reno- vatione olei. Vnde prædictus *He- riq. lib. 2. cap. 29. num. 3.* derermi- nat, quod non prohibetur, vngere infirmos veteri oleo. ¶ Dices, esse consuetudinem quotannis renovãdi oleum benedictum; ergo talis consuetudo transit in legem obligatoriam. Resp. negando co- sequentiam: vt enim aliqua consuetudo transeat in legem obliga- toriã, requiritur, quod fuerit in- troducta cum animo se obligan- di; nec non & plura alia: vt (Deo dante) dicemus in tracta. de legi- bus. Igitur, cum non constet, con- suetudinem istam habere condi- tiones ad obligandum requisitas; in meritò dicitur obligare. Insu- pèr, cum, etsi ab Ecclesiã dispona- tur, quod vñctio fiat cum oleo in illo anno benedicto; non constet, in hac dispositione intervenire præceptum, absque fundamento ponitur præceptum renovandi o- leum; & nõ vngendi cum veteri. ¶ Adde, oleum semel benedi- ctum non potest amittere benedi- ctionem, nisi in casu, quòd cor- rumpatur: sed oleum anni præteri- ti non corrumpitur antiquita- te; in mò depuratur; ergo nullum est peccatum vngere cum oleo anni præteriti.

7 Ex quibus rejicio *Zambra- num cap. 5. dub. 4. num. 14* dicen- tem, mortaliter peccare sacerdo- tẽ, qui vñxit infirmum cum oleo veteri. Immo & *Dianam 3. part. tractatu 4. Resolut. 176* qui affir- mat, prædictum oleum vetus so- lum

lūm esse adhibendū, quādo novū non po est haberi. Per quōd videtur affirmare peccare mortaliter Sacerdotem, qui vtitur oleo veteri, nisi instante necessitate, seu inopiā novī. Mihi autem vtrumque displicet propter dicta. Quare absolutē affirmo, solūm intervenire peccatum mortale in vsu olei veteri, quando hoc fit ex contemptu Ecclesiasticæ ceremoniæ benedicendi oleum Extremæ vnctionis per singulos annos, & comburendi vetus, seu anni præteriti:

D V B I V M V.

8 **P**etes quintò, an validè quis vngeret infirmum cum chrismate confirmationis? Respondetur affirmativè. Quia materia chrismatis est oleum simul cum balsamo ab Episcopo benedictum: immò maior pars huius materiæ est oleum, iuxta dicta in tract. de Confirmat. num. 23. ergo tunc verificatur, quòd infirmus vngitur oleo ab Episcopo benedicto. Confirmatur: vt enim notabamus num. 5. non requiritur determinata benedictio pro oleo cōfirmationis: ergo posita benedictione chrismatis, verificatur, infirmum vngi cum oleo ab Episcopo benedicto.

Ita Laiman in Theolog.

mor. lib. 5. tract. 8.

cap. 2. n. 3.

(. .)

D V B I V M VI.

9 **P**etes sextò, an vna gutta olei sit sufficiens in vnaquaque vnctione ad cōferendum Sacramentum Extremæ vnctionis? Respondetur affirmativè. Quia vna gutta aquæ sufficit ad validitatem Baptismi: ergo à simili. Antecedens cōtat ex tract. de Baptismo cap. 2. num. 27. Et ratio est, quòd tunc verificatur ministerium Sacramentaliter abluere, & vngere. Ita Reginaldus, Suarez, & Gasp. Hurtado, quos citat, & sequi videtur Diana 3. part. tractatu 4. Resolutione 177. contra Filliucium.

De Spectantibus ad materiam proximam Extremæ vnctionis.

SVpposito tanquam certo apud omnes, vnctionem ipsam esse materiam proximam Extremæ vnctionis: sicut abluitionem baptismi; vnctionem cum oleo, & balsamo Confirmationis; &c. restant sequentia dubia decidenda.

D V B I V M VII.

10 **P**etes septimò, quantus debeat esse numerus vnctionum? Respondetur, quòd Florentinum requirit septem vnctiones, nempe quinque in organis sensuum, & sextā in pedibus,

in quibus specialiter residet potentia locomotiva : & demum septimam in renibus, in quibus residet luxuria. Sic docuerat Scotus *distinct.* 23. §. *De secunda vers. Quod additur, in determinatis.*

¶ Nota, quod in aliquibus organis sensuum geminantur vñctiones, nempè in oculis, auribus, manibus, & pedibus. Vnde fit, vñdecim vñctiones frequenter adhiberi. Notant tamen communiter Scotus, & alij, hanc geminationem non esse de necessitate Sacramenti ; immò neque præcepti ita, vt tempore necessitatis non possit omitti.

D V B I V M VIII.

11 **P**etes octavò, an prædictæ septem vñctiones sint de necessitate Sacramenti? Respondetur negativè. Quia ad salvandum Florentinum sufficit dicere, requiri omnes tamquàm partes integrales : nihilque vrget, vt dicamus, illas requisivisse tamquam partes essentielles. Patet assumptum à simili de Sacramento Eucharistiæ: in quo, etsi sint duæ species, nempè panis, & vini; in qualibet tamen salvatur essentia Eucharistiæ; & idèò neutra determinatè spectat ac essentiam, sed ad integritatem illius. Idem patet in Sacramento Ordinis, quod integratur, seu perficitur in Sacerdotio; Diaconatus verò Subdiaconatus, & ipsum Sacerdotium (& fortè Ordines minores) sunt

partes integrantes illius Sacramenti. Probaturs secundò : quia posita vnica vñctione cum forma sibi correspondente, verificatur, quod homo est Sacramentaliter vñctus, immò & totaliter: sicut lota vna parte corporis per Baptismum, verificatur, quod homo totaliter manet baptizatus. Ita innuit Scotus *distinctio* 23. §. *Ad primum vers. Ad secundum (vbi sic prosequitur) dico, quod est vnum Sacramentum vñitate integritatis; non vñitate indivisibilitatis.* Pro hac sententia citat Coninch *Palud. & Ioannem de Medina*; immò affirmat, quod ei aliquomodo favet D. Thom. in *supplemento quest.* 29. artic. 2. quatenus comparat hoc Sacramentum, quoad vnitatem attinet, cum Eucharistia. Et addit, quod huius sententiæ fuit tota universitas Lovaniensis anno 1588. quæ vnà cum Archiepiscopo probavit Pastorale Mecliniese; in quo *can. 9. de Extrema vñctione* dicitur, in morbis contagiosis sufficere vngere organum sensuum magis obvium dicendo: *Per istam sanctam vñctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum, auditum, odoratum, gustum, tactum, & gressum.*

12 Sed Sotus, Bellarm. Valentia, Henriq. Suarez & ferè communiter, teste præcitato Coninch, dicunt, quinque illas vñctiones organorum sensuum esse de essentia Sacramenti. ¶ Immò Fa-

bro in opusculis lib. 4. disp. de Extrema vnctione cap. 4. §. Septimò est non levis affirmat omnes septem vnctiones esse de necessitate Extremæ vnctionis: & ita videntur sentire *D. Bonav. Ricardus, & Durandum*. Igitur pro his sententijs obijcitur; & in primis pro vltima. Eugenius III. seu Florentinum tradens dogmaticè doctrinam huius Sacramenti absolute docet, adhibendas esse septem vnctiones, easq; singillatim enumerat: ergo vel nulla determinatè spectat ad valorem huius Sacramenti; vel omnes simul. Respondetur, hoc argumentum habere quidem vim contra Sotum, & alios, qui dicunt, omnes quinque vnctiones sensuum esse de necessitate huius Sacramenti; nõ tamen contra nos, qui affirmamus, omnes septem spectare ad integritatem vnctionis; nullam tamen determinatè esse de essentia illius. Est autem vrgens argumentum ad probandum, Pontificem, vel Concilium, cum septem enumerat, non loqui de necessitate Sacramenti, quòd in aliquibus provincijs est in vsu solùm quinque adhibere, omittendo vnctionè renum, & pedum præsertim in fœminis propter honestatem.

13 Obijcies secundo, omnia peccata originantur à speciebus receptis per organa quinque sensuum: ergo sufficit, vngere ista organa, nec requiritur vngere potentiam locomotivam, & gene-

rativam. Respondetur negando antecedens: peccata enim, quæ spiritualia vocant (vt sunt superbia, avaritia, &c.) non originantur à speciebus sensuum: cum hæc etiam in Angelis reperiãtur. Respondetur secundo, hoc argumentum vrgere Fabrum, & alios, qui dicunt, omnes septem vnctiones esse de necessitate Sacramenti; nõ tamè nos, qui dicimus, quòd, etsi omnes sint necessariae ad integritatem Sacramenti; nulla tamen determinatè spectat ad eius essentiam. Et consequenter affirmamus, non solùm in quinque vnctionibus sensuum; sed in quolibet illarum saluari rationè essentiali Extremæ vnctionis: sicut in sola specie panis, aut in sola specie vini saluatur quidquid essentialiter requiritur ad rationem Sacramenti Eucharistiæ: & in quacumque Ordinatione Diaconi, Subdiaconi, aut Sacerdotis quidquid essentialiter requiritur ad Sacramentum Ordinis.

14 Obijcies tertio, (ad probandum, omnes septem vnctiones non posse esse partes integrantes huius Sacramenti) esse dissonum honestati, mulierum lumbos vngere: ergo saltèm ista non spectat ad integritatem huius Sacramenti. Respondetur negando antecedens: (si modeste fiat) aliàs non iuberetur ab Ecclesia; immò prohiberetur.

¶ Ad idem probandum aliter obijcies: in fœminis concupiscentia est in vmbilico: ergo iste, &

non renes debet vngi. Respondetur negando consequentiam: quod enim sit in vmbilico foeminae concupiscentia, non prohibet, etiam residere in renibus: vt bene notat Fabro ibi. Potius autem vngendi sunt renes, quam vmbilicus: quia in illis residet potentia generativa. Necnō & propter decentiam.

*Despectantibus ad formam Extreme
mæ vñtionis.*

DVBIVM IX.

15 **P**etes nonò, quæ sit forma huius Sacramenti? Respondetur, esse istam: *Per istam sanctam vñtionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti per visum. Amen.* Quando vñtio applicatur oculo, vel oculis: & quando applicatur auribus per auditum: & quando applicatur pedibus, per incessum: & in cæteris simili modo. Repetitur autem tota forma dicendo: *Per istam sanctam vñtionem, &c.* quoties diverso organo applicatur vñtio; non verò quando applicatur alteri organo eiusdem sensus. Itaque vterque oculus vngitur sub vna forma. Idem est de vtraque manu; vtroque pede; vtraque aure. Quando verò post oculorum vñtiones vnguntur aures, v. g. forma repetitur. Prædictam formam assignat Eugenius Quartus, & Trident. sess. 14. cap. 1.

DVBIVM X.

16 **P**etes decimò, an ad valorem huius Sacramenti sit necessaria forma modo deprecativo collata? Respondetur affirmativè. Quia Divus Iacobus (qui fuit promulgator huius Sacramenti) cap. 5. à num. 13. id satis declarat dicens, quòd Presbyteri conferentes hoc Sacramentum infirmo orent super eum, &c. & paucis interiectis, & oratio fidei salvabit infirmum, &c. oratio autem necessariò secum fert modum deprecativum. Constatque ex usu, & consuetudine Ecclesiæ. ¶ Si tamen dicas, ex his solùm probari factum; non autem necessitatem. Contra est, quòd, si forma deprecativa est sufficiens ad valorem huius Sacramenti, absoluta, seu indicativa non sufficit: (Hæc v. g. vngo te in indulgentiam illius, quod deliquisti per visum. Amen.) quia in nullo Sacramento sunt duæ formæ non æquivalentes quoad sensum: quales sunt indicativa, (quæ significat auctoritativè) & deprecativa; quæ habet modum contrarium. Ita Suar. disp. 40. sect. 3. Aegid. disp. 19. n. 14. & Scotus in 4. d. 23. q. 1. art. 4. quos citat, & sequitur G. Hurt. diff. 7. dicens, sic communiter sentire DD. His adde Nugnum, Silvium, Ledesnam, & Bonacinam, quos citat Dian. 3. part. tract. 4. Resol. 175. dicens, quod sic sentiunt alij communiter.

17 Sed oppositum defendunt *Noster Richardus in 4. dist. 23. art. 1. quæst. 4. Palud. Albertus Durandus, & Adamus Tannerus citati à prædicto Hurtado. His adde Becanum, quem citat Diana ibi dicens, quod Suar. & Fillincius putant, hanc sententiam esse probabilem. Et obijciunt: In alijs Sacramentis forma data modo indicativo sufficit: ergo & in isto. Respondetur negando consequentiam: quia in alijs Sacramentis instituit Christus Dominus formam indicativam; in isto autem deprecativam: vt constat ex Scriptura, concilij, & vsu Ecclesiæ; & expendebamus n. 10. Congruentia verò huius discriminis est, quòd minister huius Sacramenti institutus est partim instar medici, qui vñctione sanat spiritualiter, & corporaliter; & partim instar Sacerdotis, qui oratione impertitur vtramque salutem, scilicet animæ, (auferendo directè venialia, & peccatorum reliquias) & corporis sub conditione, quòd expediat. In alijs verò Sacramentis longè aliter se habet minister: quia in Baptismo, Confirmatione, & Ordine se gerit, tamquam superior; in poenitentia tamquam iudex; in matrimonio tamquam contrahens, & pasciscens; & demùm in Eucharistia tamquam, qui imitatur factum Christum D. ad quæ omnia congruentior est modus indicativus.*

18 Obijcies secundò, quòd

Ecclesia Mediolanensis tempore Divi Ambrosij, & olim apud Venetos forma Extremæ vñctionis proferebatur modo indicativo, nempe *vngote*, &c. nulla deprecatione facta: ergo hæc forma est sufficiens. Respondetur, cum præcitat Hurtado, & Coninch, difficile credendum esse, Mediolanenses, & Venetos aliquando vsos fuisse forma indicativa non addendo aliqua verba æquivalentia nostræ formæ deprecativæ. Quod si ita non fiebat, (Potest enim Ecclesia aliqua particularis errare. Sicut Ecclesia Carthaginensis temporibus Agrippini, & Divi Cypriani videtur errasse rebaptizando illos, qui ab hæreticis, & chismaticis fuerant baptizati. Recolantur dicta in tractatu de Sacramentis in genere cap. 3. num. 31.) id debuit corrigi: & prædictæ Ecclesiæ debuerunt Romanæ Ecclesiæ accomodari; vt nunc fit.

D V B I V M XI.

19 **P**Etes vñdecimò, an omnia illa verba, *Per istam sanctam vñctionem, &c. num. 15.* relata sint de necessitate formæ? Respondetur negativè. Quia totum requisitum ex parte causæ principalis actionis, & effectus continetur in his verbis: *Per istam vñctionem indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti. Amen:* secundò quia totus integer

ger sensus habetur in prædictis verbis. Ita innuunt *G. Hurt. diff. 7. Coninch disp. 19. n. 15. & Diana 3. part. tract. 4. Resol. 175. & Res. 180.* Et ideo affirmant, verba illa sanctam, & suam piissimam misericordiam non esse de necessitate formæ: quamvis (addunt) sint de necessitate præcepti. Immo existimat *Hurt.* esse peccatum mortale illa omittere, quando recipiens non admonetur de periculo nullitatis. Hoc tamen mihi non satis probatur: cum hoc Sacramentum non sit simpliciter necessarium ad salutem. ¶ Nonstram conclusionem etiam innuunt *Ægidius, Reginaldus, Bonacina, & Tannerus apud prædictum Hurt.* quatenus affirmant, non esse de substantia formæ verba illa, per visum, per auditum, &c. quæ correspondent sensibus, aut potentijs, quæ vnguntur.

DUBIUM XII.

20 **P**ETES 12. an in forma Extremæ vñctionis addenda sint ista verba, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti?* Respōd. esse addenda sub peccato, ubi viget consuetudo; secus autē ubi talis consuetudo non est. Quia supposito, quod prædicta verba non sunt de necessitate formæ ex sua institutione: aliàs nullibi omitterentur, sciente, & permittente Ecclesia: & ex alia parte non assignetur præceptum proferendi talia verba, si aliqua extet obligatio, redu-

cenda est in consuetudinē: ergo ubi ista non est, sine culpa omittuntur: secus autē ubi adest. Ita *Ægidius disp. 19. n. 15. & G. Hurt. diff. 7. contra Palud. & Angelum*, qui absolute affirmant, prædicta verba esse necessaria necessitate præcepti: & contra *Ledesmam, & Suarez* oppositum affirmantes.

DUBIUM XIII.

21 **P**ETES 13. an hæc forma sufficiat, per istas sanctas vñctiones, (vngendo omnes, & singulas partes) & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti per visum, auditum, &c. Resp. affirmative. Quia tenet baptismus multorum sub hac forma, *Ego vos baptizo, &c.* ergo à simili. Præterea prædicta forma æquivaleret repetitioni omnium formarum, quæ ex dispositione Ecclesiæ pluribus partibus distribuuntur. Ita *G. Hurt. diff. 7. in fine.* Confirmatur ex dictis n. 11. in fine: ubi diximus, tenere Extremam vñctionem vngendo vnicū organū sensuum, & dicendo: *Per istam sanctam vñctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum, auditum, odoratū, gustū, tactū, & gressum.* (Addendū existimo, atque per ardorē libidinis.) Vnde à fortiori dicendum est, etiam tenere Extremam vñctionem per hanc formam de numero plurali, per istas sanctas vñctiones, &c. quia in re est eadem forma repetita; vel forte est eadem omninō.

De spectantibus ad ministrum Extrema vnctionis.

D V B I V M XIV.

22 **P**etes decimo quarto, quis sit minister Extrema vnctionis? Respondetur, esse Sacerdotem. Quia *Iacobi 5. inducat Presbyteros Ecclesia*: vbi per *Presbyteros Ecclesia* non intelliguntur seniores; sed verè Sacerdotes: vt definit Tridentinum *sess. 14. can. 4. de Extrema vnctione*. Et fert vsus Ecclesia; in qua nullus, nisi Sacerdos, hoc Sacramentum administrat, etiam si infirmus decuburus sit absque Extrema vnctione, quia deficit Sacerdos.

¶ Dices, quod Innocentius Primus *epist. 1. ad Decentium cap. 8.* dicit, *non tantum Sacerdotibus, sed etiam omnibus Christianis in sua, & suorum necessitate licere vti oleo Sancto ab Episcopo consecrato*. Respondetur, præcipue cum *Gasp. Hurtado diff. 12.* loqui de vsu dicti olei, non ad conficiendum Sacramentum; sed ad sanandum corpora. Itaque, si alicubi vngebantur corpora infirmorum cum oleo Extrema vnctionis corporalis sanitatis gratia; sicut antiquissima consuetudo fert, hoc sine vngi corpora infirmorum cum oleo lapadis huius, vel illius imaginis, aut Sancti; hæc vnctio fieri poterat à non Sacerdote. Respondetur secundo, cum eodem, quod, si loquitur de

vsu olei ad conficiendum Sacramentum, non loquitur de vsu activo, sed de passivo: quæm diceret, omnibus licere vngi; sed non nisi à Presbyteris: vt deducitur ex verbis antecedentibus.

23 Notant communiter, nullum Sacerdotem (nisi sit proprius Pastor, aut de illius licentia) posse administrare Extremam vnctionem. Quia hoc est proprium officium Pastoris. Et Religiosi non Religiosis administrantes hoc Sacramentum absque Parochi licentia ipso facto excommunicantur in *Clementina 1. de Privilegijs*. In necessitate tamen, quando alius agrotus moriturus esset sine Extrema vnctione, quilibet Sacerdos (etiam si Parochus ægrè ferat) licite potest illam administrare. Quia licentiam rationabiliter præsumptam habet, saltèm ab Ecclesia. Ita *Suarez, Valentia, Agidius, & Reginaldus*, quos citat & sequitur *Gasp. Hurtado diff. 12. contra Toletum*. ¶ Circa prædictam excommunicationem impostam Religiosis ministrantibus hoc Sacramentum extra necessitatem sine licentia Parochi, est aliqua controversia. Quia *Fernandez* existimat, etiam incurri à Sacerdote seculari. *Victorellus* tamen (cui subscribo) oppositum defendit. Quia poenæ sunt restringendæ. De quo videatur *Ausonius* verbo *Extrema vnctio num. 23.*

(. . .)

DVBIUM XV.

24 **P**etes decimo quinto, an plures Sacerdotes possint validè diversas vñctiones e. ius. e. infirmi administrare? Respondetur affirmativè. Quia quilibet vñctio cum sua forma independens est ab alia: ergo potest à diverso ministro conferri. Ita *Gasp. Hurtado diff. 12.* dicens, quod sic communiter advertunt Doctores. Ipseque, & communiter notant, vnum tantum debere ministrare, nisi aliàs necessitas (qualis foret mors infirmi sine omnibus vñctionibus) aliud exigeret. Quia extra necessitatem vsus Ecclesiæ fert, omnes, & singulas vñctiones ab unico ministrari.

DVBIUM XVI.

25 **P**etes decimo sexto, an Parochus teneatur tempore pestis ministrare Extremam vñctionem cum periculo vitæ? Respondetur negativè. Quia hoc Sacramentum non est simpliciter necessarium ad salutem: neque de illo recipiendo extat præceptum: vt dicemus à num. 47. Ita *Gasp. Hurtado, Villalobos, Armilla, Suarez, & Molfesius*, quos citat, & sequitur *Viana 3. p. tract. 4. Resolut. 174. contra Silvium, & Nugnum.* ¶ Quando autem Paracho non imminet periculum, & radicium, tenetur ex iusti-

ria, aut saltè ex fidelitate vñctionem conferre agrotò indigenti, & eam saltèm interpretativè petenti. Quia ex officio tenetur, conferre propria: ovi nò solum necessaria, sed etiam vtilia, præsertim in articulo mortis. De quo redibit sermo num. 50. ¶ Immo addunt multi, quòd in casu necessitatis, si non adest Pastor, vel non posset, aut nollet iniuste hoc Sacramentum infirmo ministrare, quilibet alius Sacerdos, qui sine notabili incommodo posset, teneretur hoc Sacramentum infirmo ministrare, sub veniali. Immo, & sub mortali in aliquo speciali casu (addit *Laiman* apud *Auso. nium verbo Extrema vñctio num. 23.*) videlicet si infirmus non potuisset Sacramentum confessionis, aut aliud recipere. Quia tunc fortè infirmus habet tantum attritionem: cum qua adiunctum hoc Sacramentum fortassis fit contritus: est enim sub opinione positum, an Sacramenta vivorum conferant primam gratiam aliquando? Re-colantur dicta in *tract. de Sacrament. in genere cap. 4. à num. 8.* Cum ergo fortè salvari possit ex adhibitione Extremæ vñctionis; videtur graviter obligari quemlibet Sacerdotem licitè potentem ministrare hoc Sacramentum in prædicto casu.

(.:.)

De spectantibus ad subiectum recipiens Extremam vnctionem.

D V B I V M XVII.

26 **P** Etes 17. an nō baptizatus sit incapax recipiendi Extremam vnctionem? Resp. affirmativè. Quia, Baptismus est ianua Ecclesiæ. Quare qui per ianuam non intravit, Ecclesiæ Sacramenta participare nequit. In hanc conclusionem conspirant omnes.

D V B I V M XVIII.

27 **P** Etes 18. an infantes, & perpetuo amentes sint incapaces recipiendi Extremam vnctionem? Affirmât cōmunissimè DD. Quia id insinuat Jacobus cap. 5. verbis illis; *inducat Presbyteros Ecclesiæ*: quibus constat, habere defectum vocandi Presbyteros. Secundò, quia prædicti sunt omnino immunes à peccato personalis: ergo falsò diceretur; *indulgeat Deus quidquid peccasti per visum*; v. g.

28 Ego tamen huic communissimo placito non satis acquiesco. Tùm quia verba D. Jacobi non omnino premunt: possent enim explicari de communi, & regulari modo operandi, hoc est, quando hoc Sacramentum confertur adulto, qui non amisit vsum rationis: non autem quan-

do recipitur ab adulto sensibus destituto; aut ab amente, qui numquam habuit rationem; aut ab infante. In his enim casibus verba Jacobi accipienda sunt de voluntate rationabiliter præsumpta, vel interpretativa; pruden- ter enim præsumimus, aut interpretamur, eum, qui in Christianitate vixit, habere voluntatem recipiendi tempore opportuno opportuna spiritualium infirmitatū remedia, aut Sacramenta. Nec alia ratione ducta Ecclesia administrat hoc Sacramentum adulto repenrè sensibus destituto; nec non & amenti morituro, qui aliquando habuit vsum rationis. ¶ Tùm etiam prædicto placito non satis acquiesco: quia si non fuerunt incapaces Sacramenti Baptismi Christus Dominus, & eius Sanctissima parens; etiam si aliàs fuerunt immunes ab originali; (vt diximus in tract. de Baptismo cap. 7. à num. 12.) cur dicemus, esse incapacem Extremæ vnctionis, qui numquam peccavit defectu vsum rationis. Insuper, si potest administrari hoc Sacramentum in oculis illi, qui à nativitate est cæcus; verbi gratia, (vt constabit ex his, quæ dicam à num. 30.) cur non administrari poterit illi, qui ob defectum vsum rationis numquam peccavit? Vnde timo, minus consequenter loqui hos AA.

29 Nec vrget illud de falsificatione formæ: quia forma ista, *indulgeat*

geat tibi Deus quidquid peccasti per visum v.g. nō reddit hunc sensū: *indulgeat tibi Deus quidquid peccasti actualiter: sed istum: conferrat tibi Deus gratiā remissivā peccatorū, quæ per visum cōmisti, si aliqua sunt.* Sicut loquēdo de Baptismo dixim⁹, quōd hæc forma: *Ego te baptizo. &c.* nō reddit hūc sensum: *ego te abluo à peccato; sed istum: ego confero tibi gratiā remissivā peccati.* Et ideò, quando baptizatur ille, qui est immunis ab Originali (vt fuit Christus Dominus, quem recepit Sacramentum Baptismi, docuit Damasc. lib. 4. de Fide cap. 10. Item fuit Beatissima Virgo: quam fuisse baptizatam, docent Eurymius, Suarez, Vazquez, & G. Hurtado vt notabamus in tract. de Baptismo cap. 7. n. 13.) non propterea falsificatur forma: *Ego te baptizo, &c.* quia, et si sit absoluta, quā tum ad receptionem gratiæ; & eius primarij effectus; (qui est reddere hominem filium Dei adoptivum, heredem gloriæ, &c.) tamen quantum ad effectum secundarium (qui est expulsio peccati) est conditionata; hoc est, expellit peccatū, *si inest: vt contigit in Beatissima Virgine, (si aliās, quando recepit baptismum, non habebat summam plenitudinem gratiæ) & in omnibus, qui in lege gratiæ fuerunt sanctificati in utero matris. (Recolantur dicta in tract. Baptismi cap. 7. num. 21.)* Adde, idem contingere, quando bapti-

zatur adultus, qui per præcedentem contritionem, aut supernaturalem dilectionem Dei, iustificatus est tam ab originali, quàm à personali peccato. Igitur sicut prædicta forma Baptismi. *Ego te baptizo, &c.* est vera, etiam si baptizatus nullum habeat peccatum, quia quantum ad actualement expulsioem peccati est conditionata, *si peccatum inest: ita in præfenti vera est hæc forma: indulgeat tibi Deus quidquid peccasti per visum v.g. quia ly quidquid peccasti sumitur conditionatè: vt notat G. Hurt. diff. illa 10. addens, sic insinuari verbis illis Iacobi, si in peccatis sit, remittentur ei.*

DVBIVM XIX.

30 **P**eres 19. an adultus, qui numquam peccavit adhuc venialiter, sit capax Extreme vnctionis? Respondetur affirmativè. Quia hoc Sacramentum est remissivum peccatorū, si sint in subiecto: vt colligitur ex illis verbis: *si in peccatis sit, remittentur ei: Iacobi 5.* Secundò, quia non requiritur, quod infirmus peccaverit per determinatum sensum, (olfatum v.g.) vt illi applicetur illa partialis forma: *indulgeat tibi Deus quidquid peccasti per odoratum: ergo neque requiritur, quod peccaverit aliquo sensu, vt omnibus illis applicetur totalis forma.* Tertio, quia Beatissima Virgo potuit baptizari, & de facto fuit bapti-

zata

zata, etiam si non habuerit originale: (vt dixi in tract. de Baptismo cap. 7. à num. 12. & à num. 16.) ergo à simili capax erit Extremæ vntionis, qui non habuit actuale. Ita D. Bonavent. Suarez, & Azidius, quos citat, & sequitur G. Hurt. diffie. 10. & satis cõfirmatur ista conclusio ex distis à num. 28.

3. Sed Vazquez disp. 119. cap. 8. & Nugnus citati à predicto Hurt. Item Albiæ, & Fabio oppositum defendunt: & obijciunt Tridentinum ses. 14. in præmio ad Extremam vntionem dicens, hanc esse consummativam pœnitentiæ: sed qui non peccavit actualiter non est capax pœnitentiæ Sacramenti: ergo neque Extremæ vntionis. Respondetur negando consequentiam: Concilium enim Extremam vntionem vocat consummativam pœnitentiæ; quia Sacramentum pœnitentiæ fuit institutum ad delendum peccata; at Extrema vntio ad tollendum peccata, (venialia ex primaria intentione) necnon, & reliquias peccatorum. ¶ Obijciunt secundo Scotum distinct. 23. §. De secunda conclusione vers. Quod additur dicentem, quod perfectè innocentes sunt incapaces huius Sacramenti. Præmisserat autem quasi pro principio, ex quo illud intulit, quod Sacramentum hoc debet conferri homini pœnitenti. Quare, qui non habet pœniten-

tiam saltem de venialibus, (Inquit Scotus) non est capax Extremæ vntionis. Planè ergo aduersatur Scotus, & nostræ conclusioni; necnon & dictis à num. 28. Respondetur negando consequentiam: quia Scotus ibi vocat incapax recipiendi Extremam vntionem subiectum, quod ipsam recipit infructuosè quoad effectum remittendi venialia. Sic enim loquitur: Quod additur pœnitentiæ, patet; quia nullus est capax istius Sacramenti dignè, nisi sit in gratia. (Expendo ly dignè) Igitur, sicut loquendo de illo, qui non est in gratia, illum vocat incapacem istius Sacramenti, non quidem absolute, (Ille enim, qui cum cõsciëntia peccati mortalis accederet ad Extremam vntionem, validè illam reciperet, etsi peccatiosè; non tecus ac si accederet ad Baptismum, Confirmationem, Ordinem, & Matrimonium.) sed dignè. Ita loquendo de perfectè innocente, illum vocat incapacem, recipiendi Extremam vntionem, non quidem absolute, sed fructuosè: etenim iste non reciperet remissionem venialium: cum supponamus, illa non habere.

34. Obijciunt tertio, quod, si omninò innocenti conferretur hoc Sacramentum, falsa esset illa posterior pars formæ: *indulgeat tibi Deus quidquid peccasti.* Respond. negando: quia sensus est: cõferat tibi Deus gratiam remissionem;

vam: vt constat ex dictis à num. 29. Videatur Aufonius verb. Extrema vnctio à num. 17.

D V B I V M XX.

35 **P** Etes 30. an, hoc Sacramentum sit conferendū adulto morienti post Baptismū statim taliter, vt nullum peccatū commiserit. Respondetur affirmativè. Quia, etsi non deserviat ei ad delendum peccata venialia, confert gratiæ augmentum; & auxilia ad resistendum; & sanitatem corporis, si expediat. Sicque fuisse practicum Madriti anno 1620. ex Ioanne Sancio testatur *Aufonius ibi; citatque Br. positum contra Nugnum.*

D V B I V M XXI.

36 **P** Etes 21. an eidem infirmo in eadem infirmitate possit pluriès conferri Extrema vnctio? Respondetur affirmativè, si infirmus liberatus est à periculo; & in novum iterum incidit: secùs autem si in eodem periculo perseverat. Ita ex *Trid. sēs. 14. cap. 3. de Extrema vnctione* fatentur omnes.

Despectantibus ad effectus Extremæ vnctionis.

D V B I V M XXII.

37 **P** Etes 22. effectus huius Sacramenti. Respondetur, à Tridentino *sēs. 14. cap. 2. de Ex-*

*trema vnctione sic declarari. Huius Sacramenti res est gratia Spiritus Sancti; cuius vnctio delicta, si qua sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; ac egroti animum alleviat, & confirmat, magnam in eo divine misericordie fiduciam excitando: quæ infirmus sublevatus, & morbi incommoda, ac labores levius fert, & tentationibus dæmonis calcaneo insidiantis facilius resistit: & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedient, consequitur. ¶ Unde constat, tres esse effectus huius Sacramenti, nempe gratiam sanctificantem, quatenus habet adiunctam gratiam sacramentalem propriam huius Sacramenti; vi cuius animus infirmi vi morbi infirmatus, ac torpore quodam depressus roboratur, seu alleviatur, & excitatur ad spem, & fervorem spiritualement, seu preparatur ad fortiter sustinendum diaboli insultus; qui tunc temporis maximè impugnat. Quem effectum assignat Trid. præallegatis verbis, per illa, *res est gratia Spiritus Sanctus.* Secundus effectus est remissio peccatorum, (saltè venialium) necnon & reliquiarum peccatorum. Qui effectus est expressus in præallegatis verbis. Tertius effectus est sanitas corporis non absolurè, & semper, sed sub conditione, quod expediat saluti animæ secundum divinam providentiam. Qui effectus etiam est expressus in præallegatis Concilij verbis.*

D V B I V M XXIII.

38 **P**eres 23. quid per *ly reli-*
quias peccati veniat intel-
 ligendum? Respondetur, divisos
 esse A A. Quidam enim dicunt,
 concilium per reliquias peccato-
 rum significare peccata, quæ
 post alia Sacramenta suscepta re-
 stant remittenda; maxime, quæ
 moribundus propter invincibi-
 lem ignorantiam, seu oblivio-
 nem, aut propter sensuum desti-
 tutionem per confessionem de-
 lere non potest. ¶ Alij volunt,
 per reliquias peccatorum intel-
 ligi infirmitatem quamdam ani-
 mi; & poenas temporales; quæ
 ex peccatis remissis reliquuntur.
 ¶ Egidius tamen *disp. 19. n.*
17. secutus Bellarminum existi-
 mat, (quibus subscribo) vtram-
 que sententiam esse veram. Quia
 tam peccata, quæ per Sacramen-
 ta expiari non possunt (vt manet
 explicatum) quàm prædicta in-
 firmitas animi, aliæque poenæ
 temporales possunt propriè vo-
 cari reliquix peccati: cum ab illo
 duxerint originem.

D V B I V M XXIII.

39 **P**eres 24. quisnam ex effe-
 ctibus à Concilio assigna-
 tatis sit primarius, ad quem pri-
 mo, & per se institutum est Sa-
 cramentum istud? Respondetur,
 omnes prædictos effectus à Co-
 ncilio enumeratos esse de prima-

ria intentione Christi Domini
 instituentis hoc Sacramentum.
 Quia sine congruenti ratione
 præferretur vnus alijs. Itaque
 Christus Dominus instituens hoc
 Sacramentum voluit indifferen-
 ter, æquè primò aut sine subor-
 dinatione vnus ad alium omnes
 illos effectus à Concilio enume-
 ratos. Et ratio est, quod inter il-
 los nulla est dependèntia, aut sub-
 ordinatio ex natura rei, aut ex
 dispositione divina. Quapropter
 dignè recipienti hoc Sacra-
 mentum confertur gratia Sacra-
 mentalis, seu ius, vi cuius Deus
 manet obligatus operari omnes,
 & singulos illos effectus à Conci-
 lio enumeratos sine aliqua de-
 pendèntia, aut subordinatione,
 vnus ad alium. Quare aliquando
 omnes illos simul operatur; ali-
 quando autem vnum tantum,
 aut alium iuxta dispositionem
 subiecti. ¶ Nota, gratiam Sa-
 cramentalem esse ipsam gratiam
 sanctificantem, non præcisè, sed
 quatenus ei annexuit Deus divi-
 nam acceptationem habentem
 se per modum legis, & pacti, quo
 Deus se obligat conferre subie-
 cto habenti talem gratiam colla-
 tionem specialium auxiliorum
 in Ordine ad prædictos effectus
 tempore opportuno operandos.
 (Recolantur dicta *in tract. de Sa-
 cram. in genere cap. 4. à num. 43.*)
 Dicimus ergo, quod dignè reci-
 pienti Extremavñctione con-
 fertur gratia sanctificans, & ius
 ad collationem specialium au-
 xilio-

xiliorum, quæ necessaria fuerint ad omnes illos effectus à Concilio enumeratos operandos tempore opportuno. Nullamque agnosco prioritatem, aut posterioritatem in prædicto iure ad operandum prius vnum effectum, quàm alium. Benè quidem potest esse, & de facto erit sapissimè inter prædictos effectus prioritas, & posterioritas; non tamen in iure ad illos operandum. Sicuti habenti gratiam sanctificantem prius remittitur mortale, quàm conferatur gloria; tamen in iure fundato in prædicta gratia nulla prioritas est distinguenda.

40 Insuper noto, inter prædictos effectus nullam esse subordinationem. Quia, etsi hanc necessariò debeamus concedere inter effectus alicuius causæ physicæ; (v.g. inter expulsionem frigiditatis, & introductionem caloris) nihil tamen cogit ad sic philosophandum in causis moralibus (quales sunt Sacramenta respectu suorum effectuum: ex tract. de Sacram. in genere cap. 5. à num. 1.) Et ratio est, quòd causa naturalis sine electione, aut libertate producit suos effectus; causa autem moralis principalis (qualis in præsentem est Christus Dominus) liberrimè instituit Sacramenta: & consequenter potuit velle, inter prædictos effectus nullam esse subordinationem. Quòd autem de facto sic instituerit, constat ex eo, quòd contingere potest (sicque fortè pas-

sim contingit) quòd vi huius Sacramenti conferatur vnus effectus, quia respectu illius homo est dispositus; & non conferantur alij; quia caret dispositione ad illos requisita. Ægre enim mihi suadebunt, quòd illi, cui expedit salus corporalis, denegetur vi huius Sacramenti; eoquòd habeat complacētiam alicuius peccati venialis; & ob hoc ei non remittatur virtute Extremæ Vnctionis; vel è contra, quòd non remittatur veniale; si alias ad hoc habet sufficientem dispositionem; eoquòd non est conferenda illi salus corporalis.

41 Ex quibus constat, in quo sensu possit sustineri; aut refutèda veniat sententia affirmans, hoc Sacramentum primò fuisse institutum ad remittendum venialia. Pro qua sententia Ægidius disp. 19. n. 16. citat Durandum, & Navarrum affirmantem, esse communem sententiam Iuristarum. Citat etiam nostros D. Bonavent. Ricardum, & Scotum. Sed, quidquid sit de alijs, Scotus solum affirmat, hoc Sacramentum nō fuisse institutum ad acquirendum gratiam. (puta primam; putaque ex primaria intentione) Et fortè nihil aliud docent reliqui citati pro hac sententia. Quòd & nos fatemur: est tamen longè aliud ab hoc, quòd intendit Ægidius. Benè enim stat, hoc Sacramentum non fuisse institutum ex primaria intentione ad dandum primam gratiam sanctificantem: &

& tamen, quòd iam augmèto gratiæ, quæ per ipsum recipitur, fundetur æquè primò ius ad remittendum venialia, ad resistendum tentationibus; & ad acquirendũ sanitatem corporis, si expediat; vt nos affirmamus. Igitur, si hæc sententia affirmet, remissionem venialium simul cum alijs effectibus esse de prima intentione huius Sacramenti, potest sustineri. Secùs autem, si loquatur excludendo alios effectus à Concilio assignatos.

42. Constat etiam ex dictis, in quo sensu sit sustinenda, aut refutanda sententia asserentium, hoc Sacramètum esse primò institutum ad tollendum reliquias peccati. Pro qua sententia Ægidius *ibi num. 17.* citat D. Thom. dicitque ipsum sequi communiter discipulos. Quibus facillè subscribemus, si intendant, reliquias peccatorum simul cum alijs effectibus à concilio relatos esse de primaria intentione Christi Domini instituentis hoc Sacramentum. Secùs autem, si loquantur in sensu exclusivo; intendantque ablationem reliquiarum peccatorum esse primarium effectum huius Sacramenti, taliter, vt nihil aliud sit de primaria intentione Christi Domini instituentis illud.

DVBIVM XXV.

43. **P**etes 25. an hoc Sacramètum possit conferre primam gratiam, seu remittere

mortalia? Respondetur affirmativè. Quia Sacramenta mortuorum (baptismus, & Pœnitentia) conferunt aliquando secundam gratiam: ergo Sacramenta vivorum (de quorum numero est Extremavntionis Sacramentum) poterunt conferre primam. Patet consequentia à paritate. Recolantur dicta in tract. de Sacram. in genere cap. 4. à num. 11. vbi dubium istud late resolvimus: duosque modos defendendi hanc conclusionem, tamquam probabiles & adduximus, & propugnavimus.

DVBIVM XXVI.

44. **P**etes 26. an tota gratiæ huius Sacramenti conferatur in vltima vntione? Respondetur negativè. Quia quælibet vntio cum forma sibi correspondente constituit vnum Sacramentum essentialiter integrum, & completum: ergo vilius debet conferri gratia aliqua: ergo tota gratia collata vi huius Sacramenti non conferatur in vltima vntione. Ita Scotus *dist. 23. § Ad primum vers. Ad secundum*, (quatenus affirmat, quòd effectus huius Sacramenti non est vnus vnitatis indivisibilitatis, sed vnitatis plenariæ remissionis omnium venialium) *Paludanus quest. 1. art. 5. Medina Cod. de Confessione q. 11. Quod & probabile reputant Suar. disp. 41. sect. 2. & Ægid. disp. 19. num. 21.*

45 Sed D. Thom. Suar. & A. gidius, quos citat, & sequitur G. Hurt. diff. 11. (addens, sic communiter sentire DD.) affirmant, nihil gratiæ conferri per Extremam vñtionem quoadvsque perficiatur vltima vñctio, & forma illi correspondens: & obijciunt: eõ-mune est omnibus Sacramentis, non causare quoadvsque completa, & perfecta sint: sed ante vltimam vñtionem hoc Sacramentum non est completum, & perfectum: ergo ante vltimam Vñtionem nullam gratiam causat. Respondetur: distinguendo maiorem: in suo esse essentiali, concedo: in integrali, nego. Ut enim nupè dicebamus, qualibet Vñctio cum sua forma correspondente constituit vnum Sacramentum essentialiter completum, integrum, & perfectum: quamvis alias in esse integrali nõ sit completum, & perfectum hoc Sacramentum, quoadvsque ponatur vltima Vñctio. Cuius simile habemus in Sacramento Ordinis: Subdiaconatus enim (idem est de Diaconatu) licet non sit Sacramentum perfectum in esse integrali, statim confert gratiam. Idem patet in Eucharistia; quæ integratur ex speciebus panis, & ex speciebus vini: & tamen qualibet harum specierum statim ac lumitur, confert gratiam.

D V B I V M XXVII.

46 P Etes 27. quo infirmitatis tempore sit administrandum hoc Sacramentum, vt convenienter salutem corporis (si expediat) operetur? Respondetur: susceptionem huius Sacramenti non esse differendam ad vltimum, seu extremum vitæ. Quia Sacramenta non operantur virtute miraculosa, sed ordinaria, (et si supernaturali.) Et ideo non est expectandum, quod corpus sit ita viribus destitutum, (vt sit manifestum miraculum ad sanitatem redire. Hoc enim est quodam modo tentare Deum: vt ex nostro Pitigiano notant Diana 3. p. tract. 4. Resol. 173. & Auzonius verbo Extremæ vñctionis utilitas num. 4) Igitur in quocumque tempore infirmitatis ita periculosa, vt prudenti iudicio timeatur periculum mortis, (vt ex Eugenio III. & Tridentino expendit G. Hurt. diff. 10.) licite potest adhiberi hoc Sacramentum: consulendumque est, ne multum differatur. Tum, propter periculum moriendi sine illo. Tum, quia vsus rationis multum excitat devotionem, vt effectus spirituales huius Sacramenti vberiores habeantur.

(.)

De spectantibus ad obligationem
recipiendi Extremam vncionem.

D V B I V M XXVIII.

47 **P**etes 28. an extet præceptum recipiendi Extremam Vncionem? Respondetur negativè. Quia nullibi assignatur. Ita Scotus *dist. 17. §. In ista questione vers. Si dicatur, noster Villalobos G. Hurt. & Coninch, quos citat, & sequitur Diana 3. p. tract. 4. Resol. 170. & 5. p. tract. 3. Resol. 97.*

48 Sed Petrus de Soto *lect. 2. de Sacramento Extreme vncionis* oppositum affirmat. Pro qua sententia objicies: tenemur, non contemnere Sacramenta: sed qui, oblata omnimoda occasione recipiendi hoc Sacramentum, non illud reciperet, diceretur illud contemnere: ergo saltèm, quando adest talis opportunitas, est obligatio illud recipiendi. Maior est certa; & consequentia legitima. Minorem autem docere videntur multi, præsertim Scotus *in 4. d. 7. q. 2.* Respondetur negando minorem. Scotus autem ibi loquitur in casu, quo quis teneatur de per accidens recipere hoc Sacramentum, nempe quando ex non receptione oriretur scandalum, aut contemptus huius Sacramenti: vt latè probavimus *in tractatu de Confirmatione à num. 15.*

49 Obijciunt secundò, hoc

Sacramentum est vtilissimum ad salutem: ergo debemus illud recipere. Respondetur negando consequentiam: quia eo ipso ac non est simpliciter necessarium necessitate mediij, aut præcepti, nulla est obligatio rigorosa illud recipiendi. ¶ Dices: potest contingere quòd aliquando quis salvetur recipiendo primam gratiã vi huius Sacramenti: (iuxta *dist. 4. n. 47.*) ergo saltèm tunc tenetur homo illud recipere. Respondetur negando consequentiam: quia etiam tunc solùm tenetur ponere medium simpliciter necessarium: quale est contritio supernaturalis; aut dilectio Dei super omnia. ¶ Instabis: ergo in casu, quòd quis in articulo mortis constitutus sentiret, se indispotum ad eliciendum contritionem, aut dilectionem Dei; & aliàs non haberet opportunitatẽ confitendi, teneretur recipere hoc Sacramentum. Pater: quia tenetur curare de propria salute spiritali, & tunc non suppetit aliud medium. Respondetur concedendo totum, notando tamen quòd obligatio tunc recipiendi hoc Sacramentum, non oritur per se ex aliquo præcepto recipiendi Extremam vncionem; sed ex præcepto naturali curandi de propria salute spiritali. Quare semper subsistit nostra conclusio affirmans, nullum dari præceptum per se obligans recipere hoc Sacramentum: quamvis aliàs de per accidens possit homo

esse obligatus ad receptionem illius.

50 Objiciunt tertio, ex charitate tenemur administrare hoc Sacramentum proximo: ergo & tenemur, nos illud recipere. Respondetur negando antecedens: charitas enim non ex præcepto, sed ex consilio impellit tam circa se, quam circa alios ad id, quod non est simpliciter necessarium ad salutem. ¶ Dices: saltem Parochus tenetur illud recipere. Antecedens probatur ex eo, quod tenetur subvenire omnibus non solum in necessarijs, sed etiam in vtilissimis. Consequentia autem probatur: non enim tenetur, auctiori præcepto subvenire alijs, quam sibi. Respondetur negando antecedens; & eius probationem: solum enim tenetur vi officij administrare illa, quæ ad salutem sunt simpliciter necessaria. In alijs autem hæc obligatio oritur ex Charitate: in Parocho vero ex iustitia. Respondetur secundo negando consequentiam: ad probationem dico, maiori obligatione teneri circa alios, quam circa se ipsum; non quidem per se, sed ratione pacti, quod implicitè pepigit cum Parochianis administrandi illis non solum necessaria, sed etiam vtilissima. Sed hoc non est ad rem: in præsentibus enim loquimur de præcepto, quod directè respiciat receptionem huius Sacramenti: (quam negamus) non autem de obligatione per accidens adiuncta. Hoc

enim modo posse obligare receptionem Extremæ vñtionis, non est dubium: ut si omitteretur cum scandalo; vel ex contemptu, &c.

DVBIVM XXIX.

51 **P**eres 29. an saltem sub veniali sit obligatio recipiendi Extremam vñtionem? Respondetur negativè. Quia ubi non est præceptum, nulla est obligatio. Ita videtur sentire Villalob. tom. 1. tract. 10. diff. 3. num. 1. & G. Hurt. diff. 11. quatenus affirmant, in omissione huius Sacramenti non intervenire peccatum: & in hoc inclinatur Suarez; ut ex Nugno notat Diana 3. p. tract. 4. Resol. 70. ¶ Sed Coninch disp. 19. num. 30. & Nugnus in 3. p. t. 2. q. 23. art. 2. diff. 1. oppositum affirmant: & objiciunt: in non receptione huius Sacramenti, opportunitate oblata, intervenit spiritualis prodigalitate: ergo & peccatum veniale. Respondetur negando antecedens, seu suppositum illius: propria enim prodigalitas solum circa corporalia versatur: aliàs peccaret peccato prodigalitate spiritualis, qui ommitteret lucrationem indulgentiarum, receptionem Eucharistiæ, pœnitentiæ, &c. oblata opportunitate aliquid huiusmodi efficiendi. Adde, prodigalitate propriè reperiri circa prudentem conservationem bonorum corporalium possessorum; non autem circa acquisitionem possidendo-

rum. Quare etsi peccet peccatū prod' galitatis ille, qui indebitè derogat bona sua; nō tamen ille, qui ob segnitiam nova bona non acquirit.

D V B I V M XXX.

SI PETES 30. an sit obligatio existendi in statu gratiæ ad dignam receptionem huius Sacramenti? Respondetur affirmativè. Quia est vnum ex Sacramentis vivorum, seu quæ recipi per se debent à subiecto vivificato per gratiam sanctificantem. Recolantur dicta in tract. de Sacram. in genere cap. 4. præsertim num. 3. ¶ Notant communiter, ad dignam susceptionem Extremæ vñctionis non esse necessariam confessionem, aut receptionem alicuius alterius Sa-

cramenti. Quia, etsi requiratur status gratiæ; potest tamen hæc haberi per contritionem supernaturalē, aut dilectionem Dei super omnia: & alias ad dignam receptionem huius Sacramenti non extat aliquod præceptum de receptione alterius Sacramenti.

Quare ille, qui in extremis positus committit aliquod mortale post receptionem poenitentia, & Eucharistiæ per modum viatici, nō tenetur ex vi receptionis Extremæ vñctionis aliquod aliud Sacramentum præviè recipere; sed ad dignam illius receptionem satis est, quòd eliciat contritionē, aut supernaturalē Dei dilectionem super omnia. Et hæc de

Extremæ vñctionis Sacramento dixisse sufficiat.

(:.)

LAVS DEO, ET MARIAE
Matri eius.

INDEX

RERVM NOTABILIVM,

quæ in hoc volumine continentur.

Littera p. Paginam; n. numerum
paginæ indigat.

A.

Accidens est ens non simpliciter, sed secundum quid secundum Philosophum 7. Metaph. cap. 4. explicatur: p. 4. num. 5. Duo accidentia solum numero distincta, quomodo possunt simul esse in eodem subiecto: p. 152 n. 83.

Actus contritionis, & charitatis non sunt Sacramentum defacto, & quare? bene tamen de possibili, non solum pro Angelis; sed etiam pro hominibus: p. 8. n. 11.

Adulterium habet quandam recompensationem: p. 391. n. 129.

Amicus. Inter amicum positivè, & inimicum positivè datur medium, nempe subiectum abstrahens ab utroque. p. 39. n. 17.

Angelus non est proximè capax recipiendi nostra Sacramenta: p. 181. n. 1. Si aliquis esset bap-

tizatus à bono Angelo non esset rebaptizandus: & quid si à malo? p. 69. n. 38.

Annus solaris, & Ecclesiasticus quomodo differant: p. 378. n. 99. Qui sint anni pubertatis, seu nubiles? p. 388. n. 123.

Aqua benedicta delet venialia ex opere operato: p. 189. n. 5. Vide verb. Sacramentalia. Voluntaria receptio aquæ benedictæ præter remissionem venialium meretur ex opere operantis aliquid aliud apud Deum: p. 192. n. 9.

Authoritates. Quomodo sint intelligendæ, quibus dicitur; fidem iustificare? p. 12 n. 18. & 19. Et illæ, quibus iustificatio tribuitur verbo: ibi n. 19.

Atritio cognita, ut talis esse sufficiens dispositio in Baptismo, & poenitentia. p. 115. n. 5. & p. 116. n. 7.

B.

In Baptismo ablutio tantum est
D d 2 fun.

INDEX

fundamentum relationis signi ad gratiam ablutivam animæ: p. 19. n. 31. Validè baptizaret Arianus ex vna parte firmiter credens, non esse Trinitatem, & ex alia volens facere, quòd facit Ecclesia Catholicorum: p. 29. n. 54. Baptismi Minister quis sit in casu necessitatis? p. 69. n. 40. Et quis extra necessitatem? p. 70. n. 41. In quo sensu in Baptismo semper recipiatur Spiritus Sæctus? p. 73. n. 47. Baptismus, quo Athanasius puer pueros baptizavit, fuit vt verus iudicatus: & quare? p. 79. n. 62. Fuit item validus baptismus S. Ginesij: ibidem. Quare Baptismus dicatur Sacramentum mortuorum? p. 116. n. 6. Baptismus aliquando appellatur character, sigillum, & signaculum. p. 147. n. 73. Baptismus est vnum ex septè Ecclesiæ Sacramentis: p. 193. Eius necessitas declaratur verbis illis Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non potest introire regnum Dei. ibi. Quibus nominibus insigniatur Sacramentum Baptismi? p. 194. n. 1. Quid sit baptismus? p. 195. n. 3. Eius definitio à Scoto tradita declaratur à num. 3. Quare Scotus possuerit duplicem definitionem baptismi? p. 196. n. 6. An probabile sit, relationem signi fundari non solum in ablutione, sed etiam in verbis? p. 197. n. 7. An sit probabile re-

lationem signi ad gratiam fundari in sola ablutione? p. 199. n. 11. Sacramentum Baptismi fuit institutum ante mortem Christi Domini. p. 200. n. 13. Quo tempore ante passionem fuerit institutum Sacramentū baptismi? p. 201. num. 15. Nō fuit institutū antequam Christus Dominus baptizaretur à Ioanne. ibidem. Neque quando fuit baptizatus a Ioanne. ibi. n. 16. De hora institutionis Baptismi nihil certum affirmari potest: p. 202. n. 17. Christus Dominus immediatè perse ipsum baptizavit Beatissimam Virginem, & Beatum Petrum. p. 204. num. 21. Institutio Baptismi evacuavit circumcisionem ibi n. 22. Materia remota Baptismi est aqua vera, & naturalis: p. 205. n. 1. Quam admixtionem potest admittere? pag. 206. n. 2. Aqua calida, vel frigida; lexiuiū aqua luctota, & quæ defluit ex gelu, & alia huiusmodi sunt materia Baptismi. 206. n. 3. Non autem humores naturaliter resoluti per digestionē, vt saliva, vrina, &c. neque liquores hervarum, & aliarum rerum, quæ per distillationem extrahuntur. ibidem. Referuntur diversi errores contra materiam Baptismi. p. 209. n. 5. Proxima materia Baptismi cōsistit in ablutione. p. 208. n. 6. In ablutione passiva: ibi n. 7. Qualis debeat esse ablutio Baptismi?

tismalis. pag. 211. n. 14. Trina
 immersio non est de necessi-
 tate Baptismi. ibi n. 15. Valide
 baptizatur puer, quem cum
 dispendio vitæ minister eiecit
 in puteum, vel flumen (licet
 in hoc graviter peccaverit) p.
 212. n. 16. In quo casu hoc pos-
 sit licere? p. 213. n. 18. Quæli-
 ber ablutio sufficit pro mate-
 ria Baptismi: p. 214. n. 19. Et
 in quacumque minima quan-
 titate aquæ: p. 215. n. 21. Da-
 tur verus Baptismus, quando
 solum capilli, aut unguis as-
 perguntur. pag. 216. num. 22.
 Et quando puer necus sub te-
 lla quæ dicitur secundina; etiã
 si non extrahatur ex illa valide
 potest baptizari; ibi num. 23.
 Item est validus baptismus fa-
 ctus in umbilico, ibi num. 24.
 Item valide baptizatur infans,
 si existens in utero materno
 pedē, manum, vel aliam par-
 tem corporis exarat, etiã si
 postea retrahat illam; ibi num.
 25. Insuper si infans existens
 in utero possit immediatè at-
 tingi aqua in aliqua parte sui
 corporis: (sive tunc mater ef-
 set viva, sive mortua) ibi n. 26.
 Baptismi forma Quæ sit? pag.
 217. num. 1. Referuntur di-
 versi errores, qui circa for-
 mam baptismi extiterunt.
 pag. 218. num. 2. Quæ ver-
 ba sint de necessitate formæ
 Baptismi. p. 219. n. 4. Ad essen-
 tiam formæ Baptismi spectat
 exprimere actionem ministri.

p. 221. n. 8. Immo, & quòd est
 physica actio illius ministri, qui
 baptizat. ibi. n. 9. Item est de
 necessitate formæ explicita in-
 vocatio trium personarum Tri-
 nitatis. p. 224. n. 11. Baptismus
 datus sub nomine Christi fuit
 aliquando validus. p. 225. n.
 13. An post tempora Aposto-
 lorum etiam fuerit validus? Est
 problema. pag. 228. n. 18. Pro-
 pugnatur sententia affirmati-
 va. ibi. n. 19. Propugnatur sen-
 tentia negans. p. 230. n. 22. Ex-
 plicantur auctoritates vtrius-
 que sententiæ. pag. 232. num.
 24. Quid sit observandum in
 praxi? p. 234. n. 27. Non est va-
 lidus Baptismus collatus sub
 hac forma; ego te Baptizo in
 nomine Trinitatis. ibi. num.
 28. Est de necessitate formæ,
 Baptismi, quòd in ea exprima-
 tur unitas essentiæ p. 235. n.
 30. Item invocare tres Divi-
 nas personas sub consuetis no-
 minibus p. 236. n. 32. Non est
 validus Baptismus collatus sub
 hac (vel simili) forma: Ego te
 baptizo in nomine Patris, &
 Filij, & Spiritus Sancti, & Bea-
 tæ Mariæ, (vel omnium San-
 ctorum. p. 238. n. 35. Forma
 simul proferri debet, quando
 adhibetur ablutio. p. 240. n. 40
 Qualem unitatem habeat Bap-
 tismus. p. 242. n. 1. Baptismus
 iterari non potest. p. 243. num.
 2. Bene tamen, quando dubi-
 tatur de eius valore. ibi n. 3.
 Iteratio ista debet esse sub cõ-

INDEX.

ditione. *ibidem*. Pueri expofiti, feu qui reperiuntur ad valvas Ecclefiæ, aut alicuius domus funt fub conditione Baptizandi. p. 245. num. 7. Immo etiam fi infantulus fchedulam Baptifmi fecum habeat appenfam. *ibi*. n. 8. Et ille quem obftetrix domi baptizavit. *ibi* n. 9. Peccat, qui baptifmum fub conditione præftat non baptizato, quem certò fcit non efle Baptizatum, p. 246. n. 11. Tamen hoc peccatum folum eft veniale. *ibidem*. Aliquando eft obligatio iterandi Baptifmum. pag. 248. num. 14. Ab eodem miniftro proferenda funt verba, & ponenda ablutio. pag. 249. num. 15. Quando plures fimul concurrunt integrè baptizantes, feu quorum quilibet, & profert verba, & fimul abluit eundem hominem, verum conficitur Sacramentum Baptifmi, *ibi*. num. 16. Sive vnus illorum priùs finiat verba formæ, fivè omnes fimul abluant, & proferant verba, ita vt vnus non finiat priùs alio. pag. 250. num. 27. Tunc Deus acceptabit baptizationem huius, vel illius; congruit tamen, quod acceptet Baptifmum illius miniftri, qui, vel Sanctitate, vel Ecclefiæ dignitate efllet dignior. pag. 250. num. 27. In hoc cafu folum fit vnum Sacramentum Baptifmi. *ibi*. num. 29. Si plures eüdem baptiza-

rent dicendo: Nos te Baptizamus, verum conficerent Sacramentum, fi vnufquifque intendat totaliter conficere; fecüs autem fi intendat partialiter concurrere. pag. 251. n. 31. Illicitum eft plures fimul eundem baptizare: *ibi*. n. 30. Si idem plures fimul baptizaret fub hac forma: Ego vos baptizo, &c. & teneret baptifmus, & plura Sacramenta conficeret. pag. 252. n. 32. An fit peccatum, & quale vti hac forma: Nos te baptizamus, &c? p. 253. n. 33. & 34. Cuicumque perfonæ humanæ viatori competit valide Baptizare. pag. 254. num. 1. Quare Angelus folum de potètia abfoluta valide baptizaret. pag. 255. num. 3. Ex officio foli Sacerdoti congruit baptizare. p. 256. num. 5. Ex commiffione autem Epifcopi, vel Sacerdotis, Diaconus licitè baptizat. *ibi* num. 7. Præbyter tamen licitè potefl baptizare independentè à Parocho. p. 257. num. 8. Non tamen Diaconus, adhuc extrema neceffitate, & in abfentia Sacerdotis. pag. 258. num. 9. Interueniente iufta caufa potefl cõmitti Diacono munus folemni-ter baptizandi. *ibi* num. 10. Baptizans debet perfonaliter diftingui à Baptizato. p. 259. n. 12. In baptizate requiritur intètio, & qualis. p. 260. n. 14. Baptifmus eft neceffarius ad cõ-

fe-

sequendam vitam æternam. pag. 260. num. 1. Re ipsa susceptus (extra casum martyrij) est infantibus necessarius. ibi. num. 2. Possunt salvari parvuli morte pro Christo Domino perpeſſa absque Baptismo re suscepto. pag. 264. n. 10. Nec propterea mors pro Christo Domino perpeſſa est Sacramentum pag. 266. n. 13. Bene tamen est verum martyrium. ibi. num. 14. Adulti possunt salvari absque Baptismo in re suscepto, & absque martyrio. pag. 263. num. 8. Baptismus non cœpit obligare, seu esse necessarius vique ad authenticam, & univērsalem promulgationē legis Evangelicæ, quæ facta est in Hierúsalem in die Pentecostes. pag. 267. num. 16. Ex tunc tamen non cœpit esse necessarius vbiq̄ue terrarum. pag. 268. num. 9. Adultus tenetur baptizari, cūm primūm possit. pag. 270. num. 12. Hæc obligatio potest differri ex rationabili causa: ibidem. Quare non sit aptius præcipere. Baptismum in fine vitæ. pag. 271. num. 13. Nequit Ecclesia determinare tempus præcepti divini, suscipiendi Baptismum ante finem vitæ. pag. 272. n. 14. Neque obligare adultum ad recipiendum Baptismum hoc, vel illo tempore. ibidem. Omnes, & soli homines viatores sunt capaces suscipiendi

Baptismum. pag. 273. n. 1. Infans existens in vtero materno est capax suscipiendi Baptismum. ibi. num. 2. Valide Baptizantur infantes non baptizatorum, invitis parentibus. pag. 274. num. 3. Quando, id licite fiat? ibi. num. 5. Qui, amentes sint baptizandi? pag. 278. num. 11. Christus Dominus, & Beata Virgo non fuerunt incapaces recipiendi Baptismum, eoquod immunes fuerint ab Originali. pag. 278. num. 12. Non est contra veritatem formæ Baptismi affirmare, aliquos, in lege gratiæ, in vtero materno fuisse sanctificatos. pag. 281. num. 18. Enumerantur multi, qui in lege gratiæ fuerunt sanctificati in vtero materno pag. 282. a num. 20. Enumerantur effectus Baptismi. pag. 283. a num. 1. Enumerantur effectus Baptismo ab Hæreticis falso tributi. pag. 283. a num. 6.

Ad valide recipiendum Baptismum requiritur voluntas recipiendi illum. pag. 286. num. 1. Qualis debeat esse illa voluntas? ibidem. Ad recipiendum characterem Baptismi requiritur, & sufficit velle recipere Baptismum. ibi num. 2. Quæ dispositio requiratur in adulto ad recipiendum effectum Baptismi, qui dicitur gratia baptismalis? pag. 287. a num. 3. Attritio de peccato

INDEX

mortali personali sufficit pro dispositione, vt Baptismus conferat gratiam, pag. 288. num. 5. Immo sufficit ista attritio cognita, vt talis. p. 289. num. 7. Ista attritio debet esse ex motivo aliquomodo respiciente æternitatem pag. 290. n. 9. Debet item se extendere ad omnia peccata mortalia, quæ memoriæ occurrunt. ibi num. 10. Insuper debet esse supernaturalis. pag. 291. num. 11. Baptismus fictè susceptus, non confert gratiam sanctificantem, recedente fictione. ibi n. 12.

Cœremonia, quibus Baptismus solemniter celebratur sunt convenientes, & laudabiles. pag. 292. num. 1. Quotuplex cœremoniarum genus in Baptismo sit adhibendum? p. 292. à n. 2. Ista cœremonia habent aliquos effectus: & quales sint. p. 293. num. 5. Ista cœremonia causant aliquos effectus ex opere operato. pag. 294. num. 6. Vna ex his cœremonijs est, in Baptismo adhibendum esse Patrum. ibi. num. 7. Tempore necessitatis non est necessarius Patrum: ibidem. Tunc non contrahitur cognatio spiritualis: pag. 295. num. 8. Sacerdoti ex officio competit catechizare, & exorcizare: ibi. num. 9.

Baptismus dividitur in Baptismus aquæ, seu fluminis, fluminis, & sanguinis: pag. 295. num. 1. Baptismus sanguinis

sufficit infantibus absque Baptismo aquæ: pag. 296. num. 2. Item adultis non baptizatis: ibi num. 3. In adulto existenti sub mortali personali, requiritur pro dispositione ad martyrium dolor de peccatis à se commissis. pagina 298. num. 7. Iste dolor sufficit, quod sit attritio: pag. 299. num. 8. Quæ conditiones sint necessariae ad consistentiam veri martyrij: pag. 301. à n. 13.

C.

Calvinistæ admittunt duo tantum Sacramenta, nempe Baptismus, & Eucharistiam: p. 232. num. 40.

Catholici non debent benè instituta deserere eo, quod Diabolus ea imitatur: p. 25. num. 43.

Causarum multiplicatio non colligitur ex multiplicatione effectuum pag. 15. num. 24. Causa stricta principalis debet in virtute continere effectum: pag. 64. num. 28. & pag. 76. num. 53. non autem instrumentalis: ibidem.

Causa physica quæ sit? pag. 171. num. 1. Dividitur in principalem, & instrumentalem: ibidem. Item dividitur in physicam, & moralem: ibidem.

Causare. Quomodo Sacramenta causent gratiam, & characterem: vide verb. Sacramenta. Et si ad

INDEX.

causandum gratiam instrumentally concurrant tam minister, quam Sacramentum; non tamen sunt duo, sed unicum instrumentum: pag. 64. num. 29. Minus proprie dicitur causare, qui solum applicat causam: p. 64. n. 28.

Characteres Baptismi, confirmationis, & ordinis sunt adeo diversi, ut unus nequeat conferri virtute alterius Sacramenti; quam proprii: pag. 117. num. 10. Quid sit character? pag. 139. num. 54. Quid significet: ibidem. Quas proprietates habeat? pag. 149. n. 55. Realis character est admittendus ibi n. 56. Et quare? ibidem. Quæ contra realem characterem objicit Scotus sibi, ex ipso solvuntur: ibi a n. 57.

Character reducitur ad gratiam gratum facientem; necnon, & ad gratiã gratis datam; & quare? pag. 144. n. 64. A nulla creatura potest destrui physice, aut demeritorie, pag. 145. n. 65. Quid de reali characterè senserit Scotus? pag. 145. num. 66. Character dicitur indelebilis respectu cuiuscumque creaturæ; immò, & respectu potestatis ordinariæ Dei p. 145. num. 65. & p. 167. num. 116. Solum auctoritate Ecclesiæ tenendum est, characterem esse entitatè realem: pag. 146. num. 69. Solvuntur omnia, quæ contra hanc sententiam cogerunt diversi auctores: ibi a num. 70.

Character imprimitur in Baptismo, confirmatione, & ordine. pag. 149. n. 77. Character est dispositio ad gratiam Sacramentalem, seu quæ confertur virtute Sacramenti, nõ ex natura rei, sed dispositione divina; p. 150. num. 79. Character imprimebatur in Circumcisione, ibi n. 80. Et in lege naturæ, p. 151. n. 82. Character est relatio extrinsecus adveniens; aut qualitas: p. 153. n. 84 & p. 156. n. 89. Specialiter defenditur probabiliter, quod character sit qualitas. ibi. num. 90. Quæ contra hanc sententiam militant solvuntur a num. 91. Est qualitas supernaturalis: pag. 158. n. 93. Spectat ad primam speciem qualitatis, vel ad secundam. ibi: num. 94. Utraque sententia defenditur. ibi a n. 95. Character probabiliter est relatio extrinsecus adveniens: p. 160. num. 101. Argumenta contra hanc sententiam adducuntur, & solvuntur: pag. 161. a n. 102. Fundamentum proximum characteris est ipsa nuda anima: pag. 163. num. 105. Per characterem refertur characterizatus ad Christum Dominum; & etiam ad omnes alios habentes eundem characterem; necnon, & ad omnes alios, nõ habentes talem characterem: & cum qua differentia: p. 162. num. 104. Quomodo differre possint characteres diversorum Sacramentorum, si sint relatio.

tio.

INDEX.

- tiones: pag. 164. num. 106. Ad quod prædicamētum spectet, si sit relatio extrinsecus adveniēns: ibi. num. 107. Character est æqualis in omnibus: ibi. n. 108. Character non intenditur de facto, siue sit relatio, siue qualitas: ibi. num. 109. Subiectatur immediatè tam in anima, quàm in voluntate: & quomodo: pag. 165. n. 110. Perseverat pro alia vita. pag. 167. n. 117. In caractere distinguendum est aliquid physicum, & aliquid morale. p. 168. n. 119. In alia vita perseverat physicū characteris, siue morali: ibi. n. 118.
- Charitas:** ex charitate teneor, si commodè possum, vitare peccatum alienum. p. 106. num. 115. Non tamen teneor, cum incommo: ibidem. Debeo præsumere proximum, non peccare in administratione Sacramēti; nisi oppositum mihi certum constet: ibidem.
- Christus Dominus** de facto fuit Baptizatus baptismo à se instituto: p. 49. n. 43. Et pag. 280. n. 17. Christus Dominus instituit omnia Sacramenta legis gratiæ: pag. 51. num. 1. & immediatè: pag. 52. n. 2. Hoc tamen non est de fide: pag. 54. num. 6. An illa instituerit quatenus Deus? an quatenus homo? p. 54. n. 7. Ut homo meruit collationem gratiæ vi Sacramentorum. p. 55. num. 8. Non tamen habuit aliquam causalitatem physicā in gratia: ibi n. 9. Habuit potestatem faciendi miracula: & quid in ipso, & in Sanctis sit hæc potestas? pag. 56. num. 11. Eius humanitas dicebatur organum respectu miraculorū. Ibidem. Quatenus homo habuit potestatem determinandi signa, ad quorum positionē Deus ponat infallibiliter gratiā sanctificantem: pag. 57. n. 12. In eius opera derivabatur infinitus valor ex persona verbi: pag. 60. n. 18. Quatenus homo fuit propriè institutor Sacramentorum: pag. 62. num. 23. Non fuit insignitus Caractere aliquo: & quare? pag. 142. n. 62. Immediatè per se ipsum baptizavit Beatissimam Virginem & Beatum Petrum. p. 204. n. 21. Non fuit incapax recipiendi baptismum eo, quod immunis fuerit ab originali peccato. p. 278. n. 12. Probabile est receptibile Sacramentum Baptismi. p. 280. n. 17.
- Circumcisio** fuit proprium Sacramentum: pag. 35. num. 10. & p. 31. n. 58. Non constabat rebus, & verbis: ibi. Fuit data anno 400. ante legem scriptā: pag. 35. n. 9. Non aperiebat ianuam cæli; & quare? pag. 40. n. 22. Ex hac non apertione non infertur, circumcisionem non contulisse gratiam. ibidem.
- D. Cyprianus** explicatur, dum affirmare videtur, Christum Dominum, solum Eucharistiæ Sacramentū instituisse: p. 58. n. 5.

INDEX.

Cypriano immeritò tribuitur sermo de ablutione pedum : ibidem.

Clerici habent aliquas exceptiones, & quales? pag. 392. n. 132. Sunt exempti à potestate Principum sæcularium ; & iure humano ; & divino : ibi. num. 133. Hoc prævilegium non potest Clericus renuntiare ; etiam ex facultate Episcopi. pag. 393. num. 135.

Cœremonia, quid significet? Est nomen Latinum : & vnde ortum habuerit : p. 188. n. 2.

Conceptus formamus de rebus, quas sensibus experimus involventes plura, quæ non sunt de illorum essentia : pag. 8. n. 11.

Concilia, quomodo sint intelligenda, quando negant, Sacramentis legis antiquæ collationem, aut effectiorem gratiæ : pag. 11. n. 17. Concilium Carthaginens. II. fuit celebratum anno de 436. tempore Pontificis Sixti III. & Imperatoris Valentiniani III. p. 345. num. 28. Concilium Florentinū fuit celebratum sub Eugenio III. qui vixit ad annum 1431. Concilium Trident. coepit ad annū 1545. p. 145. n. 68.

Concionari sub mortali nullum est peccatum, p. 100. n. 183. & p. 371. n. 84.

Conditio de præterito, aut de presenti appositæ in effectiōne Sacramenti non irritat illud, si in re est adimpleta ; secus autē si non : p. 92. n. 85. Neque con-

ditio, quæ apud nos non est certa ; sed tantum apud Deū. ibi n. 86. Non est licitum, conditionem, si vè mentaliter, si vè externè apponere, sine necessitate, pag. 93. n. 87. & p. 246. à num. 11. Conditio de futuro cōtingenti invalidat Sacramentum : p. 93. n. 87.

Confessor dubitans de sua Ordinatione, vtrum possit administrare poenitentiam? p. 101. n. 106. Quid de illo, qui habet iudicium probabile : pag. 103. n. 110. Quid de illo, qui est certus de sua ordinatione ; habet tamen iudicium solum probabile de iurisdictione : p. 104. num. 112.

Confirmatio. Quid sit. pag. 303. num. 1. Quæ de confirmatione sint certa inter Catholicos? p. 304. num. 4. Quo tempore fuerit instituta, p. 305. n. 5. Nō est necessaria ad salutem, pag. 308. n. 10. Ille, qui opportunitate sibi oblata non recipit cōfirmationem ; non dicitur illā contemnere, pag. 310. n. 14. Nec sub peccato veniali est obligatio recipiendi confirmationem : p. 311. n. 16. Nullum est peccatum suscipere ordines ante cōfirmationem : ibi n. 17. Est de necessitate cōfirmationis, quod fiat chrismate mixto ex oleo oliuæ, & Balsamo : p. 312. n. 19. Itē & quod chrisma sit ab Episcopo benedictū : pag. 315. num. 25. Et quod vñctio fiat in fronte : p. 317. n. 28.

Et

INDEX.

Et quod fiat in forma crucis: ibi. n. 29. Et quod fiat immediate per manum Episcopi, vel ministri: ibi num. 30. Non est tamen necessarium, quod fiat pollice dextro: ibi. n. 31. Apostoli in administratione confirmationis nō semper vñ fuerūt chrismate: ibi. num. 32. Quę sit forma confirmationis? p. 319. n. 35. Apostoli in confirmatione semper vñ sunt aliqua forma: pag. 320. n. 37. Subiectum capax confirmationis est homo viator baptizatus: pag. 321. n. 39. Congruum est expectare vñ rationis ad ministrandum confirmationem: pag. 321. n. 40. Adulto in articulo mortis potest administrari confirmatio: pag. 323. n. 42. Et perpetuò amētibus: pag. 324. n. 44. Effectus confirmationis numerantur: p. 325. n. 45. Character confirmationis, ita necessario pre-requitur characterem baptismi, vt invalidè recipiat confirmationem, qui baptismum aquę non recepit: p. 326. num. 46. Ex eo quod in confirmatione imprimitur character, inferitur, hoc Sacramentum esse in-iterabile: ibi. n. 47. Confirmatio confert gratiam sanctificātem, & Sacramentalem dignēcam recipienti: pag. 327. n. 48. Patrīnus confirmationis debet esse baptizatus, & non religiosus: ibi. n. 49. Non debet esse alius à Patrino baptismi. p. 328. num. 51. Si non confirma-

tus sit Patrīnus in confirmatione non cōtrahit cognationem spirituales cum confirmato: p. 329. num. 52. Episcopus est minister Ordinarius confirmationis; non autem simplex Sacerdos: ibi. num. 53. Potest tamen simplex Sacerdos esse minister confirmationis ex commissione Papę: pag. 330. n. 54. Nequit tamē Episcopus committere hanc potestatem simplici Sacerdoti: pag. 331. num. 55. Quomodo sit intelligēdū, quod confirmatio est nobilior baptismi: ibi. num. 56. Potest confirmatio cōferri extra Ecclesiam, & post prandium ibi. n. 57. Ceremonię confirmationis enumerantur: ibi à n. 58.

D.

Deus vt precognoscat peccatum debet habere decretū de permissione, & de cooperatione, aut non cooperatione ad substantiam actus peccaminosi: p. 122. num. 19. Non est alligatus Sacramentis, ita vt sine illis nō possit iustificare quotquot voluerit: p. 263. n. 6.

Differentia inter Sacramenta antiqua, & novę legis quantum ad causandum gratiam: pag. 11. num. 17. & pag. 59. à num. 20.

Diffinitio purē quidditativa, & non purē quidditativa explicatur: p. 4. n. 4.

Debet esse brevis, circumscriptaque

INDEX.

- que rei explicatio: pag. 6. n. 8.
- Diaconus**, & Subdiaconus in mortali existentes, non peccant adhuc venialiter cantando Epistolam, & Evangelium: pag. 98. num. 99. & pag. 370. num. 81.
- Diabolus** more Simiæ imitatur, quæ Deus instituit, vt sic simili Deo habeatur: pag. 25. n. 43.
- Dispositio** diuersa requiritur ad gratiam sanctificantem, ac ad gratiam Sacramentalem: pag. 137. num. 48. Vtraque declaratur. ibidem. Quis dicatur ponere obicem gratiæ Sacramentali? pag. 138. n. 49. Aequalem gratiam Sacramentalem conferunt duo Sacramenta eisdem rationis diuersis subiectis æqualiter dispositis? ibi n. 50. vide verb. Gratia. p. 126. num. 27.
- Dubitans** se esse ministrum alicuius Sacramenti indigne illud administrat. pag. 101. à n. 106.
- Doli capaces**, qui dicantur? p. 388. num. 123.
- Durandi** sententia dicentis; characterem non esse entitatem realem, sed de nominationem extrinsecam; non est ab Ecclesia damnata: p. 153. num. 86. & pag. 155. num. 88.
- E.**
- Ebrius** nequit cõficere Sacramenta: pag. 78. n. 57.
- Ecclesia** non habet potestatem instituendi Sacramenta: p. 52. n. 2. Non mutauit materiam matrimonij: pag. 26. num. 47. Longè latior est Ecclesiã triumphans quam militans: pag. 111. num. 125.
- Effectus**. Ex multiplicatione effectuum non colligitur multiplicatio causarum: pag. 15. num. 24.
- Episcopus** existens sub mortali non peccat mortaliter exercendo Sacramentalia: p. 99. n. 101. Quod etiam est verum, etiam si prædictas actiones longo tempore exerceret: pag. 100. num. 102. Cum solo iudicio probabili de hoc, quod est, se esse Sacerdotem, aut Episcopum nequit licite ordinare alium in Sacerdotem: pag. 103. n. 109. Potest tamen cum solo illo iudicio administrare confirmationem: p. 105. n. 113. Existens sub mortali peccat mortaliter, dum celebrat ordines; dum confirmat: pag. 368. n. 78. & 79. Non tamen peccat confectendo primam tonsuram, neque consecrando chrisma ad confirmationem, & ordinem, aut oleum ad Extremam vntionem: p. 369. num. 80. Episcopus tenetur ad sustentandum ordinatum, qui sine indecenti exercitio degere non potest: p. 380. num. 104. Potest conferre primam tonsuram quouis anni tempore, hora, & loco: ibi num. 105. Et ordines minores quavis die Dominica in vnam, aut alteram personam potest

- potest ordinare quovis die fe-
sto ibidem. Quid ferat vltus, &
quid de ordinibus maioribus,
& de Episcopatu, Episcopis dis-
ponatur à iure ibidem. Episco-
pi vocantur à Scriptura Ange-
li: pag. 69. num. 37. Episcopatio
est Sacramentum: pag. 346.
num. 30.
- Æquivocatio.** Ex æquivocatione
signatorum non colligitur æ-
quivocatio signorum: pag. 15.
num. 24.
- Errores circa ministros Sacramē-
torum recensentur:** pag. 65. à
num. 31. Quid contra prædi-
ctos errores sit tenendum? p.
67. à num. 34. Errores diversi
contra materiam baptismi re-
feruntur: p. 207. n. 5.
- Excommunicatus.** A non tole-
rato illicitè petitur, & recipi-
tur Sacramentum. pag. 107. n.
117. Licitè tamen in articulo
mortis recipiuntur Sacramēta
Baptismi, & Pœnitentiæ: ibi.
num. 118. Etiam si articulus
iste solùm sit prudentialiter
præsumptus: ibi. numero
119. Et etiam in periculo mor-
tis, pag. 108. num. 120. Et quis
toleratus? p. 112. n. 127. Quis
dicatur excommunicatus nō
toleratus? pag. 107. n. 117. Ab
isto licitè recipiuntur alia Sa-
cramenta à baptismo, & pœ-
nitentia in articulo, & pericu-
lo mortis: pag. 110. num. 123.
Ab excommunicato tolerato
sine aliqua causa licitè possum
petere, & recipere Sacramen-
- ta. pag. 112. num. 127. Et tunc
ipsemet excōmunicatus, nec
venialiter peccat administran-
do, ibidem. Episcopo existenti
sub mortali licitè intervio-
dum ordines exercet. p. 113.
num. 128.
- Extrema vñctio.** Quid sit Extre-
ma vñctio? pag. 397. num. 1.
Quare hoc Sacramentum di-
catur Extrema vñctio? p. 398.
num. 4. Materia remota huius
Sacramenti debet esse oleum
olivarum ab Episcopo benedi-
ctum: ibi. num. 5. Non extat
præceptum renovandi oleum
benedictū per singulos annos,
& cōsequenter potest fieri vñ-
ctio cum oleo anni præteriti.
pag. 399. num. 6. Validè vñge-
retur infirmus cum chrismate
confirmationis: pag. 400. n. 8.
Ad singulas vñctiones sufficit
unica gutta olei: ibi. num. 9.
Quantus debeat esse numerus
vñctionū? ibi. num. 10. Omnes
septem vñctiones non sunt de
necessitate Sacramenti, pag.
401. num. 11. forma huius Sa-
cramenti assignatur. pag. 403.
num. 5. Ad valorem huius Sa-
cramenti necessaria est forma
collata modo deprecativo: ibi.
num. 16. Non omnia illa verba
quæ assignatur pro forma sunt
de necessitate formæ. p. 404.
num. 19. An prædictæ formæ
addenda sint verba ista in no-
mine Patris, & Filij, & Spiritus
Sancti? pag. 405. num. 20. Hęc
forma sufficit: Per istas Sanctas
vñctio.

unctiones, & c. ibi. n. 21. Sacerdos est minister huius Sacramenti pag. 406. n. 22. Immo debet esse pastor infirmi. Valide possunt plures Sacerdotes diversas unctiones eiusdem infirmi administrare. pag. 407. n. 24. Parochus non tenetur tempore pestis ministrare Extremam unctionem cum periculo vite. ibi. num. 25. Non baptizatus est incapax recipiendi Extremam unctionem. pag. 408. num. 26. Non autem infantes, & perpetuo amentes: ibi à n. 28. Adultus, qui nunquam peccavit adhuc venialiter, est capax Extremæ unctionis. p. 409. num. 30. Administrandum est hoc Sacramentum adulto morienti post Baptismum statim taliter, ut nullum peccatum commiserit, pag. 411. n. 35. Quando in eadem infirmitate possit pluries conferri Extrema unctio? ibi num. 36. Enumeratur effectus huius Sacramenti. ibi. n. 37. Quid per reliquias peccati veniat intelligendum? pag. 412. n. 38. Quis nam ex effectibus à Concilio assignatis sit primarius? ibi. num. 39. Hoc Sacramentum potest conferre primam gratiam, seu remittere mortalia. pag. 414. n. 43. Tota gratia huius Sacramenti non confertur in ultima unctione. ibi n. 44. Quo tempore infirmitatis sit administrandum hoc Sacramentum, ut convenienter salutem corporis (si expediat)

operetur? pag. 415. num. 46. Non extat præceptum recipiendi Extremam unctionem. pag. 416. n. 47. Neque est obligatio adhuc sub veniali. pag. 417. n. 51. Est obligatio existendi in statu gratiæ ad dignam receptionem huius Sacramenti. p. 418. num. 52. Non tamen est necessaria confessio, vel receptio alius alterius Sacramenti. ibidem. Potest administrari à Sacerdote, qui tantum habet iudicium probabile de sua ordinatione: pag. 105. num. 113. Non tamen in casu, quod moribundus non recepisset poenitentiam: ibidem.

Eucharistia. Ea parte qua est Sacramentum confert gratiam sanctificantem; & ea parte qua est mysterium, figurat convivium beatitudinis: pag. 14. num. 22.

In Eucharistia dicuntur verba permanere moraliter, quia permanent in suo effectu, seu in Sacramento per ipsa effectu: p. 18. num. 29. Tota ratio Sacramenti Eucharistiæ physice salvatur in solis speciebus: pag. 19. num. 31. Eucharistia in statu innocentiae non esset memoriale passionis: p. 46. n. 34.

F.

Fictio alia opponitur Sacramento; alia eius effectui, qui est gratia sanctificans: pag. 128. num. 32. Aliqua est quasi negativa: p. 130.

INDEX.

num. 35. Qualiter tollenda sit
vt Sacramētum, siue in nostra
siue in aliorum sententia cau-
set gratiam: p. 132. n. 39.

Fides. Quomodo sit intelligen-
dum, hominem iustificari per
fidem? p. 12. n. 18. In quo diffie-
rant Catholici, & haretici di-
centes, fidem iustificare? ibi.
Quomodo sit intelligēdus Au-
gustinus insinuans, fidem pro-
missionis de iustificatione à
Deo facienda mundare nos? p.
24. num. 43.

Forma ista Baptismi, baptizetur
seruus Christi, &c. & ista: ego
te baptizo, &c. solūm accidē-
tialiter differunt: pag. 25. n. 46.
Tām Latinus, quàm Græcus
validē baptizat sub qualibet il-
larum: ibi.

G.

Gratia. Quomodo sit intelligen-
dum, gratiam conferri ex ope-
re operato; & ex opere operā-
tis? pag. 8. num. 12. Gratia sig-
nata per Sacramenta est sancti-
ficans: pag. 13. n. 20. Sine gratia
sanctificante non remittitur
peccatum de potentia ordina-
ria. p. 39. n. 19.

Gratia collata in circumcissione
non apperibat ianuam cœli,
& quare? pag. 49. n. 22. Gratia
collatæ vi Sacramenti accidit
quod sit vel non sit medicina-
lis. pag. 44. n. 30. Gratia baptis-
mali accidit quod actu abluat:
pag. 50. num. 44. & 45. Gratia

à nulla creatura potest produ-
ci physicè: pag. 57. n. 13. Quid
sit gratia sanctificans? pag. 114.
n. 1. Quotuplex sit? ibi. num. 2.
Quale Sacramētū causet pri-
mam gratiam, & quale secun-
dam? ibi dem, & num. 3. Acci-
dentarium est gratiæ esse pri-
mam, vel secundam. pag. 118.
num. 12. Gratia collata prop-
ter affectum recipiendi Sacra-
mentum non est ex opere ope-
rato, sed ex opere operantis. p.
125. num. 25. Non est certum
conferri gratiam statim prop-
ter quodcumque opus meri-
torium de condigno: ibidem.
Propter remississimam realem
susceptionem Sacramenti sta-
tim confertur gratia ibidem.
Quare gratia collata recipien-
ti Sacramentum solūm in vo-
to non sit ex opere operato?
pag. 126. num. 27. Gratia col-
lata vi Sacramenti ponitur in
ultimo instanti terminatiuo
totius temporis, in quo succē-
sive fit Sacramētum. pag. 127.
n. 29. Gratia collata vi Sacra-
menti poenitentiaæ aliquāliter
æquiualeat gratiæ Baptismali,
& aliquāliter non: pag. 131.
num. 37. Diversimode aliga-
uit Deus suum pactum gratiæ
habituali ad sanctificandum;
ac ad conferendum auxilia ne-
cessaria ad sacramentorū fines
consequendos: pag. 135. n. 46.
Ad gratiam sanctificātem red-
ducitur character; & quare?
p. 144. num. 64. Ipsamet gra-
tia

INDEX

tia potest dici character. pag. 147. num. 72.

Gratia Sacramentalis an sit distincta à sanctificante? pag. 134 num. 43. Fundatur in gratia sanctificante. pag. 135. num. 44. Consistit in iure habendi auxilia ad tempore oportuno habendum auxilia necessaria ad consequendum proprium finem cuiuscumque Sacramenti: ibidem. Hæc auxilia solum confert Deus in præparatione animi: ibi. num. 45. Sunt efficacia. ibi. n. 46.

Gratia gratis data: eius divisio ab Apostolo numerata 1. ad Corinth. cap 12. non est adæquata. pag. 144. num. 64.

Græcus valide baptizat sub hac forma: Ego te baptizo, &c. Item valide conficit Eucharistiam in azymo. pag. 26. num. 46. Valide consecraret firmiter existimâdo verba illa (*quod pro vobis tradetur*) esse essentialia formæ consecrationis. pag. 30. n. 55.

H.

Hæretici nostri temporis affirmant, Sacramenta perfici rebus determinatis: pag. 25. n. 45. Aliqui absolute negarunt existentiam Sacramentorum: & illorum fundamenta: pag. 32. num. 2. Aliqui dominant, sacramenta novæ legis, & illorum fundamentum: ibidem. Homo. Si vnus tantum peccas-

set, pro reparatione illius Deus incarnasset, mortem subiturus: pag. 48. n. 39.

I.

Ieiunium, licitè transire potest quis ad locum, vbi hodie v. g. non servatur ieiunium, vt effugiat obligationem ieiunandi: p. 108. n. 121.

Innocentius affirmat, Græcos invalidè consecrare in azymo, & Latinos in fermentato. Item invalidè baptizare Græcos sub forma Latinorū, Latinosquæ sub forma Græcorum: p. 26. n. 46. Reijcitur. ibidem.

Intentio, seu volitio proferendi verba, seu faciendi illam actionem exteriorem (lavandi v. g. aut vngendi) non sufficit in ministro vt faciat Sacramentum. p. 78. n. 58. Intentio conferendi effectum Sacramenti, non requiritur necessario ad illius valorem: pag. 79. n. 59. Ad valorem Sacramenti requiritur intentio faciendi quod facit Ecclesia, aut aliud æquivalens. pag. 79. num. 60. Intentio mala extrinsecè, seu propter finem pravum (quæ tamè secum compatitur intentionem conficiendi Sacramentum) sufficit ad valide illud conficiendum, etiam si sit peccaminosa. pag. 80. num. 64. Quid fieret de illo, cui ministri ignoràtia, vel malitia subtraheret intentionem in baptismo?

E.

tismo?

INDEX.

rismo? p. 82. num. 66. Qui in-
 tēderet facere, quod fecit Chri-
 stus Dominus, faceret Sacra-
 mentum, adhuc si simul habe-
 ret intentionem positivam nō
 faciendi quod facit Ecclesia. p.
 83. n. 69. Intentio contrahen-
 di matrimonium potest vali-
 dē stare sine intentione confi-
 ciendi Sacramentum: non tamē
 è converso. pag. 84. à n. 70.
 Intentio habitualis, (consue-
 tudo v.g. celebrandi) non suf-
 ficat ad conficiendum Sacra-
 mentum. pag. 86. num. 73. Be-
 ne tamen intentio actualis: ibi.
 n. 74. Quæ actualis intentio
 non requiritur necessario. pag.
 87. n. 75. Item sufficit inten-
 tio virtualis: ibi. num. 76. Et
 etiam intentio præterita non
 retractata: ibi n. 77. non autē
 sufficit intentio virtualis in-
 terpretativa, licet benè suffi-
 ciat ad recipiendum aliqua Sa-
 cramenta. pag. 83. num. 78. ad
 conficiendum Sacramētum,
 & ad illud pro aliqua persona
 offerendum requiritur duplex
 intentio; minor autem inten-
 tio sufficit ad offerendum sa-
 crificium, quàm ad Sacramē-
 tum conficiendum: pag. 88. n.
 79. Intentio conferendi Sa-
 cramentum alicui determina-
 tæ personæ, cum positiva ex-
 clusione alterius, irritat Sacra-
 mentum, si conferatur perso-
 næ non existimatæ: pag. 89. n.
 81. Est autem grave peccatū
 talis exclusio excepto tamen

matrimonio. ibidem. Si verò
 in ministro non sit intentio ex-
 clusiva, quantumcumque per-
 sona sit falso existimata nō fit
 irritum Sacramentum: pag.
 90. num. 82. Intentio condi-
 tionata efficiendi Sacramen-
 tum est valida, quando condi-
 tio est de præterito aut præ-
 senti, & est in re adimpleta. Se-
 cus si secus: pag. 92. num. 85.
 Similiter est valida intentio,
 quando conditio apposita, est
 certa apud Deum non tamen
 apud nos: ibi. num. 86. Non
 autem est licitum conditio-
 nem, sive mentaliter, sive ex-
 ternè apponere, nisi in casu ne-
 cessitatis: pag. 93. n. 87. Sacra-
 mentum datum sub condi-
 tione de futuro contingenti
 est nullam defectu intentio-
 nis. ibi. n. 88.

Iudæi. Non sunt mancipia Prin-
 cipum, in quorum terris habi-
 tant: p. 177. n. 10.

L.

Latinus validè baptizat sub for-
 ma Græcorum, & validè con-
 ficit in fermentato: pag. 264.
 num. 46.

Lex antiqua dividitur in legem
 naturæ, & in legem Scriptam,
 seu Moyseicam: pag. 30. n. 56.
Lex naturæ duravit à condi-
 tione Adami vsque ad tem-
 pus, in quo data fuit lex scrip-
 ta. Ista autem vsque ad solem-
 nem promulgationem legis E-

INDEX

vangelicæ pag. 30. num. 57. Per quot annos duravit lex natura; & per quot Moysaica, libatur. ibi. In lege antiqua fuerunt aliqua propria Sacramenta p. 30. num. 58. & p. 34. n. 8. In lege naturæ Sacramentum contra originale fuit aliqua exterior protectio fidei Christi Domini venturi: p. 31. num. 58. Tale Sacramentum non constabat rebus, & verbis: ibi. In lege scripta Sacramentum contra originale fuit circumcisio: quæ non constabat rebus & verbis: ibi. In lege naturæ fuit aliquod proprium Sacramentum: pag. 32. n. 3. Quod institutum est pro omnibus tam viris, quam foeminis. pag. 33. num. 5. Quale fuerit hoc Sacramentum? ibi. Non sufficiebat oblatio interna facta ex fide mediatoris venturi ad iustificationem parvulorum; sed necessariū erat simul aliquod signum externum expressivū oblationis internæ: pag. 33. n. 6. De qualitate huius signi discrepant AA. ibi. In lege scripta fuit aliquod proprium Sacramentum: pag. 34. n. 8. Hoc Sacramentum fuit circumcisio? pag. 35. num. 9. Contra originale mulierum fuit etiam Sacramentum: & quale? ibi n. 10. Sacramenta tam legis scriptæ, quam naturalis fuerūt immediate instituta ab ipso Deo: p. 62. num. 24. Non idcirco sunt melioris conditionis, quam

Sacramenta legis gratiæ: ibi. n. 25. In lege naturæ fides parentum, vel Ecclesiæ applicata pro parvulis illis sufficiebat ad salutem, immo, & in lege scripta, pag. 263. num. 7. Lex antiqua quomodo fuit abrogata in toto Orbe in die Pentecostes? pag. 269. num. 10. An alicubi terrarum nunc temporis lex antiqua, sit absolute derogata, & Evangelica introducta? ibi n. 11.

Lutherani agentes de Baptismo conveniunt cum Calvinistis, & discrepant agentes de Eucharistia. pag. 23. n. 40.

M.

Magister sententiarum asseruit, circumcisionem delevisse peccatum originale sine infusione gratiæ: pag. 40. num. 21. Quid de hoc sit sentiendum? ibid. Mater aliquando licite secatur, ut baptizetur proles. pag. 217. n. 17.

Matrimonium, in statu Innocentiæ non fuit Sacramentum; p. 42. num. 26. Quid de hoc senserit Scotus? ibi. num. 27. Ministri Sacramenti matrimonij sunt ipsi contrahentes. pag. 70. num. 42. In lege gratiæ aliquando contractus matrimonialis non est Sacramentum: p. 71. num. 43. Ex utroque contrahente fit vnus minister Sacramenti matrimonij, & quomodo? p. 72. n. 44.

INDEX.

Meritum, sine fundamento dicitur, purum hominem alteri mereri de condigno gratiam sanctificantem: pag. 122. num. 21.

Modus assimilandi, & distinguendi per aliquid intrinsecum perfectior est, quam per aliquid extrinsecum: p. 141. num. 59.

Minister Sacramenti est causa gratiæ ipsius Sacramenti: pag. 66. num. 26. Immo, & causat propriè, & proximè. pag. 64. num. 27. Minister Baptismi quis sit in casu necessitatis? pag. 69. num. 40. Et quis extra necessitatem? pag. 70. num. 41. Ministri matrimonij sunt ipsi contrahentes. ibi. n. 42. Ex utroque fit vnus Minister. pag. 72. num. 44. Ministri aliorum Sacramentorum, qui sunt? ibi. 46. Malus Christianus, immo & Hæreticus valide, & fructuose conficere possunt Sacramenta illa, quorum sunt ministri: pag. 75. num. 51. Explicantur aliquot Patrum testimonia, quibus probari videtur oppositum: ibi à num. 52. Lutherus erroneè existimavit, omnes homines baptizatos esse ministros omnium Sacramentorum: pag. 73. num. 47. Solvuntur illius sophismata: ibi à num. 47. Minister debet habere intentionem aliquam: pag. 87. n. 76. & qualis? ibi à n. 76. Solvuntur, obiecta in contrarium. ibi à num. 61. Ministri fides, aut sanctitas non re-

quititur necessario ad valorem Sacramenti pag. 94. num. 90. bene tamè ad hoc vt licitè administraret: pag. 95. num. 91. Siue sit minister specialiter deputatus ad hoc ministerium, siue nò: p. 96. n. 94. Minister, vt licite administrat Sacramentum, debet se disponere, aut per confessionem, aut per contritionem supernaturalè, aut per dilectionem Dei super omnia: pag. 97. num. 96. nullum autè istorum requiritur necessario, quia quodlibet sufficit. ibid. Non autem sufficit sola attritio etiam supernaturalis: ibid. Ministri actiones, quibus non confertur gratia sanctificans, non sunt illicitæ: pag. 98. vsque ad 100. Ministri matrimonij existentes sub mortali peccat mortaliter. pag. 101. n. 104. Vnde duo peccata committunt, aliud quia indigne administrant, & aliud quia recipiunt indignè. ibi. num. 105. Minister qui dubitat se esse ministrum peccat mortaliter administrans Sacramentum. ibi. num. 106. Si vero haberet iudicium probabile de hoc quod sit minister, & ex administratione non sequatur aliud incōmodum quam quod irritetur Sacramentum licitè potest illud administrare: Si autem simul cum nullitate Sacramenti sequatur aliquod grave dānum proximo illicitè illud administrat. pag. 102. à n. 107. Et se-

INDEX

sequentibus excipiuntur ta-
 men tres casus primus quan-
 do non esset alius minister, &
 vrgeret proximi necessitas. Se-
 cundus quando recipiens Sa-
 cramentum sciret ministrum
 solum probabiliter esse mini-
 strum. Tertius, quando con-
 fessio v. g. faciendâ esset de ve-
 nialibus, vel de mortalibus iâ-
 ritè confessis: pag. 103. num.
 110. Minister poenitentiae ha-
 bens tantum iudicium proba-
 bile de sua iurisdictione licitè
 administrat, quia hanc defectû
 supplet Ecclesia: pag. 104. n.
 112. Quod idem dicendum
 est de Episcopo probabiliter
 tantum iudicans se esse Epif-
 copum, poterit, inquâ, licitè
 administrare Cõfirmationem
 tantum: pag. 105. num. 113.
 A ministro in ministrando pec-
 caturò licitè potest accipi Sa-
 cramentum, quoties aliqua v-
 rilitas ex hac sequitur recipi-
 ti: pag. 106. num. 116. Non
 peccat minister ministrando
 ordines minores sub mortali,
 neque conficiendo Sacramen-
 talia. pag. 370. num. 82. & 83.
 Mysteriorum solum dicit mysticè
 significare, seu aliquod occul-
 tum mentibus ministrare: p-
 110. num. 16. Quomodo my-
 sterium comparetur cum re-
 medio, & cum Sacramento?
 ibidem.
 Mulieres, quando ex necessitate
 baptizant, melius faciunt pro-
 ferendo formam lingua ver-

acula: pag. 27. num. 30.

O.

Originale peccatum potest re-
 mitti sine gratia sanctificante
 per meram condonationem
 extrinsecam: pag. 36 num. 12.
 Originale peccatum non con-
 sistit in privatione iustitiæ ori-
 ginalis, aut gratiæ sanctifican-
 tis. pag. 36 num. 13. Consistit
 in privatione rectitudinis de-
 bitæ in esse actui Adæ, & ad
 nos transfusa: cui adiuncta est
 (no ex natura rei, sed ex pacto
 Dei) privatio iustitiæ origina-
 lis, & gratiæ sanctificantis ibi-
 dem. Si Deus remitteret ori-
 ginale sine infusione gratiæ
 sanctificantis, vel alterius doni
 positivi, (scilicet sine restitu-
 tione iustitiæ originalis) sed
 per meram condonationem
 offensæ, anima diceretur mû-
 da negativè; non tamen posi-
 tivè. pag. 37. n. 14.
 Ordo. Quid sit? Et qui dicantur
 esse ordinati in Ecclesia Dei?
 pag. 333. num. 1. Quid sit or-
 dinatio? pag. 335. num. 5. Quæ
 sint certa apud Catholicos de
 Sacramento Ordinis, seu or-
 dinationis? pag. 337. num. 9.
 Quotuplex sit Ordo? ibi. n. 11.
 Propria ordinum Ministeria
 referuntur. ibi num. 12. Prima
 tonsura non est Ordo. pag.
 338. num. 13. Episcopatus
 provt à Sacerdotio simplici
 distinctus, & ipsi super addi-

INDEX.

tus est Ordo Ecclesiasticus. p. 339. num. 14. Episcopatus iuper simplex Sacerdotium aliquid addit. pag. 240. num. 16. Episcopatus iure divino est distinctus à simplici sacerdotio: ibi num. 17. Qui ordines sunt maiores: pag. 341. num. 20. Ordo est Sacramentum novæ legis: pag. 342. num. 21. Præter Sacerdotium alius ordo est verum Sacramentum: ibi n. 22. Immo omnes septem ordinationes sunt verè, & propriè Sacramenta. ibidem. Episcopatio, seu ordinatio alicuius in Episcopum est verum Sacramentum. pag. 346. num. 30. Assignantur materia, & forma Episcopationis. p. 347. num. 32. Sufficit, quòd forma ab vno solo Episcopo proferatur. pag. 348. num. 33. Assignantur materia, & forma Sacerdotij. pag. 350. num. 38. Assignantur materia, & forma Diaconi. pag. 352. num. 42. Et Subdiaconi. pag. 355. n. 47. Et ordinum minorum. ibi à n. 49. Ad valorem Ordinationis requiritur, quod ordinatus physice tangat rem illam, quæ est materia remota, seu cuius tradditio est materia proxima ordinationis: pag. 357. num. 52. Sufficit physicus contactus calicis in ordinatione in qua pro materia assignatur calix cum patena. pag. 358. num. 55. Eodem modo est philosophandum de illo, qui in ordinatio-

ne Sacerdotis solum attingeret patenam, non attingendo calicem. pag. 359. num. 56. Episcopus ordinans necessario debet physicè attingere materiam, quam traddit ordinato. p. 359. num. 57. Effectus huius Sacramenti enumerantur: p. 360. num. 58. Character ordinis necessario prærequirit characterem baptismi. ibi. num. 59. Non autem character posterioris ordinis characterem prioris. ibi num. 60. In Ordinatione Sacerdotis duplex character est admittendus: pag. 361. num. 62. Quæ sunt certa de ministro Ordinis referuntur: pag. 363. num. 65. Sacerdoti non Episcopo non potest committi conferre Ordines maiores: ibi num. 66. Tres Episcopi requiruntur ad Ordinationem Episcopi. pag. 364. num. 69. Non tamen sunt essentialiter requisiti. pag. 365. num. 70. Episcopus hæreticus, excommunicatus, aut degradatus valide ordines confert. pag. 367. n. 73. Peccat tamen, sicut & qui ab ipso ordinatur: ibi. num. 74. Peccat mortaliter minister, qui sub mortali existens ministrat ordinem receptum. ibi. num. 75. Fœmina est incapax recipiendi Sacramentum ordinis: pag. 391. n. 85. Et Hermaphrodita in quo sexus fœmineus prævalet: p. 372. num. 87. Et non baptizatus: ibi num. 88. Est tamen capax

INDEX

capax puer baptizatus, qui nō
 pervenit ad vsum rationis. p.
 373. num. 89. Sicut & amens,
 qui nunquam vsum est ratione.
 p. 374. num. 91. Quid de illo,
 qui aliquando habuit vsum ra-
 tionis? ibidem. In ordinando
 requiritur ætas, & quanta?
 pag. 375. n. 93. & 94. Qui ma-
 la fide vel temerè ordinatur
 ante legitimam ætatem incur-
 rit suspensionem. pag. 376. n.
 94. Qui bona fide ordinatus
 est ante legitimam ætatem, si
 postea id cognoscat, potest li-
 cite celebrare ante prædictam
 ætatem. ibi. n. 95. Nec in or-
 dinatione incurrit suspensio-
 nem. pag. 377. num. 96. In re-
 cepturo ordines requiritur
 scientia. ibi. num. 97. Minor
 autem requiritur in religiosis,
 & quare? ibidem. Interstitia
 sunt observanda ad recipien-
 dum ordines. ibi. n. 98. Annus,
 qui inter duos ordines fluere
 debet non est solaris, sed Eccle-
 siasticus. pag. 378. n. 99. In re-
 cepturo ordines requiritur
 congruum beneficium Eccle-
 siasticum, vel sufficiens Patri-
 monium: ibi. n. 101. Peccant,
 tam Episcopus, quàm ordines
 suscepturus deficiente benefi-
 cio, aut Patrimonio. pagina.
 379. num. 102. Ordinatus cū
 patrimonio ficto, non incurrit
 suspensionem. ibi. n. 103. Ini-
 tiati ordinibus minoribus nul-
 la speciali lege tenentur serva-
 re continentiam; bene tamen

initiati ordinibus maioribus.
 pag. 380. num. 106. Iuste Ec-
 clesia nullum admittit ad or-
 dines maiores, nisi voveat om-
 nimodam continentiam. pag.
 381. n. 107. Sacris initiati non
 sunt prohibiti iure divino pos-
 sitivo matrimonium ducere:
 pag. 382. num. 110. Sunt ta-
 men prohibiti solo iure Eccle-
 siastico vti matrimonio ante
 ordinationem contracto. pag.
 383. num. 112. Quo tempore
 Ecclesia præceperit continen-
 tiam sacris ordinibus initiatis?
 ibi num. 113. Tenentur ad cō-
 tinentiam inmediate per le-
 gem Ecclesiasticam, & etiam
 mediante voto. pag. 284. n.
 115. Qui ante vsum rationis
 ordinaretur non teneretur ad
 castitatem ratione voti. pag.
 385. num. 118. Neque ratio-
 ne præcepti Ecclesiastici; ibid.
 Idem dicendum est de illo, qui
 inculpabiliter ignorabat con-
 tinentiæ votum, & Ecclesia-
 sticum præceptum coniunctū
 esse susceptioni ordinis sacri;
 pag. 386. num. 119. Qui ordi-
 nem sacrum suscipit ob me-
 tum cadentem in virum con-
 stantem non obligatur ad cō-
 tinentiam: ibi. num. 120. Ne-
 que doli capaces, qui ante an-
 nos pubertatis ordinantur: p.
 388. num. 123. Neque, qui,
 inscia vel contradicente vxo-
 re ordinem sacrum recipit: p.
 389. num. 125. Tenentur tamē
 non petere debitum. ibidem.

INDEX

Iste non tenetur ingredi religionem, vt seruetur votum continentia, si matrimonium nondum erat consummatum: pag. 390. num. 126. Tenetur non solvere debitum ante bimestre. ibi: num. 127. Quid requiratur, vt vxoratus possit Ordines sacros recipere? p. 391. num. 128. Potest vxoratus recipere Ordinem sacrum contra voluntatem vxoris adultera: ibi num. 129. Potest item profiteri in religione: ibi num. 130. Sacris initiati tenentur gestare tonsuram Ecclesiasticam, & habitum Clericalem. p. 394. num. 137. Hoc præceptum non obligat sub mortali communiter. ibi. n. 138. Bene tamen aliquando. p. 395. num. 139.

P:

Pactum, seu promissionem antecedentem tribuere valorem operibus est conforme Scoto: p. 60. num. 19.

Panis azymus, & fermentatus solum accidentaliter differunt in ordine ad Eucharistiam cōficiendam: p. 25. n. 46. In vitro que valldē cōsecrant tam Latinus, quam Græcus: ibidem.

Parochus nō est minister Sacramenti matrimonij. p. 71. n. 42.

Patres quomodo sunt intelligendi, quando dicunt, homines fuisse prædestinatos ad reparandum ruinam Angelorū? p. 121. à n. 19. Et quando negant antiquis Sacramētis collationem,

aut effectiōē gratiæ: p. 11. n. 17. Pauliciani hæretici affirmant, Sacramenta perfici verbis determinatis, non vero determinatis rebus. pag. 25. n. 45.

Peccatum, & peccare. Ad remissionem peccati originalis non est necessaria gratia sanctificās loquendo de potentia absoluta. p. 36. n. 12. Peccatū mortale habituale nō est carētia habitus gratiæ sanctificātis: p. 38. n. 15. Est aliquid morale: & cōsequēter tolli potest per aliquā moralitatē; & qualis ista sit? p. 38. n. 16. Si remitteretur sine infusione gratiæ, homo maneret non inimicus, neq; amicus possitivē: ibi n. 177. De potētia ordinaria non remittitur sine gratia sanctificante: p. 39. n. 19. Peccatū mortale in ministro non reddit peccaminosas omnes eius actiones; sed illas tantū, quibus confertur gratia sanctificans: p. 98. & deinceps. Sine peccato possum petere, & accipere Sacramētū ab illo, quē certō scio peccaturū in administratione, si mea necessitas, aut vtilitas id exigit; si vè sit Parochus, si vè non, si vè paratus, si vè nō: p. 106. n. 116. Sine peccato possum aliquando fugere obligationē ieiunij: p. 108. n. 121. Peccatū nō tā præexistēs, quam cōmiliū in receptione Sacramenti impedit collationē gratiæ sanctificantis: p. 131. n. 36. Nō peccāt Predicatores & lectores dū prædicāt, & le-

INDEX.

- gunt existētes sub mortali. p. 371. n. 84. Vide verb. Minister, Episcopus, & Sacerdos.
- Peccata venialia delentur per Sacramentalia ex opere operato: pag. 189. num. 5. Ad hanc deletionem non requiritur infusio gratiæ sanctificantis? p. 191. num. 8.
- Periculum mortis duplex assignatur: p. 108 n. 120.
- Pœnitentia. Sacramento pœnitentiæ non sufficit macula originalis: & quare? pag. 51. n. 45.
- Pœnitentia quare dicatur Sacramentum mortuorum: pag. 116. n. 60.
- Pœnitentiæ tota ratio sita est in verbis absolutio- nis ratiō, cōfessione, & alijs actibus pœnitentis se habentibus tamquam conditione omnino necessario petita: pag. 19. num. 31.
- Potestas faciēdi miracula in Christo Domino, & in sanctis declaratur: pag. 56. num. 11. An pura creaturæ possit comunicari potestas instituendi Sacramenta? pag. 59. num. 17. & deinceps. An simplici Sacerdoti potest concedi potestas confirmandi? p. 330. n. 54.
- Prelatus potest dispensare cum receptato Ordines in interstitijs: p. 378. n. 100.
- Propositio ista (Sacramētum solum causat quod significat) explicatur: pag. 41. n. 23. Propositio ista (Sacramenta sunt medicina contra morbos animæ) explicatur: pag. 44. n. 30. Propositio ista (hūmanitas Christi D. erat organum, per quod Deus operabatur miracula) explicatur: pag. 56. n. 11. Propositio ista (Sacramenta antiquæ legis non causabant gratiā) explicatur: pag. 11. n. 17. Propositio ista (sola substantiæ possunt definiri ex 4. Metaph. cap. 4.) explicatur: pag. 4. n. 5. Propositio ista (sola substantia est ens simpliciter) explicatur: ibidē.
- R.
- Relatio signi, quam Sacramētū dicit ad suum signatū, necessario requirit tam res, quam verba propria, vel saltem per æquivalentiam: pag. 19. n. 30. Tamen non simul fundatur in rebus, & verbis: ibi. n. 31.
- Relativa definiuntur definitione non purè quidditativa: pag. 4. num. 4.
- Religiosi vocantur à scriptura Filij Dei: pag. 68. num. 36. Religiosi administrantes Sacramētum Extremæ vñctionis sine licentia Parochi ipso facto excommunicatur. p. 406. num. 23. Quando præsumitur licentia Parochi? ibidem. Prædicta excommunicatio non extenditur ad Sacerdotem secularē. ibidem. Religiosi non possunt ordinari ante legitimam auctoritatem: pag. 375. num. 94. Religiosorum obligatio gravior est, quam ordinati ordinis sacri: p. 389 n. 124.
- Remedium spirituale aliquid addit super mysterium: pag. 10. num.

INDEX.

num. 16. Quomodo comparentur remedium, mysterium, & Sacramentum: *ibidem*.

S.

Sacerdos, & Episcopus existentes sub mortali non peccant mortaliter exercentes Sacramentalia: pag. 99. n. 101. Quod etiam est verum, si prædictæ actiones longo tempore exercerentur sub mortali: p. 100. num. 102. Sacerdos simplex excommunicatus, non toleratus posset eligi in confessorem in articulo, & periculo mortis. p. 109. num. 122. Et etiam contradicente Parocho *ibidem*. Alia Sacramenta à Baptismo, & pœnitentia possunt licitè recipi in articulo, & periculo mortis ab excommunicato non tolerato: pag. 110. n. 123. Licitè in servio Missæ Sacerdoti celebranti in mortali: pag. 113. n. 128. Sacerdotes vocantur in Scriptura Angeli: pag. 69. num. 37.

Sacramentalia, quid sint? p. 188. num. 1. Eorum usus est licitus, & sanctus. *ibi*. num. 3. Ecclesia habet potestatem instituendi Sacramentalia: pag. 189. n. 4. Instituta sunt ab Ecclesia: *ibid*. Ecclesia habet potestatem instituendi ministros Sacramentalium. *ibidem*. Regulariter loquendo minister Sacramentalium, quæ in eius celebratio-

ne intercedunt. *ibidem*. Quomodo Sacramentalia deleant venialia, nempe an ex opere operato, an ex opere operantis? pag. 192. n. 10. Vide verb. aqua benedicta.

Sacramentum esse ens per accidens, aut per aggregationem plurium, quomodo sit intelligendū: pag. 3. n. 3. Sacramentū pro formali est vnum per se: p. 3. n. 3. Fundamentaliter, aut materialiter est vnum per accidens, seu per aggregationem plurium: *ibi*. Sacramentum est possibile: pag. 2. n. 1. Est definitibile: pag. 3. n. 2. Eius definitio adducitur, & explicatur pag. 1. à num. 6. Est signum prædicū: pag. 7. n. 7. & pag. 9. n. 13. Non requiritur necessario, quod, sit signum sensibile: pag. 7. n. 10. Sacramentum pro expiando originale in lege naturæ fuit signum sensibile: pag. 8. num. 11. *Ly sensibile* positum in definitione Sacramenti nō est quid essentiale, sed connotatum: p. 6. num. 7. Idem dicendum est de *ly gratiam*, aut *effectum gratuitum*: *ibi*. Quomodo comparentur Sacramentum, remedium, & mysterium, explicatur. pag. 10. n. 16. Aliquid addit Sacramentum super mysterium, & remedium: *ibidem*. Sacramenta antiquæ legis dicuntur ab aliquibus concilijs, & Patribus non conferre, aut non causare gratiam: quomodo sit intelligendum? pag. 11. num.

INDEX.

num. 17. Sacramenta antiquæ legis vocat D. Paulus infirma, & egena elementa; quia gratia, quam conferebant non habebat efficaciam aperiendi ianuam cœlorum. Aut quia loquitur de illis post solemnem promulgationem Evangelij; p. 11. n. 17. Sacramenta concurrunt ad iustificationem, tamquam causa instrumentalis: pag. 12. n. 18. Sacramenta antiqua dicuntur umbra: & quare? pag. 14. n. 22. Cuiuscumque legis Sacramenta propriè dicta univoçè conveniunt in ratione Sacramenti: pag. 15. n. 23. Sunt signa sanctitatis præsentis: pag. 16. n. 25. Sacramenta ad producendum suos effectus non sunt minoris efficaciam; quàm causæ naturales (ignis, v. g.) ad producendum suos: pag. 16. n. 25. De per accidens Sacramentum est aliquando signum pronosticum gratiæ: pag. 16. n. 26. Sacramentum habet partes physicas, & materiales: & quales istæ sunt? pag. 17. n. 26. Sacramenta novæ legis constant rebus, & verbis tamquam materia, & forma: ibi num. 27. Quam similitudinem habent res cum materia, & verba cum forma, explicatur: pag. 18. num. 28. In lingulis Sacramentis debent reperiri res, & verba propriè, & formaliter, aut per æquivalentiam: pag. 18. n. 29. Ad salvandum doctrinam illam Eugenij III. (in quocumque Sacramento

legis gratiæ res se habent tamquam materia, & verba, tamquam forma) parum refert affirmare, vel negare, quòd relatio signi ad gratiam fundetur in rebus, & verbis simul; dummodo affirmetur, res, & verba omninò necessariò concurrere ex parte fundamenti, seu entitatis physicæ Sacramenti: pag. 20. num. 32. Quando relatio signi fundatur in rebus, & verbis simul, ibi est vna relatio tantum: pag. 21. n. 35. In Sacramento præter significationem vocum, quam habet ex hominum institutione; & præter aliqualem significationem, aut similitudinem naturalem rerum cum effectu Sacramenti, est alia significatio Sacramentalis ex institutione Christi Domini conveniens toti coniuncto, seu materiali Sacramenti, scilicet materiæ, & formæ simul sumptis, & moraliter unitis cum debita intentione ministri: p. 21. n. 36. Quare pater, & mater referantur ad filium diversis, relationibus; nò verò res, & verba Sacramenti ad gratiã? p. 22. n. 37. Res, & verba, quibus Sacramenta novæ legis perficiuntur, debent esse determinata: pag. 25. n. 47. Sacramenta novæ legis perfici nò possunt alijs rebus substantialiter diversis ab his, quæ à Christo Domino sunt præscripta: pag. 25. n. 46. Quæ mutatio materiæ, aut formæ Sacramenti invalidet Sacramentum

INDEX.

tum? pag. 26. n. 48. & 49. Quale peccatum sit mutare materias, aut formas Sacramentorum? pag. 27. n. 50. Quando variatio accidentalis verborum formæ cum intentione introducendi aliquem errorem invalidet Sacramentum? pag. 28. à n. 51. Sacramenta legis gratiæ continent gratiam sanctificantem: & illam semper, & omnibus non ponentibus obicem, conferrunt ex opere operato: pag. 31. Conveniens fuit instituire Sacramenta: & quare? p. 31. num. 1. Sacramenta sunt medicina contra morbos animæ: pag. 44. n. 30. Essentia Sacramenti salvatur præcisè in hoc quod sit signum practicū efficaciter significans gratiam ex institutione divina: ibidem. Sacramentum datum sub conditione de præterito, aut de presenti, quādo talis cōditio est in re adimpleta, est validum. pag. 92. n. 85. Idem dicendum est de conditione quæ solūm apud Deum est certa. ibi. n. 86. Sacramentum vero sub conditione de futuro contingenti est invalidum. p. 93. n. 88. Cōmune est omnibus Sacramentis legis gratiæ conferre gratiam sanctificantem. p. 115. num. 4. Sacramenta mortuorum conferunt primā gratiam adulto, qui ad illa accedit cum attritione, de qua sibi cōstat. p. 115. n. 5.

Sacramenta. Quare baptismus, &

penitentia dicantur Sacramēta mortuorum? pag. 116. n. 6. Sacramenta vivorum conferunt primam gratiam. p. 116. n. 8. Non tamen characterem ibidem; & n. 10. Quomodo conferant primam gratiam? p. 118. n. 11. Ad quod sufficit attritio: ibi. num. 12. Ad Sacramēta mortuorū licitè accedit quis cognoscēdo se esse in peccato mortali, dum modo accedat attritus. p. 119. n. 13. Non tamen licitè accedet ad Sacramenta vivorū: ibidem. Quodlibet Sacramētum per se, & ex vi suæ institutionis habet hoc, quod est esse causativum gratiæ sanctificantis. p. 120. n. 16. Diversa numero Sacramenta (duo baptismi v. g.) æqualem gratiam cōferunt diversis subiectis æqualiter dispositis. pag. 120. n. 17. Inæqualem tamen inæqualiter dispositis. p. 121. n. 18. Sacramenta operantur, tãquam agentia naturalia, quomodo sit intelligēdum? p. 124. n. 23. Sacramētum in voto nō confert eandem gratiam sanctificantem, ac confert realiter susceptum. pag. 124. num. 24. De quo voto est intelligēdum? ibi à n. 24. Numquam est consulenda receptio Sacramenti penitentis, aut Eucharisticæ solūm in voto illi, qui realem suspensionem potest ponere. p. 126. num. 28. Sacramenta possunt causare postquam desierunt esse, & antequam sint: & qua-

INDEX.

quare : pag. 127. num. 30. & n. 128. num. 31. Sacramenta fide suscepta, recedente fictione non causant gratiam. p. 128. n. 32. Quid si fictio sit negativa? p. 130. num. 35. Probabile est quod tunc in ipsa receptione Sacramenti confertur gratia. ibi num. 36. Sacramenta antiquæ legis contulerunt gratiam ex opere operato : pag. 134. n. 42. Datur Sacramentum dignè susceptū sine gratia Sacramentali. pag. 137. num. 48. Sacramentum ipsum dicitur signaculum, & character. pag. 148. num. 54. & num. 73. Sacramenta non sunt causa physica principalis gratiæ, aut characteris. pag. 171. num. 2. Neque principalis moralis : ibidem. Quid dixerint Authores de causalitate Sacramentorum? pag. 172. à n. 3. Non possunt esse causa instrumentalis physica : p. 177. num. 17. Sunt tantum causa moralis. pag. 180. num. 22. Soli homines viatores sunt proxime capaces recipiendi Sacramenta. pag. 181. num. 1. Requiritur ad valorem Sacramenti consensus recipientis. p. 182. num. 2. Sufficit tamen simpliciter consentire ; quamvis dissentiat quis secundum quid. pag. 183. num. 3. Item sufficit consensus generalis : ibidem. Quis iste sit? ibidem. Item sufficit habitualis sumptus pro actu præterito non retractato. pag. 184. n. 5. Item aliquando

sufficit consensus indirectus : ibi. num. 6. Quot sint Sacramenta novæ legis? pag. 185. num. 1. Habent in se ordinem. pag. 186. num. 3. Iste ordo est penes diversos fines, aut secundum diversa munera, quæ in vita spirituali exercent Sacramenta. pag. 187. num. 4. Quoad susceptionem Sacramentorum Baptismus est ita primus, ut nullum aliud Sacramentum validè suscipitur à nō baptizato. pag. 187. num. 6. Inter aliqua, nulla est necessaria præsuppositio per se loquendo : ibidem.

Sanctitas interna, seu simpliciter est grana habitualis ; externa, aut secundum quid est remotio alicuius impedimenti ad dignè exercendum aliquod ministerium : p. 14. num. 21. Sanctitas, aut fides non requiritur in ministro ad valorem Sacramenti : pag. 94. num. 90. Bene tamen ad hoc, ut licitè ministraret : pag. 95. num. 91. Sive sit minister specialiter deputatus, sive non : p. 96. n. 94.

Scotus vixit ad annum 308. pag. 146. n. 68. Quomodo ut intelligendus quando videtur affirmare ; peccatum originale consistere in privatione iustitiæ originalis? pag. 36. num. 13. Quid senserit de matrimonio in statu innocentia? p. 42. n. 27.

Sermo de ablutione pedum non est D. Cipriani : p. 54. n. 5.

Signum dividitur in rememorativū.

INDEX.

tivum, pronosticum, & demōstrativum. pag. 2. n. 1. Quid sit: pag. 5. num. 7. Dividitur in practicum, & speculativum: pag. 9. num. 13. Signo tam practico, quam speculativo accedit, quod signatum ponatur ab illo met, qui instituit signum: pag. 60. n. 20.

Status innocentiae explicatur: p. 41. In illo non fuit aliquod Sacramentum: pag. 42. num. 24. In illo primi parentes potuerunt peccare venialiter ante peccatum mortale: ibi n. 25. Quid senserit Scotus de matrimonio in statu innocentiae? p. 42. num. 27. Si status ille perdurasset, fuissent in illo Sacramenta. pag. 43. n. 28. & aliquis cultus erga Deum. pag. 45. n. 31. Et aliquod sacrificium: ibi. n. 32. Tripartitur status innocentiae. pag. 45. num. 33. Si status innocentiae consideretur perdurans, & excludens a tora cōmunitate omne peccatum, nō solum mortale, sed etiam veniale; in illo esset Sacramentū Eucharistiae: & ordinis. pag. 45. num. 34. Et matrimonij. pag. 46. num. 34. Quid tunc operaretur? ibidem. Item esset tunc Sacramentū Confirmationis, & ad quid? ibi, num. 35. Tunc non esset Sacramenta Baptismi, & poenitentiae, & quare? pag. 46. n. 36. Nec Sacramentum Extremæ unctiois: ibi. n. 37. De statu innocentie perdurante, & excludente mortalia

tantum, & non venialia, simili modo est philosophandum. p. 47. num. 38. In statu innocentiae perdurante, & excludente omne peccatū tam mortale, quā veniale in aliquib⁹ hominibus, in alijs autem admittēdo omne peccatum tam mortale, quā veniale; forent omnia, & singula Sacramenta, quae de facto sunt. p. 47. n. 39. Innocentes illius status habentes veniale possent vti Sacramento poenitentiae: p. 48. n. 41. Si tamen essent omnino innocentes, (id est, qui nec mortale personale haberent, aut habuissent aliquando) non possent vti Sacramento poenitentiae. pag. 49. n. 42. Omnino innocentes (id est qui nullum peccatū adhuc originale haberēt, aut habuissent) possent vti Sacramento Baptismi: ibi. n. 43.

Subiectum quod, & quo: explicatur: pag. 165. num. 110. Nō est inconveniens dari duplex subiectum proximum, & immediatum sub diversa ratione, seu in diverso ordine: ibi num. 111.

Substantiae solae possunt definiri: p. 4. num. 5. Sola substantia est ens simpliciter: ibidem.

T.

Tonsura, quando, & vbi potest conferri: prima tonsura? p. 380. n. 105. Vnde ortum habuerit, clericos gestare tonsuram? pag. 394. num. 137.

INDEX.

V.

Verbum dividitur in concionale, & Sacramentale: & utrumque explicatur: p. 23. n. 40.

Virgo Maria habuit summam gratiam, aut sanctitatem: pag. 5. n. 7.

Non potuit uti Sacramento poenitentiae: pag. 49. num. 42.

Recepit Sacramentum baptismi: ibi, num. 43. & pag. 280.

num. 16. Non fuit insignita caractere aliquo. & quare? p. 142. num. 62.

Fuit immediate baptizata à Christo Domino.

pag. 204. num. 21. Non fuit incapax recipiendi Baptisimum,

eo quod fuerit immunis ab originali culpa. p. 278. n. 12.

Viva vocis oracula annullasse Gregorium XV. & Urbanum VIII. dicuntur: p. 376. n. 94.

Votum explicatum, aut implicitum recipiendi Sacramentum

(Eucharistiae, v. g.) non confert gratiam sanctificantem, quā

cōferret realis susceptio illius: pag. 124. à n. 25.

Post emissionem voti, verè, & realiter maneo obligatus Deo, non vi alicuius entitatis realis physice in me manentis; sed per quādam

moralitatem, seu denominationem extrinsecam: pag. 148.

num. 74.

Vnus Sacramenti iam instituti facilius conceditur alicui, quam institutio illius: p. 51. n. 46.

Vsurarius licitè petitur mutuum ab usurario parato: pag. 106. n. 116.

Viclef reprehenditur, quia dixit; quod in ordinibus, & Sacramentis, quidā multiplicant caracteres sine fundamento.

p. 147. n. 71.

Z.

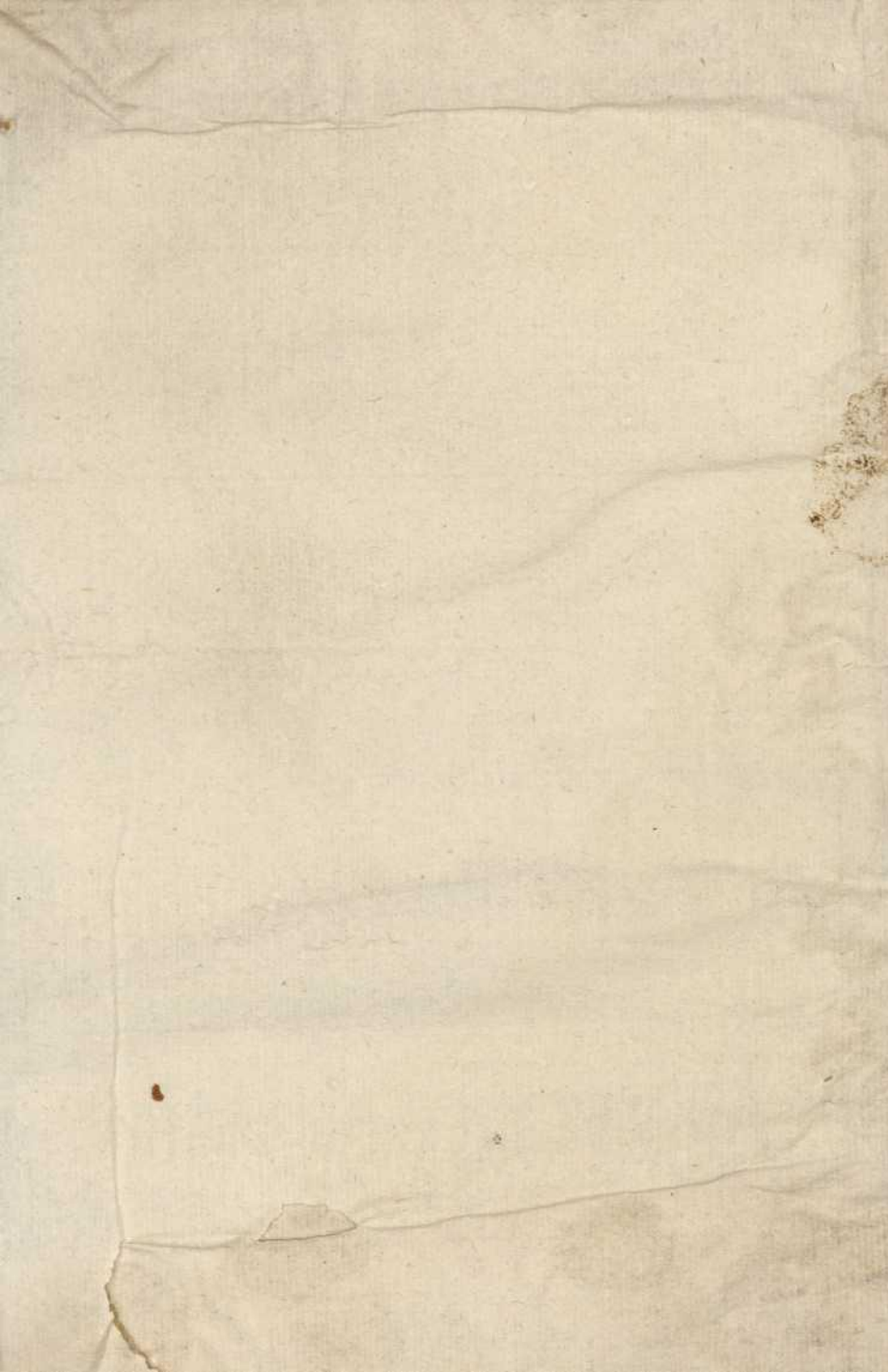
Zacharias Papa rexit Ecclesiam ad annos 742. Eius responsio de valore Baptismi facti cum variatione formæ, explicatur ibi.

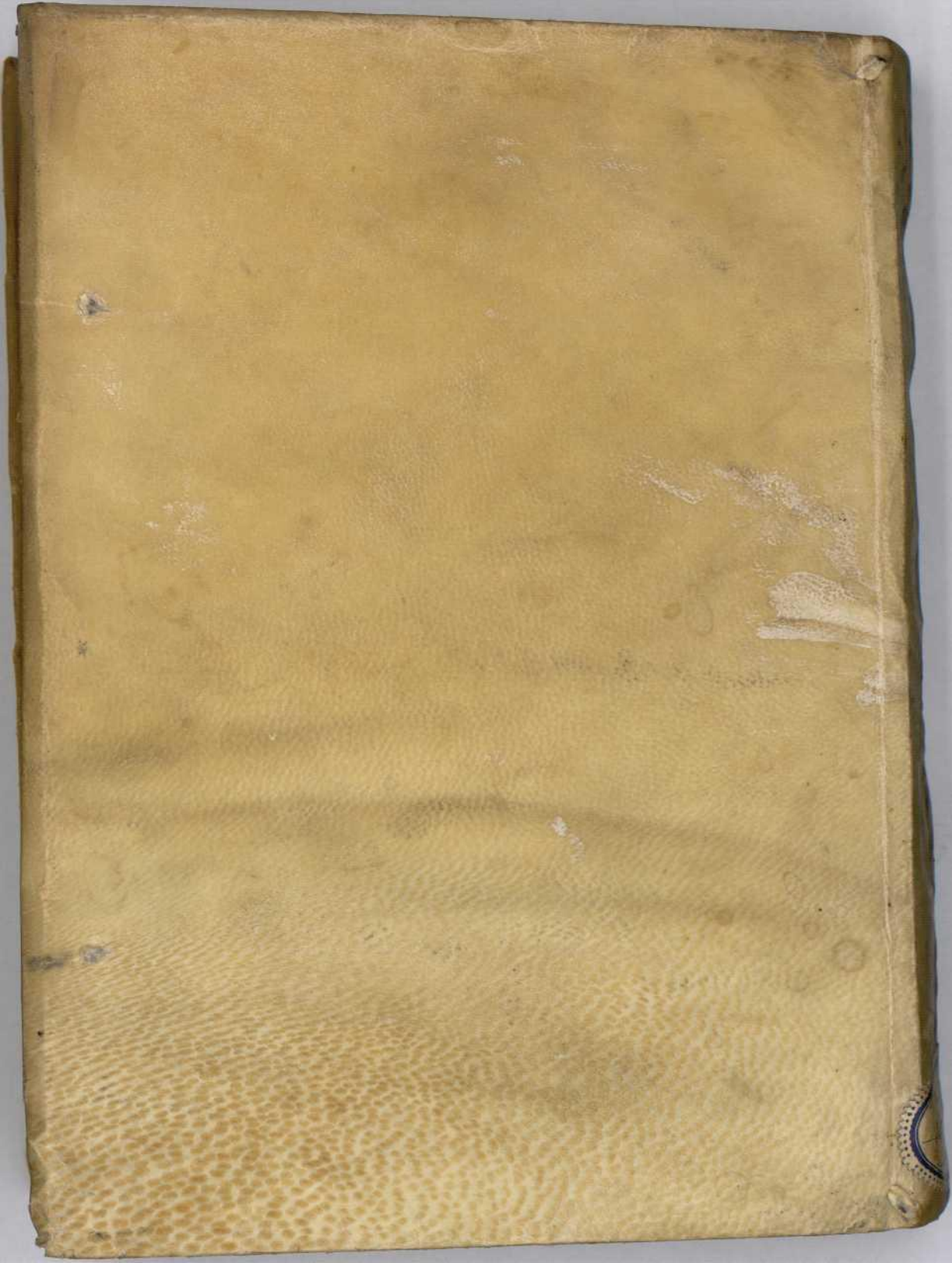
FINIS.

Handwritten text in a cursive script, likely a name or title, possibly "M. J. ...".

No. A
19-249